

prada vulturilor și a hienelor. Oasele cadavrelor servesc apoi de proiectile înveninate pentru războinicii tribului.

Când tânărul Massai ajunge la vârsta de războinic, părintele său îl duce la un «andorobbo» spre a-i cumpăra o panoplie, căci Massai nu-și fabrică singuri armele; ei lasă această industrie populațiilor inferioare.

Când Massai-ul îmbătrânește, el își trece restul vieții prizând tabac și povestind expedițiile lui din tinerețe.

Am zis mai sus că Massai nu adoră decât muntele Kelimangiaro; ei mai au însă un cult, cultul laptelui.

Intr-o zi o caravană trecea prin țara lor. Ei vândură lapte călătorilor și s'arătă relativ mulțumiți pentru ceea ce făcuseră. Dar deodată strigăte se ridicară în sat; erau strigăte de luptă. Se îndreptară spre caravană și masacră pe toți, pentru colosala crimă pe care o săvârșise cei din caravană! Și anume care?

Fierse laptele!

A. Bensi.

GUY DE MAUPASSANT

Străbătând Morbihanul

Dintre toate provinciile vechi ale Franței, una din cele mai curioase este cu siguranță Bretania; poți foarte bine să-ți cunoști în zece zile nu numai ținutul ci și temperamentul locuitorilor pentru că fiecare țară ca și fiecare om îl are pe al său. S'o traversăm deci în câteva linii. Plecând de la Vannes la Dounenez urmărind coasta — adevărata coastă bretonă —, solitară și joasă, semnată cu mii și mii de gherdapuri prin ale căror talazuri suflă mai în totdeauna un vânt destul de puternic. Morbihanul, un fel de golf care crește și descrește sub presiunea valurilor Oceanului se întinde înaintea portului Vannes.

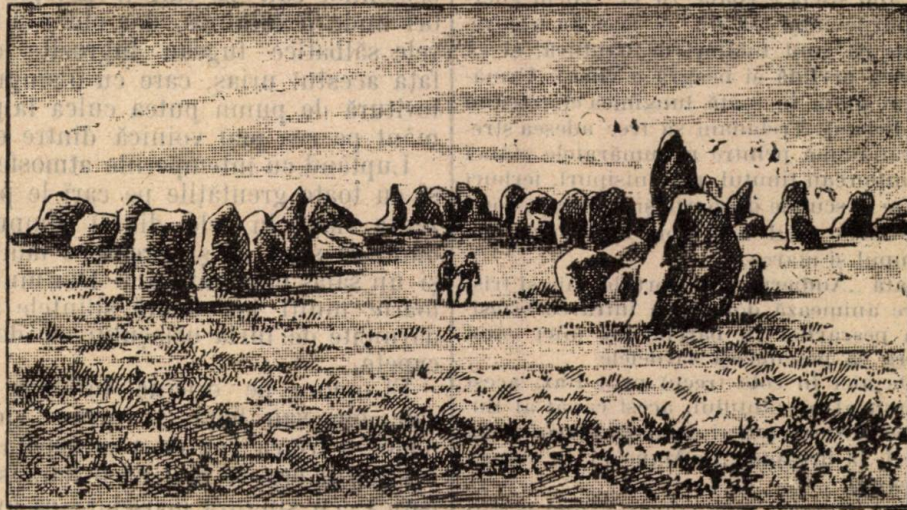
Trebue să-l străbați ca să ajungi la larg. E plin cu insule druidice și misterioase. Nenumărate movile cu iarbă catifelată, pietre, o acoperă; ostroavele sunt așa de numeroase ca zilele anului. Morbihanul e o mare simbolică urmărită de superstiții.

Și iată marele farmec al acestei țări: este izvorul legendelor. Pretutindeni morți; bătrânii credincioși locuiesc înrădăcinați în acest sol de granit. Vechii istorici sunt și ei destul de iubitori ai acestei regiuni; țărani, ei chiar, vă vorbesc numai și numai de aventuri cari de cari mai legendare, cari datând de ieri, alaltăieri, cari datând de secole, rămase din tată în fiu. Părăsisem Vannes, în aceeași zi în care sosisem pentruca să mă duc să vizitez Succinio — un castel istoric. Drumul mergea paralel cu Morbihanul, pe urmă traversa un câmp nelimitat, întretăiat de șanțuri pline de apă, și fără nici o casă, sau arbori acoperit doar cu leguminoase de toate felurile cari tremurau sub suflul unor vânturi furioase născu-

te dinspre marea născută care părea că urlă.

Și în mijlocul acestei întinderi sălbatice o ruină înaltă se nălță mândră; un castel pătrat, fortificat cu tunuri, de tot singur între aceste două deșerturi: câmpul și marea.

Această veche locuință: Succinio, care datează de 13 secole, este ilustră. Ea este aceea în care se născu celebrul conti

Câmpia de pietre din Carnac

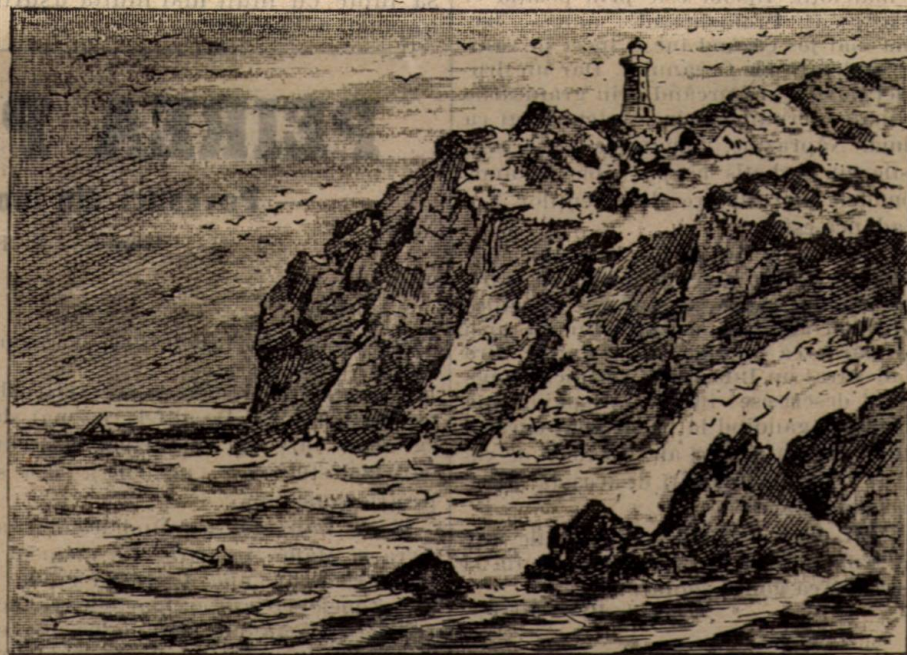
de Richemont cari reluară Franța din mâna Englezilor.

Intrai printr-o vastă curte, solitară; și trecând ultimele trepte ajunsei în creștetul unui turn de unde puteam privi Bretania. În fața mea, îndărătul unei porțiuni de pământ necultivat, oceanul, murdar și urlând sub un cer negru; mai încolo: câmpul. În partea cealaltă, marea Morbihanului cu țarmurile deșirate și nu

câmpia de pietre de la Carnac. Ele păreau vii, aceste pietre aliniate în sfârșit, uriașe sau mici, pătrate sau lungi.

Dacă le privești mai mult timp ți se pare că se mișcă, că se apleacă, că trăesc.

Mă rătăcisem printre ele; un zid întreprinde câte odată această masă de granit; îl străbați și această mulțime străină reîncepe, străbătută de aleie, la înfățișare ca și soldații.

Capul Raz.

departe, abia vizibilă însă sta luminată: Vannes care strălucea sub un soare puternic, legat cu Quiberon.

Și totul era trist, melancolic, sfâșietor. Vântul plângea parcurgând aceste spații

Și inima vă bate, spiritul fără voce se exaltează, reurcă anii și se pierde în superstiții. Dela Penmarch până la Conquet este țarmul naufragiaților. Se pare că doar moartea străbate aci. Nici o coastă a

Francei nu e mai periculoasă, mai fioroasă ca aceasta.

În fund printre casele joase de pescari se vede forfotind prin noroi, cu porcii, o femeie bătrână, înconjurată de fete cu picioarele goale și murdare și de un băiat cam de 30 ani. Nu departe tatăl. Nu-i întrebăți de unde sunt, căci v'ar arăta întinzând mâna spre orizontul albastru.

Când sticla e goală, zic ei, vedem gherdapurile când nu, nu! — aceasta o dovedește că sunt iubitori de băutură, și că marea perfidă și neagră e vina... Urmăream plaja în toată lungimea ei, trecând Audiernul. Trebuia să trec adesea strecurându-mă printre nenumăratele stânci ce înfloreau ținutul, prin nisipuri, ierburi joase și scunde deoparte și de alta a două pustii: unul mișcător, altul imobil: câmpul și marea.

Iată „Audiern”, un portuleț mic și trist care animează doar prin înfrarea și eșirea pescarilor în bărcile lor mici când merg să pescuiască sardelele.

De aici încolo trecui prin Raz, acest sfârșit al pământului, acest capăt al Europei. Urc mereu și deodată zăresc două mări, la dreapta „La Manche”, la stânga Oceanul.

Oh! valurile cum se lovesc, cum se sbat fără încetare, izbind prin curenții lor talazurile, întotdeauna furioase, răsturnând corăbiile care ar avea curajul să se aventureze pe aci.

Nici arbori, nimic, nimic, decât tufe de erbură. Un far se zărește vârat printre stânci.

Sus, insula „Sein”, insula sfântă, iar la orizont încep să zăresc rada „Brestului” tot atât de periculoasă ca și insula Quessant-ului din fața ei.

„Qui voit Quessant
Voit son sang”

zic matelotii. Insula este prin poziția ei de netrecut. Promontoriul nalt se termină mai jos căzând încet, încet în valurile vijelioase ale Oceanului. Dar un drumuleț înconjoară urcând prin graniturile înclinate, șerpuiind prin creștete largi ca palma. Năpraznic, domnește jos o prăpastie cu borhotis negru; abia se aude sgomotele îngrozitoare ale curenților, așa de adâncă este.

E numită de locuitori „Infernul”. Nu mai mult de 100 metri de deasupra mării găsim plăci de magnezie și plecat deasupra prăpastiei admirăm această furie a apei care părea că un răget de necrezut. Era cu adevărat un Infern pe care nici un poet nu-l descrisese încă. Și o spaimă mă cuprinsese gândind la nenorociiții cari au căzut înăuntru și cari au fost luați de valuri și talazuri, înghițiți de această adâncime îngrozitoare.

Pleacă din acest loc cu imaginile cele mai frumoase pe un vânt care sufla și mișca par'că golful solitar.

Trad. de IOAN TOTU.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

LEGENDA SPICULUI DE GRÂU

Spun poveștile bătrâne că în vremea de demult, pe atunci când apa acoperea cea mai mare parte a pământului și omul, îmbrăcat în piei

de animale sălbatice, trăia prin colibe rudimentare, — în vremile acelea triste de scrâșnire a dinților, când moartea te amenința la fiecare pas, ar fi trăit un uriaș, lung cât o prăjină, care pe de-asupra avea și două capete.

Și uriașul acesta era mânia pământului. Ajunsese să fie nu numai spaima semenilor săi, pe cari îi potopia pe ori unde îi întâlnea, dar chiar și fiarele sălbatice fugeau îngrozite din fața acestui uriaș, care cu o singură lovitură de pumn putea culca la pământ pe cea mai voinică dintre ele.

Luptând cu intemperiiile atmosferei și cu toate greutățile pe cari le prezenta viața în cele dintâi timpuri, omul se silea să-și creeze o familie și un sălaș mai statornic. Dar mulți, foarte mulți își văzură silintele zadărnice de furia uriașului cu două capete.

El omora pe oricine întâlnea în cale, om sau fiară, și carnea victimelor o frigea pentru a se ospăta.

Uriașul era tot mai ca o fiară sălbatică, cu singura deosebire că avea chip de om.

Multe veacuri trecură. Generațiile omenestii urmară una după alta, din ce în ce mai potolite, din ce în ce mai stăpâne pe mediul care le înconjură.

Civilizația începea să pătrundă pe alocuri, formându-se societățile omenestii și aglomerații mai mari de locuințe.

Familia se dezvoltă și armele se perfecționaseră, dând omului putința să lupte cu mult mai multă ușurință împotriva fiarelor.

Cele mai fioroase animale sălbatice nu mai îndrăzniră să se apropie decât cu prudență de sălașurile omenestii; n'au mai uriașul cu două capete mergea pretutindeni, fără nici o teamă.

El bătea pari lungi în pământ și în ei înfugea cadavrele numeroaselor sale victime; după ce se ospăta cu unul din cadavre, pe celelalte le lăsa în țepă, să se legene multă vreme în bătaia vânturilor, pînă când păsările de pradă veneau în stoluri să se ospăteze.

... Dar iată că într-o zi sfântul Petre și cu Dumnezeu, coborându-se pe pământ, auziră pe oameni vâitându-se de urgia uriașului cu două capete.

— Doamne, zise sfântul Petre, n'ar fi rău să puî capăt cruzimei acestui monstru.

— Ce să-i fac? — întrebă Tatăl cerească.

— Să-l trimeti să se odihnească în pământ, că destule veacuri sunt de când își poartă cheresteaua la lumina soarelui.

— Asta nu se poate, Petre; dar îi voi da o pedeapsă.

— Facă-se voia ta, Doamne.

Uriașul care a mâncat atâtea oameni, va servi de acum înainte de hrană întregii omeniri; îl voi transforma într-o plantă care se va legăna în bătaia vânturilor și boabele pe cari le va produce vor servi de hrană omului.

... Așa a fost creat spicul de grâu.

Vetor.

PEIREA PAMÂNTULUI

— Povestiri din lumea timpurilor viitoare —

de I. H. ROSNY

— Urmare —

Strănepotul lui Don auzise, și răspunse cu un răs sinistru:

— Ca și cum zonele n'ar varia delă o perioadă la alta! De altfel, cea mai slabă zguduire care ar lovi izvoarele n'ar fi oare indostulătoare pentru ca să le sece pentru totdeauna?

Și se îndreptă surâzând ironic. Targ, Avra și Mano tresăriră. Un moment rămaseră tăcuți: apoi bătrânul reluă:

— Zonele variază cu foarte mare încetinelă. De două sute de ani încoace toate zguduirile n'au trecut decât prin largul deșertului. Iar repercutarea lor n'a făcut nici un rău izvoarelor. Numai Pământurile-roșii, Devastarea și Occidentală sunt vecine cu regiunile primejdite...

Își ridică din nou spre Avra privirea vie, într-o admirație fără hotar. Era văduv de trei ani și singurătatea îl făcea să sufere. Cu toată revolta energiei și a dragostei sale, trebuise să se resemneze.

Legile fixau cu severitatea cea mai mare numărul căsătoriilor și al nașterilor.

Dar de câteva săptămâni consiliul „celor cinsprezece” îl înscrisese din nou pe Mano printre aceia cari se puteau căsători. Sănătatea copiilor săi îndreptătea această favoare. Și imaginea Avrei se metamorfoza în sufletul lui Mano; legenda obscură din trecut prindea din nou viață.

— Să sperăm mereu! — exclamă din sul. Oare la urma urmei, chiar în minunatele epoci ale apei, moartea fiecăruia om nu era pentru dânsul sfârșitul lumii? Aceia cari trăiesc azi pe pământ ca indivizi aparte, trec prin primejdii mai puțin decât strămoșii noștri din era radioactivă.

Omul vorbea cu convingere. Dânsul căuta totdeauna să îndepărteze cât putea mai mult acea resemnare covârșitoare care-l cuprinsese tovarășii. Era unul din-

tre puținii cari mai puteau gusta bucuria de a putea trăi în prezent.

Avra îl asculta cu plăcere, dar Targ nu se putea împăca cu ideea că s'ar fi putut nesocoti viitorul speciei.

Dacă i se întâmpla, ca și lui Mano, să fie cuprins de voluptatea fugară a momentului, nu uita însă nici odată marele vis al *Timpului*, pe care îl avuseseră totdeauna străbunii.

— Nu se poate să-mi uit interesul pentru descendenții noștri, — răspunse Targ.

Și întinzând mâna spre nesfârșita singurătate a pustiului:

— Cât de frumoasă ar fi viața, dacă domnia noastră ar putea să se întindă și asupra acestor pustiuri! Nu te-ai gândit nici odată că erau aici mări, lacuri, fluvii, plante nenumărate și chiar păduri virgine? Și acum, în tot cuprinsul vechiului nostru patrimoniu, domnește viața cea mai întunecată.

Mano înălță din umeri liniștit.

— De ce-am mai vorbi de asemenea lucruri când astăzi, dincolo de cuprinsul oazelor, viața este tot așa de imposibilă pentru noi, ca și în Jupiter ori Saturn?

Un zgomot îi întrerupse. Ridicând capetele cu atenție și văzură un nou grup de păsări. Păsările acestea anunțau că în umbra stâncilor o fată tânără leșinase, pradă a fenomenelor magnetice. Și pe când păsările se ridicau de-asupra deșertului, mulțimea se gândea la bizarre creaturi magnetice cari se înmulțiseră foarte mult pe planetă în timpul declinului umanității.

Câteva momente lungi trecură; păsările reveniră; una dintre ele aducea un corp nemișcat. Toți o recunoscură pe Elma nomada.

Era o fată bizară, orfană și totuși puțin iubită de mulțime, din pricină că avea instincte de aventurieră; sălbătecia ei nu plăcea de loc oamenilor. Erau zile când nimeni și nimic n-o putea împiedica de a fugi prin locurile deșerte.

Elma fu depusă pe platforma *Planetarului*; figura ei, acoperită pe jumătate de lungu-i păr negru, apăru, galbenă ca ceara, deși avea din loc în loc niște puncte roșii.

— E moartă! — declară Mano. *Cealaltii* i-au *băut* viața.

— Biata Elma! — exclamă Targ.

O priviră cu o milă adâncă, pe când mulțimea, ori cât de nepăsătoare era, murmura plină de ură împotriva magnetelor.

Dar receptorii electrici începură să sbârbie pe neașteptate, și fraze repezi izbucniră, atrăgând atenția generală.

„Aparatele sismografice arată o zguduire bruscă în zona pământurilor roșii”.

— Ah! exclamă o voce plângătoare.

Dar nici un ecou nu-i răspunse. Toate fetele erau îndreptate acum spre „marele planetar”. Mulțimea aștepta, plină de nerăbdare.

— Nimic! exclamă Mano după două momente de așteptare. Dacă „pământurile roșii” ar fi fost atinse, până acum am fi aflat-o și noi.

O chemare stridentă îi tăia vorba. Receptorul marelui planetar strigă:

„Zguduire imensă... Oaza întregă se ridică... Catastro...”

Urmară câțva timp sunete nelămurite; apoi se făcu tăcere.

UN REMEDIU SALUTAR CONTRA NEURASTENIEI

Familia d-lui Woolf gata 'e drum.

Galeria glob-trotterilor se mărește cu un nou tablou. D. Woolf este un profesor de muzică din Kansas-City care, atins de neurastenie, a preferat doctoriilor de tot soiul, un marș forțat de 2.150 kilometri, adică distanța între orașul său natal și New-York, distanță pentru care îi trebuie patru luni ca să o străbătă. Soția sa, o licențiată în științe dela Uni-

versitatea din Indiana, îl va întovărăși cu entuziasm. Și transportând un echipament de «camping» într-o cariolă trasă de buna iapă «Dolly», urmați de credinciosul «Don», tinerii soți vor porni la drum, — risipind dealungul pădurilor și câmpiilor neurastenia lor!

Blaz.

Toți, hipnotizați, mai așteptară încă un moment.

În sfârșit, mulțimea respiră.

— E un mare dezastru! anunță bătrânul Dan.

Nimeni nu se mai îndoaia. „Pământurile roșii” aveau zece *planetare* cu cari puteau comunica în toate direcțiile. Pentru ca toate planetarele să amuțiască, trebuia ca toate să fi fost desrădăcinate și cea mai mare consternare să domnească în mulțime.

Targ, orientând transmitătorul, punctuă o chemare prelungă. Dar nu primi nici un răspuns. Sufletele tuturor erau cuprinse de o melancolie neagră. Nu era turburarea arzătoare a oamenilor de ordinioară, ci numai o tristețe ușoară, obosită.

Oaza era în strânse legături cu „pământurile roșii”. De cinci mii de ani cele două oaze erau prietene și stăteau în comunicare, fie prin ajutorul telegrafiei, fie prin aeroplane și vehicule.

În lungă cale de 1700 de kilometri, erau înșirate treizeci de posturi prevăzute cu planetare.

— Trebuie să mai așteptăm, strigă Targ, care stătea închinat de-asupra platformei. Dacă numai turburarea momentană i-au împiedicat să ne răspundă, mai târziu își vor recăpăta sângele rece.

Nimeni nu credea însă că oamenii din oaza vecină ar putea fi în stare să se turbure până într-atâtă. Emoțiile mari nu puteau fi încercate de oameni, nici chiar de cei din oaza „izvoarelor înalte”.

Targ, văzând neîncrederea generală, adăugă:

— Dacă aparatele lor ar fi distruse, în mai puțin de un sfert de oră un trimis ar putea ajunge până la cel dintâi popas, unde știți că se află planetar.

— Numai dacă nu cumva și aceste planetare au avut de suferit. Cât despre vehicule, nu cred să poată pleca vre-unul așa de repede, având în vedere starea în care se găsește oaza.

Vorbise Hele.

În timpul acesta populația întreagă se îndreptă spre zona meridională. În câteva minute vehiculele și aeroplanele aduseră mii de oameni, bărbați și femei, spre marele planetar.

Era un sgomot, o murmurare generală. Atunci membrii consiliului celor cincisprezece, interpretatori ai legilor și judecatori ai faptelor omenești, se întruniră pe platformă. Se recunoștea figura triumfătoare și părul alb al bătrânei Bamar și capul lui Ornal, soțul ei, pe care seasezec de ani de viață nu-l putuseră cărunți. Erau urâți amândoi, dar erau venerabili și autoritatea lor era foarte mare, pentru că dăduseră o descendență fără pată.

Bamar, asigurându-se că Planetarul era bine orientat, trimise la rândul-i câte-va unde.

Dar în fața tăcerii receptorului, figura i se întunecă și mai mult.

— Până acum *Devastația* a scăpat, murmură Omul. Aparatele sismografice n'amenință nici-o zguduire în celelalte zone omenești.

De odată, o chemare stridentă se ridică. Mulțimea asculta hipnotizată glasul marului Planetar:

— „Din primul popas al Pământurilor roșii. Două zguduirii puternice au frământat oaza. Numărul morților și al răniților este enorm; recoltele sunt distruse; apele par amenințate. Câteva aeroplane au plecat spre izvoarele înalte”.

Atunci fu o adevărată învălmășeală. Oamenii curgeau în torentă. O neliniște care fusese uitată de secolă agita sufletele oamenilor resemnați ai veacului din urmă.

Consiliul celor cincisprezece delibera, iar Targ, tremurând de emoție, răspundea Pământurilor roșii, anunțându-le pe carea apropiată a unei delegații.

În orele tragice, cele trei oaze surori, Pământurile roșii, Izvoarele înalte și Devostafia, își datoriau ajutor reciproc.

Omal, care cunoștea foarte bine tradiția, declară:

— Avem provizii pentru cinci ani. Un sfert din ele poate să fie reclamat de Pământurile roșii. De asemenea, dacă nu se va putea altfel, suntem obligați să primim la noi două mii de refugiați. Dar oamenii aceștia vor avea rații alimentare reduse, și le va fi oprit să se înmulțască. Noi înșine trebuie să ne limităm familiile, pentru că, cel mai târziu până peste cinci spre zece ani, populația trebuie să fie readusă la cifra tradițională.

Consiliul aprobă aceste cuvinte. Apoi, Bamar strigă mulțimei:

— Consiliul va numi pe cei care vor pleca spre Pământurile roșii. Nu vor putea fi mai mulți de cât nouă. Alții vor fi trimiși numai după ce vom cunoaște nevoile fraților noștri.

— Cer să plec, se rugă paznicul turnului.

— Iși e! adăugă Arva, cu vioiciune.

Ochii lui Mano străluciră:

— Dacă consiliul admite, voi fi și eu printre cei plecați.

Omal le aruncă o privire bine voitoare. Căci și dansul cunoscuse odinioară aceste mișcări spontane, așa de rare acum, la oamenii vârstei din urmă.

În afară de Amat, un adolescent delicat, mulțimea aștepta în liniște hotărârea consiliului. Supuși unor reguli de veacuri, deprinși cu o existență monotonă, pe care numai singurii meteoriți o mai turburau, oamenii perduseră ori-ce îndemn de inițiativă. Nimic nu mai îndemna popoarele la aventuri. Deșerturile enorme care îi înconjurau, goale de orice activitate omenască, apăsau și asupra faptelor ca și asupra cugetării.

— Nimic nu se opune la plecarea lui Targ, a Arvei și a lui Mano, observă bătrânul Bamar; dar drumul este prea lung pentru Amat. Consiliul va decide.

Și pe când consiliul delibera, Targ contempla întinderea sinistă. O durere amară îl cuprinsese. Dezastrul din Pământurile roșii îl apăsa cu mai multă putere de cât pe frații săi.

Speranțele celorlalți nu ajungeau decât până la dorința întârzierii dezastrului final, pe când el îndrăznia să viseze o metamorfoză fericită.

Privind munții imenși de la vest, spiri-

tul aventurilor îl cuprindea din nou. Sufletul său sbura spre Pământurile roșii, dar nu cu un anumit scop, ci cu acel dor de necunoscut, care împinsese altă dată pe oameni să exploreze colțurile cele mai îndepărtate ale planetei.

II

Cele nouă aeroplane zburau spre Pământurile roșii. Și nu se îndepărtară nici de astă dată de cele două drumuri pe care le urmau aeroplanele de aproape o sută de secole.

Străbuni construiseră mari refugii din fer virgin, înzestrate cu aparate planetare precum și alte popasuri mai puțin importante. Cele două drumuri erau bine întreținute. Cum aparatele treceau foarte rar în zbor de la o oază la cealaltă și cum roatele lor erau înzestrate cu fibre minerale; iar pe de altă parte, având în vedere că oamenii știau să se servească de cantitățile enorme de energie adunate de străbuni, întreținerea celor două drumuri era mai multă supraveghere de cât muncă. Feromagneticele nu-și trădau prezența și influență rău-făcătoare; dar era imprudent să facă cineva popasuri prea lungi pe acolo, nici mai ales să adoarmă: de mai multe ori câțiva bolnavi își perduseră toate globulele roșii ale sângelui și muriseră de anemie.

Cei nouă călători din aeroplane nu treceau prin nici-o primejdie. Fiecare conducea un aeroplan ușor, care de altfel ar fi putut duce patru oameni. Chiar dacă aparatele ar fi suferit oarecare stricăciuni, expediția tot nu era compromisă. De altfel, înzestrate cu o elasticitate aproape perfectă, aparatele erau astfel construite, în cât să poată rezista ciocnirilor celor mai violente și să poată înfrunta cele mai teribile furtuni.

Mano zbura în frunte. Targ și Arva îl urmăreau, alături. Tânărul era mereu tot așa de agitat. Povestea marilor catastrofe transmise cu exactitate, din generație în generație, îi chinuia inspirația.

Erau aproape cinci sute de secole de când oamenii nu mai ocupau pe cuprinsul planetei de cât niște teritorii cu totul neînsemnate. Umbra decăderii venise cu mult înaintea marilor catastrofe. În niște epoci foarte îndepărtate, în cele din urmă secole ale erii radio-active, începuse a se semnala descreșterea apelor. Mulți savanți preziceau de pe atunci că omenirea va peri din cauza lipsei de apă. Dar ce efect puteau produce aceste provocări asupra unor oameni care vedeau munții țării lor acoperiți cu ghetari, râuri fără număr udându-le câmpiile și nenumăratele mări bătând stâncile continentelor? Și cu toate acestea apa descreștea, încet, dar sigur. Apoi, veniră catastrofele cele mari-cutremure de pământ, care într-o singură zi distrugeau zeci de orașe și sute de sate și produceau apariția unor lanțuri de munți noi, de două ori mai înalți de cât Anzii ori de cât Himalaia, urmară, din ce în ce mai dese.

(Va urma)

POȘTA REDACȚIEI

A. Ben. — Caută alte izvoare de cât acela din care ne-ai dat ilustrația cea mare.

N. Nelini. — Am primit «Pirații Son-dului». În privința asta am vrea să vă scriu. Dați-ne adresa. Mai trimiteți.

C. Dobr.-Iasi. — Mai trimiteți.

Celortalti. — Ce nu-i cu îngrijire ales și tot așa tradus, nu se pune.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunii «Ziarului Călătoriilor», strada Brezoianu, 11, București.

De inchiriat

în calea Victoriei, 113
în etaj. I. un splendid apartament confortabil
cu prețul de 2.500 anual.

Una prăvălie cu cameră
și pivniță cu prețul de 1600 lei anual.

În strada LABIRINT 87

2 apartamente construcție nouă, modernă, confortabile, cu parchet, sobe de porțelan, teracotă, apă, tot la canal, fie-care având curte separată, cu prețul de 3000 și 2000 lei.

Amatorii se vor adresa d-lui

N. D. Câmpina

str. Brezoianu No. 11,
la ziarul
„UNIVERSUL“

Ocaziune Rară

De vânzare două scări de piatră cu preț foarte redus. A se adresa la ziarul «UNIVERSUL».

TOTI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CALĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «Godin» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.
2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal;

7) Una mașină de cusut de mână;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Litmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Calătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI „UNIVERSUL”

Cu incepere de astăzi, ziarul „Universul” ofră abonaților săi următoarele mari
și de valoare premii:

OVILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaiei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 3

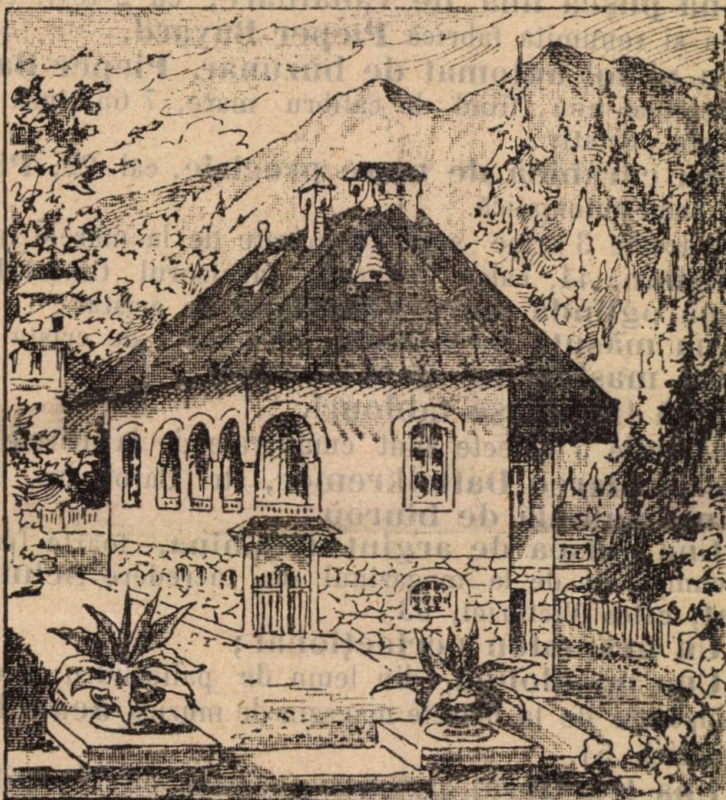
UN DIVAN-PAT

și

Un sa'onaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala”, Marcu Dettelkremer, str. Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânătoare

și

Un pistol automat,

cumpărate dela marele magazin de arme B. D. Zisman, calea Victoriei, 44

Un gramofon

perfecționat

și

Una vioară

sistem Stradivarius

cumpărate dela marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 34

Un flaut ornat cu fildeş

cumpărat dela magazinul La Harpa, calea Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

0 pereche cercei cu 6 pietre de diamant
cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicaria Colței”

Una pendulă de perete artistică lucrată bătând orele

0 elegantă pendulă de biuro și

Donă fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theodor Radivon, Boulevardul Elisabeta, No. 9

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu incepere de azi mai primesc un volum din:

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni 14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia”

10 „ 6 „ la „Ziarul Calătorilor.”

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/1 « « « «

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

ÎN MIJLOCUL HIPOPOTAMILOR. — (Vezi pag. 4696).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

IN MIJLOCUL HIPOPOTAMILOR

Pe vremea aceea nu eram decât un simplu locuitor al unui sătisor situat nu departe de riul Nyanga în partea occidentală a Africei. Mongo-Nyanga îi zicea acestui sătisor. O pădure deasă se întindea pe chilometri întregi, plină de animale sălbatice de toate speciile. Cum vedeți, nu era tocmai plăcut lucru să-ți petreci vacanța în astfel de locuri.

Timpul îl omoram cultivând banane și cartofi, iar pe de altă parte îmi procuram vânat proaspăt. Când nu mă ocupam cu acestea, clipele treceau prea încet și viața mi se părea de o exasperantă monotonie.

Avusei un atac serios de malarie, tocmai când fusei invitat pentru câțeva vreme pe coasta mării, la șeful coloniei. Era un excelent prilej. La gândul că voi respira aerul curat de mare, îmi făcui iute preparativele de călătorie și mă imbarcai.

Stând o lună de zile pe țărmul oceanului, mă restabili complet și îmi părea par'că rău că trebuia să reiau drumul spre Mongo-Nyanga.

Spre a evita căldura apăsătoare a zilelor tropicale și spre a permite lopătarilor mei o muncă mai plină de ardoare, hotărîm să pornim în fiecare zi la apusul soarelui.

Baleniera mea era încărcată pînă în vîrf cu pachete, cuțitării, puști, instrumente de fier, praf de pușcă și diferite mărunțisuri necesare comerțului cu negri. Îmi luaș așa dar rămas bun dela directorul coloniei și prin amurg ne imbarcarăm. Vîrfurile de bambus se înfipseră în mal și mișcară bărcile spre mijlocul riului, care curgea spre mare.

După marea căldură a zilei, apa clocotea foarte tare, se ridica din rîu și făcea navigația periculoasă. Luna nu se ivea pe cer în epoca aceasta decât pe la ceasurile trei dimineața.

Trebuia să fiu cu mare băgare de seamă, căci calea noastră era presărată cu stînci pînă în mijlocul fluviului. Zgomotul cadentat al lopeților și cântecul melancolic al vîslășilor mă făcură să adorm. Cât timp a durat somnul, nu știu, când fui trezit de o zguduitură puternică.

Prima mea impresie fu că pilotul a lovit barca de un trunchi de ar-

bore plutitor, ceea ce nu-î tocmai rar, mai cu seamă când călătorești noaptea pe un fluviu mare.

Pocniturele repetate, zmuciturile violente cari scuturau baleniera, mă făcură însă să pricep natura obstacolului: căzusem în mijlocul unui grup de hipopotami, cari loveau cu furie vasul.

Întâmplarea tragică a unor compatrioți îmi veni atunci în minte. Trei ofițeri de pe vasul H. M. S. *Flirt*, s'au aventurat într-o zi în lagunele Mayumba spre a vîna hipopotami. Nici n'apucaseră să rănească un hipopotam și canotiera lor fu atacată de o bandă de acești teribili pachidermi; din cei trei ofițeri scăpă numai comandatul expediției, care, neștiind să înoate, s'a agățat de barcă.

Și noi împărtaşeam soarta acelor bieți vînători.

O lovitură violentă sparse marginea balenierei și apa patruse numai decât într'însa.

Simții cum apa îmi acoperă picioarele, cu toată efortarea lopătarilor de a scoate apa cu căușuri de lemn. Înțelesei că trebuia să fim condamnați la înec și poate că vre-unul din noi avea posibilitatea să scape teafăr înotînd pînă la țărm. Și ceața era așa de deasă că ne credeam înconjurați de pretutindeni de hipopotami.

Mă trezii în plin întuneric, într-o barcă stricată în mijlocul hipopotamilor.

Lopătarii mei, paralizați de teamă, erau incapabili de a găsi un mijloc de scăpare. Fiind că baleniera umplută pînă în vîrf cu apă prindea să se scufunde, toți «kroomenii» mei, exceptînd pilotul, se azvîrliră în apă cu riscul de a cădea asupra hipopotamilor. Pilotul ar fi putut ajunge la țărm dacă nu mă agățam cu desperare de dînsul, poruncindu-î jumătate în englezeste și jumătate în limba sa, să mă ducă 'n spinare.

Ne încordam puterile să ocolim acest grup de animale hidoase. Încercarea de a scăpa ne sfîrșise forțele pînă într'atît, în cît credeam că suntem în cele din urmă clipe ale vieții.

Dar în zadar, monștrii se învîrteau în jurul nostru, la distanță de câțiva metri, suflînd cu enormele lor nări, adevărate trombe de apă cari ne orbeau, în timp ce mugetele lor, unite cu strigătele înfricoșate ale lopătarilor, făceau scena și mai oribilă. Nu-mi aduc aminte cum am atins malul; știu însă că eram mai mult mort decât viu. Ne adăpostirăm printre trestii. Pe lângă toate câte am pățit, tot restul nopții furăm ciupiți fără milă de țânțari.

Când răsări soarele, ne dădurăm mai bine socoteală de situația în care ne găseam și după ce puturăm să ne

orientăm, ne agățărăm de erburii înalte atingînd în fine pămîntul tare. Nici o persoană nu pierise. Dar ce dezastru! Toate se scufundară împreună cu baleniera noastră: proviziuni, arme, vestimente.

Eû eram bătut de soartă mai tare de cît toți; îmi erau picioarele goale, capul gol.

Neputînd să rămînem acolo, unde ne abătusem, spre a aștepta trecerea problematică a vre-unui vapor, ne-am decis să mergem prin spinii și ierburi, ca să scurtăm drumul către sătisorul nostru. Liane și ferigele ne încurcau pașii, astfel că înaintam nespuse de încet. După o zi de muncă încordată, zărirăm în fine un sătisor pe unul din malurile afluentului Margei.

Furăm primiți de șeful tribului. El se simțea cam atins de ținuta noastră, mai cu seamă că îi călcam teritoriul. Explicațiunile noastre îl satisfăcuseră, iar cînd îi spuserăm că ne-ar trebui ceva de mâncare, ne oferî îndată un cap de antilopă și câteva rădăcini comestibile numite «cassava». Carnea era grețosă dar, nemîncăți de patru-zeci și patru de ceasuri cum eram, ni s'a părut delicioasă.

Ca să continuu drumul, îl rugai pe șeful tribului să ne închirieze o barcă. El nu se împotrivi rugămintei mele. Drept răsplătă îi oferii o pălărie veche, cu o formă rotundă și un colier de mărgelă de sticlă pe care să-l atarne de gâtul nevestei sale.

C. S.

PIELE-ROȘII ȘI SECRETELE LOR

Dacă ascund ceva Piele-Roșii străinilor, apoi aceea este practica credințelor religioase și diferitele lor obiceiuri. Sunt încredințați că riturile religiei lor sunt numai pentru ei și că ar fi o profanare să le împărtaşească și altor rase.

Cu toate astea s'a găsit un om care să le cunoască obiceiurile.

D. Earle B. Gandy, după ce a trăit multă vreme în America, printre Piele-Roșii, a putut să hotărască pe vre-o cincizeci dintre ei să vină la Londra, vara trecută, spre a lua parte la expoziția americană organizată la Earl's Court.

Ascultați ce spune d. Gandy:

«Pot să spun, fără a putea fi desmințit, că cunosc mai bine decît ori-care alb detaliile civilizației Pieilor-Roșii, căci am trăit în mijlocul lor destul de mult timp. Sunt cu toate astea câteva ceremonii religioase cari nu mi-au fost permise să le văd și știu că aș fi supărat adînc pe amicii mei dacă le-aș fi cerut să mă inițieze în unele din practicile lor misterioase.

«Grație cu totul întâmplării am putut afla că în luna August ei se pregăteau

să celebreze sărbătorile Anului nou (an care, după calendarul lor, începe în Septembrie) printr-o ceremonie săvârșită în ascuns în colibele lor. Am știut că s'a ridicat un altar; venind ziua indicată, am auzit numeroase cântece cu acompaniament de muzică, dar nu știu nimic sigur asupra acestei solemnități.

«Sărbătoarea cea mare la Siuxi este la 4 Iulie. În ziua asta ei sărbătoresc *Revederea* și dansul omako este dansat de un mare număr din ei, apoi urmează ospățul general.

«Dis de dimineață aduc într-o vastă livadă tot ce au, dela haine până la colibe și cai, și le așează într'un cerc imens pe pământ; în mijloc se va dansa omako.

«Apoi mutual își fac mici daruri. Obiectele rânduite așa de curios sunt ceretate de fie-care și, după o simplă dorință, obiectul le este acordat. Se întâmplă câte odată ca un Piele-Roșie să-și dea fica unui tânăr care o va lua de soție și cu ea el dă și cel mai bun cal al lui, jumătate din vasele de menaj și jumătate din ceea ce mai posedă.

«După această împărțală, pe când bărbății, cu bonete lungi de războinic, cu fața zugrăvită, joacă faimosul dan omako, femeile își ucid câinii lor favoriți, din cari fac o supă care va fi mâncarea de cinste a ospățului».

D. Gandy mai dă un detaliu curios: sunt 67 religii diferite printre 34.850 Piele-Roșii cari locuiesc în Statele-Unite.

În privința obiceiurilor de înmormântare, spune că dacă persoana moartă este adultă, corpul e dus într'un loc convenabil, în genere situat la poalele unui deal, e înfășurat la mijloc cu un fitil de bumbac care se sfârșește la celalt capăt printr-o pană de vultur.

A patra zi după moarte sufletul trebuie să părăsească corpul prin acel fitil, a cărui pană de vultur este îndreptată spre Vest, căci la Vest este locul celor cari au fost viteji.

Ceremonia se termină după ce se presară asupra mormântului o mare cantitate de praf de piatră care se amestecă cu carne sfântă.

În ce scop?

Spiritele superioare vor fi încântate să găsească pe mormântul celui pe care îl vor duce în Rai un prânz preparat după cele mai sacre principii...

Doru.

INUNDAȚIILE DIN TOKIO

Dacă au fost în Franța, și cu deosebire în Paris, inundații mari, cari au costat sute de vieți, ziarele anunță că în cealaltă extremitate a globului pământesc ploile au făcut la fel. Japonia chiar n'a fost ferită de asemenea inundații. Teribilele deslănțiri ale naturii oarbe lasă în spiritele noastre o impresie de groază

și de măreție sălbatică; în Japonia fenomenele acestea nu se ivesc ca la noi din secol în secol; formațiunile geografice fac ca acest teritoriu să fie expus veșnic pericolului inundațiilor. Foarte muntoasă, îngustă, Japonia nu-i străbătută de riuri mari, nici de văi largi. Ploile de vară sunt bogate în apă și pârâiașele se scurg în torente sgomotoase de pe spinările munților înalți, inundând pământuri, distrugând sate. Anul acesta Tokio a suferit mult.

Pentru cel care cunoaște situația orașului, la gura fluviului Sumida, într-o vale puțin scobită și fluviul Rokujo de o parte și Tone de alta, nu e de mirare că Tokio trece printr-o încercare atât de crudă. Am mai văzut inundații, dar ele nu atingeau decât cartierele marginase mării, pe când aici ating orașul întreg, cu piețele unde se desfac mărfuri. Singurele clădiri cari erau aparate, erau acelea ale funcționarilor și imobilele oficiale, cari se găsesc pe trei coline: Surugadai, Hongo și Hojimachi. Malurile Sumidei și a Mukojimei sunt partea cea mai frecventată de către locuitorii capitalei, mai ales primăvara când încep să înflorească cireșii. Cartierul acesta are cea mai bună înfățișare. Podul Adzuma este cel mai mare din câte leagă cartierul maritim cu cel comercial. În cartierul maritim locuiesc numai pescari. Partea aceasta a capitalei Japoniei a fost crud încercată, fiind-că apele, neputându-se împrăștia pe o vale largă, ca agurile Senei sau Loarei, s'au asvârlit în valuri imense peste spațiul care le-a fost deschis, distrugând tot ce-au întâlnit în calea lor.

Sereno.

IN EXTREMUL ORIENT

OTELURILE ÎN CHINA

Când cineva călătorește, trebuie să se înarmeze cu răbdare și să nu-și închipuie că va găsi ori unde o cameră și un pat confortabil sau cel puțin propriu; chiar în Europa nu lipsesc țări unde otelele și hanurile sunt cu totul simple. Dar în China pretutindeni trebuie să găzduiești în niște hanuri cu adevărat ciudate: când ai trecut prin vre-unul din ele, toată viața îți aduci aminte.

Toate otelele chinezești (dacă se pot numi otele) sunt construite la fel: intrarea e printr-o încăpere care ține loc de restaurant sau prin bucătărie, cari sunt situate în față și pătrunzi într-o curte în care se deschide o serie întreagă de camere. Casa întreagă e construită din cărămizi puțin solide și amenință neconținut să se prăbușească.

Camerile sunt strimte; fiecare din ele are câte un pat de cărămizi zidit de-a-supra unei sobițe, unde poate cineva să se coacă chiar iarna, căci temperatura e foarte caldă în China. La ferestre, în

loc de geamuri, e lipită hârtie. În otelele mai de seamă se găsește adese-ori câte un scaun ordinar și o masă rudimentară.

Ceea ce adaugă la farmecul otelurilor chinezești, e faptul că ele constituiesc o adevărată menagerie. În curte se pot vedea și auzi din nenorocire măgari, câțari, câini, mățe, cămile, porci, paseri de toate soiurile; cele mai mici dintre aceste animale nu se sfiesc de a intra prin odăi când pot. Afară de acestea se mai găsește aci o varietate de lighioane care are buna dispoziție de a lega prietenie cu pasagerul, începând de la scorpion, un vecin jenant și periculos, până la urechelnite. Vă puteți închipui cât de liniștit e somnul și cât de puțin e turburat de acești tovarăși de pat.

În sfrășit, servitorul hanului sau oteleului, în China, completează tabloul. El se plimbă neconținut cu un șervet murdar în mână, cu care șterge mesele sau paharele și foarte adese-ori nădușeala de pe față, când îi e prea cald, sau și-l înfășură împrejurul gâtului în timpul iernei.

Dacă după această descriere nu simțiți dorința de a petrece o bucată de vreme într'un otel așa de atrăgător, apoi atunci înseamnă că nu vă place să călătoriți.

N. Nelini

D-na BULLOCK WORKMAN

O îndrăzneată exploratoare a munților Himalaia

D-na Workman, care s'a urcat pe munții Himalaia, a început la Berlin o serie de conferințe asupra acestei temere ascensiuni.

SUPERSTIȚII AFRICANE

Un „joc“ al tribului Ouakikuyu

Ar trebui volume întregi, dacă ar voi cineva să facă un studiu complet al tuturor superstițiilor popoarelor africane. Aproape nu există călător, care întorcându-se din continentul negru, să nu aducă vre-un nou obicei bizar care trebuie adăugat la lunga listă.

Tribul Ouakikuyu se distinge prin niște credințe și obiceiuri cu totul originale.

Una dintre cele mai curioase este fără îndoială aceea indicată prin expresiunea «Koringa senge».

Misionarul Cayzac, care a petrecut mai mulți ani în Zangulbar, dă următoarele amănunte asupra acestei curioase superstiții :

Craniul omenesc inspiră tuturor membrilor tribului o groază fără margini. De aceea, când cineva observă că i se fură din recolta câmpiilor plantate cu trestie de zahăr, pune un craniu omenesc într-un par, și-l înfige în mijlocul câmpului. De acum înainte nu va mai îndrăzni să se apropie de acel loc de cât doar acela care ar avea intenția de a se sinucide.

Voește cineva să-și împiedice dușmanul de a trece un râu ? N'are de cât să fixeze un craniu la capătul trecerii, și va fi mai bine păzit de cât de o artilerie întreagă. De asemenea, dacă voești să-ți atragi dușmanii într-o cursă, nu vei lăsa liber de cât un singur drum, pentru că astfel ești sigur că vor trebui să treacă pe acolo și-ți vei prinde în cursă.

Dar și mai puternic încă este craniul omenesc, când este vorba să fie întrebuințat într-un scop personal, pentru satisfacerea unei insulte ori pentru a căpăta repararea unor daune suferite. Te apropii de dușmanul tău, îi arunci un craniu la picioare, și-ți zici : «Dă-mi vaca înapoi, sau dacă nu, capul tău va ajunge uscat ca și acest craniu!»

Și vaca ți se aduce fără întârziere, chiar dacă nu ai tocmai multe drepturi asupra ei.

Dar toți membrii tribului se servesc foarte rar de această armă teribilă, pentru că tuturor le produce o egală teamă.

Ei n'o întrebuințează de cât atunci când sunt cu totul exasperați.

De aceea, este greu de explicat următorul fapt pe care-l povestește d. Cayzac :

Doi copii mici, o fetiță de opt ani și un băiat de șase ani, își perduseră mama. Tatăl se căsătorise din nou, și mama lor vitregă era de o răutate nebună.

Sărmanii copii erau foarte prost hrăniți și suferiau tot felul de persecuții.

Într-o zi, copiii aceștia, cari erau foarte deștepți, avură o idee luminoasă : Tata și mama lor erau în casă ; mân-

cau amândoi dintr-o friptură care după miros părea foarte gustoasă.

De-o dată fetița intră în casă și aruncând un craniu hidos în fața lor, exclamă :

— De acum înainte, noi vom mânca în totdeauna întâi, și mâncările cele mai bune : ori cine va îndrăzni să facă altfel i se va usca craniul întocmai ca acesta.

Acelaș lucru îl făcu și băiatul, cu un alt craniu, cerând ca de acum încolo să se culce împreună cu părinții lor.

La noi, observă misinnarul, niște copii cari ar fi îndrăzniți să joace asemenea festă părinților lor, ar fi fost bătuti bine și puși la locul lor.

Dar în tribul african lucrurile s'au petrecut altfel. Copiii fuseseră inspirați de spirite, și trebuiau deci să fie ascultați.

Din seara aceea înainte, amândoi mâncară bine, și nu mai tremurară de frig.

Blaz

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

— Vânează, se plimbă, pescuește.

— Cum ? N'are cărți ?

Orsoni înălță din umeri.

— Ce voiți ? N'aveam de unde găsi volume italiene în acest colț perdut al Pacificului. Am răscolit toată librăria în care am avut onoarea să vă întâlnesc la Papete. Am descoperit acolo numai o traducere franceză a lui «Robinson Crusoe». Am adus-o tânărului meu prieten, pentru că avea unele gravuri bine reușite. Nu poate citi, dar în schimb își va uita una ori singurătatea, privind gravurile.

Lady Deborah îl întrerupse :

— D-ta vorbești italiana, nu-i așa ?

— E limba mea maternă.

— Ei bine, întreabă-l pe sărmanul d-tale prieten dacă gravurile din «Robinson» i-au dat vre-o idee lămurită despre Anglia ?

Orsoni nu se lăsă rugat de două ori, și-mi repetă traza în limba lui Dante.

Cum eu înțelesesem de mai înainte întrebarea, avui tot timpul să mă gândesc ce trebuia să răspund.

Cine știe dacă englezoaica aceasta nu era trimisă de Regina. Mai cu seamă groomul făcu să se nască această idee în mine ; dacă n'ar fi fost culoarea bizară a părului său, aș fi zis că e vre-o rudă a Satinei.

Era cu puțință ca prin întrebarea ei englezească să fi urmărit vre-un alt scop.

De aceea, am luat cartea, am deschis-o, și drept răspuns am început să răsfoiesc filele una câte una. La sfârșit am sărutat portretul de pe copertă.

Mistress Asmith mă privi fără să pară cătuși de puțin emoționată.

Însă dragostea mea pentru eroul insulei deșerte, o mulțami.

— Perfect, zise dânsa, întorcându-se spre Orsoni. Și-a exprimat destul de limpede admirația pentru compa-

triotul nostru. Te rog să-ți exprimi salutările mele prietenești.

Orsoni se execută și eu am răspuns printr'un salut recunoscător.

După aceea plecară. Toată ziua i-am zărit prin insulă, când într-o parte, când în alta.

Englezii nu se satură așa, cu una, cu două. Când vizitează un castel, ori o insulă, se interesează de cele mai mici amănunte.

De altfel, lady Deborah nu se mai ocupa de loc de mine ; părea că mă uitase cu totul.

După amiază pescuitorii de perle dădură o reprezentare a muncii lor pentru străini. După câte puteam înțelege de la distanță, lady Deborah era înaintată. După gesturile lui Orsoni am înțeles că banditul îi oferise o perlă, care tocmai fusese scosă din apă.

Miss Deborah gesticula ; în momentele acelea vorbea de sigur foarte repede. Unchiul meu e un om foarte resistent. Dar cine în lumea asta se poate împotrivi unei femei tinere și drăguțe, mai ales când este o englezoaică care vorbește așa de repede ca miss Deborah ?

Orsoni se îndreptă spre oamenii săi și le spuse câte va cuvinte. Aceștia răspunseră prin strigăte de veselie. Apoi unul din ei se desfăcu din gramadă și veni alergând spre coliba mea.

Se opri în prag, gălind, și-mi zise :

— Vino.

— Unde ?

— Pe bordul vaporului. Englezoaica vrea să ne mulțamească pentru plimbarea pe care a făcut-o, dându-ne șampanie. Și dânsa dorește ca toată lumea din insulă să ia parte la acest mic banchet.

— Și signor Orsoni a consimțit ?

— Dânsul mă trimete.

— Atunci te urmez, de și nu-mi este de loc plăcut rolul meu de mut.

Peste zece minute eram într-o barcă, și vâslașii mânau grăbit spre «Oajaca».

CAP. V

Șampania infernală

— Nu mă pot pronunța cu siguranță. Pentru asta mi-ar trebui un punct de sprijin. În zadar cercetez cu ochii toată circumferența cerului: nu zăresc nici un nor.

— Trebuie să fie numai o rea dispoziție nervoasă.

Aceste cuvinte erau schimbate de căpitanul vasului «Oajaca» cu signor Orsoni, îndată după ce pusesem piciorul pe bordul steamerului.

Stăteam la câțiva pași de ei și îi ascultam.

— Nu, nu, signor, reluă comandantul. Observă și d-ta: aerul s'a rarefiat și respirăm cu mai multă greutate. Am impresia că atmosfera este încărcată de electricitate. Toate acestea ne anunță apropierea unui uragan, — fenomen teribil în această parte a Pacificului.

Ofițerul nu se înșela. Atmosfera era din ce în ce mai încărcată.

Mi se pare că ești cam fricos astăzi, comandante, glumi Orsoni. Văd și eu că e foarte cald; dar noaptea se apropie și va aduce cu sine răcoarea. Și-apoi, în rezumat, ce propui d-ta?

— Nimic, pentru moment.

— În cazul acesta n'ai nimic de zis împotriva banchetului oferit de gentila noastră vizitatoare?

— Nimic. Pun însă condiția ca oamenii să nu bea prea mult.

— Bine înțeles.

— Se poate să am nevoie peste puțin timp de tot șamele rece, de toată energia oamenilor mei.

— Un pahar sau două de șampanie nu constituie nici o primejdie; cred că și d-ta veți bea împreună cu noi.

Căpitanul stătu un moment pe gânduri.

— Voi închina un pahar în sănătatea sa, răspunse dinsul, dar cer să rămân la postul meu pe bord. Simt bine că peste puțin un mic noraș va apare într'un punct al cerului. Nourul acesta va anunța de unde vine uraganul și încotro merge. Și atunci nu vom mai avea nici un moment de pierdut; va trebui să alergăm cu toată viteza în direcția opusă. În modul acesta numai putem micșora intensitatea primei ciocniri. Cum suntem acum, am avea de îndurat toată violența uraganului; în mers însă furtuna va avea asupra noastră o influență cu atât mai mică, cu cât va fi mai mare viteza vasului.

Orsoni înălță din umeri aproape cu nepăsare.

Trebuie să recunosc că unchiul meu este un om foarte curajos; explice-și fiecare cum va putea acest sentiment, dar eu mă simțeam fericit că puteam constata și la unchiul meu o calitate.

În timpul acesta matelotii, fochiștii, mecanicii, în număr de vre-o patruzeci, se adunară cu toții pe punte. Câțiva dintre ei dădeau ajutor groomului și unei subrete engleze numită Lolly, care îndeplinea funcția de cameristă a d-nei Asmith, pentru a împărți paharele și a desfăce lăzile cu șampanie extra-dry.

Orsoni luase loc lângă d-na Asmith și-i vorbea cu cea mai mare amabilitate.

Poate că în spiritul său de bandit cântărea averea călătorei și visa vre-o soluție de înșurătoare, prin care să pue mâna pe banii englezoaicii.

Eu stăteam într'un colț.

Când este condamnat cineva la mutism, cel mai înțelept lucru pe care îl are de făcut este să stea cât se poate de retras.

Dar Lolly se apropie de mine, îmi dădu un pahar și spre marea mea mirare îmi șopti:

— Toată vremea îți voi turna eu șampanie în pahar; te opresc să bei altă șampanie decât aceea pe care ți-o voi turna eu.

Și subreta se îndepărtă repede, fără să mai aștepte răspunsul meu.

Ea vorbise limba engleză, una din limbele pe care nu trebuia să le cunosc în ziua aceea.

Oare nu cumva englezoaica mă credea mai puțin ignorant de cum mă recomandase Orsoni?

Dar mă gândii îndată că banditul nu-și pierduse timpul dând și servitoarei explicațiunile pe care le dase stăpânei. Da, dar atunci se ridica un alt semn de întrebare: ce însemna recomandăția d-rei Lolly?

O privii din nou, pentru a încerca să ghicesc.

Dar fata se mișcă repede prin mijlocul grupurilor, părând foarte bucurasă de ocupația ei de împărțitoare de șampanie.

Observându-i totuși cu atenție mișcările, putui constata că era mai greoaie decât voia să arate; nu era fată tocmai draguță, dar de sub șorțul pe care îl purta, se trăda parcă o altă ființă.

În timpul acesta îmi uitasem cu totul de ordinul pe care mi'l dăduse subreta, căruia de altfel nici nu'i dădusem mare importanță, și lăsa să mi se umple paharul de către primul venit.

Orsoni se ridicase și închina în sănătatea darnicei mistress Asmith.

Ca toate toasturile și toastul său fu ridicol. Dar atenția îmi fu atrasă

îndată de un incident pe care nimeni altul nu'l observă.

Mereu ocupată și grăbită, Lolly se apropiase de mine.

Ea îmi zmulse paharul din mână și-i aruncă repede conținutul peste bord: apoi mi'l umplu din nou din sticla pe care o avea în mână.

Mă oprise să beau altă șampanie decât aceea pe care avea să mi-o servească dinsa și acum mă făcea să ascult ordinul.

Aproape-aproape să-mi uit rolul de mut și s'o întreb care era pricina atitudinii sale. Din fericire dinsa dispăru repede, fără să mi mai lase timpul de a pune vre-o întrebare.

Mesenii goliră paharele de șampanie, carii se umplură repede din nou.

Groomul nobilei englezoaice se apropie de cârmă pentru a duce de băut și căpitanului, care ținuse să rămână la postul său.

Și pe când ofițerul continua să examineze orizontul cu priviri neliniștite, bizarul groom îi turna mereu de băut.

Acum d-na Asmith răspundea toastului lui Orsoni.

Englezoaica își exprima uimirea de a străbate mările pe un vas care nu aparținea Angliei și bucuria că se vedea tratată așa de bine.

Pentru a treia oară Lolly trecu pe lângă mine și-mi umplu paharul.

Cu un ton triumfător, dinsa îmi aruncă această frază enigmatică:

— Șampania mea este cea mai bună, pentru că nu te va face să dormi.

Ce voia să înțeleagă dinsa prin cuvintele acestea?

De-odată, privind mai bine în jurul meu, înțelesei.

Orsoni, căpitanul și toți oamenii echipajului, îmi apărură ca niște oameni cari luptau împotriva unui somn de neînvin.

Își frecau ochii, căscău, începeau discursuri pe care nu reușeau să le sfârșească.

De-odată căpitanul căzu, ca și cum i-ar fi retezat cineva picioarele.

Credeam că incidentul acesta avea să provoace mare sgomot; dar nimeni nu se mișcă.

Ce se petrecea oare? M'am întors spre Orsoni. Stătea și dinsul răsturnat pe spatele fotoliului; dormea.

Cea mai mare parte a matelotilor adormise de asemenea.

Unii, mai rezistenți, se mai împotriveau încă; dar toate mișcările lor nu mai aveau acum alt scop decât acela de a se instala cât mai bine în vederea somnului care îi cuprindea.

Cinci minute trecură într-o tăcere emoționantă.

Soarele, pe jumătate ascuns la orizont, avea să dispară în curând cu totul.

De-odată, în partea opusă, la est, zăriți pe azurul cerului o mică pată.

Îmi adusei aminte de cuvintele căpitanului. Această mică pată anunța uraganul pe care dinsul, cu instinctul de marinar, îl prevăzuse.

Singurul mijloc de scăpare, spusese căpitanul, era să alergăm înaintea furtunii.

Dar cum ne am fi putut pune acum în mișcare cu un echipaj care dormea?

La urma urmei poate că eu aș fi reușit să țin cârma, dar cine era să asigure serviciul mașinelor?

Privind înspăimântat de jur împrejur, zăriți cele două pânze ale catargelor. Poate că ar fi fost destul să desfacem una din aceste pânze ca să putem fugi.

Fără să mai stau pe gânduri, m'am repezit și, cu oare-care caznă, am reușit să desfac pânza.

După aceea m'am coborât din nou și alergând spre mistress Asmith, fără să mă gândesc la uimirea pe care avea să i-o producă un *mul* care vorbea, am exclamat:

— O furtună grozavă ne amenință! Oamenii aceștia trebuie să fie treziți din somn cât mai repede.

Dar englezoaica nu fu de loc uimită.

Se ridică și-și chemă cu un gest servitoarele, cari stăteau la oare-care distanță, părăd că-i așteaptă ordinele. Apoi îmi zise:

— Ne anunți o furtună. Dacă e așa, să ne grăbim, pentru că totul trebuie să fie sfârșit aici mai înainte de izbucnirea ei.

Capricioasa lady pierduse cu totul accentul ei englezesc și avea acum vocea Reginei.

CAP. VI

Două fulgere

N'am avut timp să-mi exprim uimirea, nici să cer explicația.

Evenimentele se urmară atât de repezi încât gândul abia avea timp să le înregistreze.

Senzațiile mele erau asemănătoare cu acele ale unui epure închis într-o roată pe care o face să se învârtască.

La cuvintele Reginei, groomul se repezi spre Orsoni.

De sub haine scoase o frînghie lungă, cu care *unchiul meu* fu legat burduf.

— Îți spuneam eu că mă voi servi odată de frînghia aceasta!—murmura dinsul.

Era Satina! Și miss Lolly nu era alta decât Fureta!

Cele trei fete erau acum stăpânele vasului.

Ghiceam acum tot ce se petrecuse. Un narcotic fusese turnat în șampa-

nie și toți dușmanii mei erau paralizați.

Pentru a mă scăpa, prietenele mele imaginaseră și duseseră la bun sfârșit un plan temerar.

Ochiul mi se umplură de lacrimi; mă gândeam care ar fi fost soarta bietelor fete, dacă deghizarea lor ar fi fost descoperită.

După ce Orsoni fu legat bine, Satina se întoarse spre Regina, așteptând un ordin.

Dulcea mea prietenă o întrebă:

— Ești gata?

— Da. Nu-mi mai este teamă acum de tubul diavolului. Dă-mi-l.

Îmi aduceam aminte din scrisoarea Reginei de teribilul instrument datorit geniului criminal al lui Orsoni.

Ce voia să facă acum Satina cu acest instrument?

Nu trebui să aștept multă vreme răspunsul.

Acum pe întreg cuprinsul mării se făcuse aproape întuneric.

Pe neașteptate însă o lumină orbitoare brăzdă întunericul. Se auziră niște detunături scurte, cari făcură să vibreze atmosfera.

Pe punte, între frînghiile catargelor și fierăria exterioară a bastimentului, fulgere se încrucișară.

Ai fi crezut că ieși parte la o luptă de titan!

Zăriți apoi pe Fureta lângă mine, înarmată cu o lanternă.

Dinsa se apropie de Satina și amândouă începură să străbată puntea.

Deosibeam într'un mod vag siluetele lor când într-o parte, când în cealaltă, aplecându-se și ridicându-se.

În sfârșit se apropiară de noi, și Satina exclamă:

— Sunt morți toți, afară de acela care se află legat aici!

Și cu degetul arată pe Orsoni, care dormea, inconștient de primejdia prin care trecea.

Atunci Regina se apropie de mine:

— Trebuia, îmi spusese dinsa, cu un ton trist. Ne-ar fi fost cu neputință să-i lăsăm în viață. Erau toți niște bandiți, niște mizerabili, niște criminali. Eu n'aș fi avut curajul acesta. Din fericire negrii sunt mai energici. Satina ne-a scăpat.

«Dar acum n'avem timp de pierdut. Ne-ai spus că suntem amenințați de furtună. Am înțeles toată gravitatea situației când te-am văzut desfășurând pânza. Prin urmare să ne grăbim.

— Dar ce-avem de făcut?

— Trebuie să curățim vasul de aceste cadavre.

Mă înfiorai.

— Știu cât de penibil este lucrul acesta, continuă Regina, dar oare puteam face altfel?

Apoi, cu o blândețe pe care ar fi

trebuit să fiu de piatră pentru ca să n'o simt:

— Trebuie să ne facem datoria față de acești marinari. Fie-care dintre ei are drept la marele mormânt al oceanului.

Avea dreptate. Trebuia să dăm dușmanilor noștri morți măcar odihna din urmă, odihna din fundul mărilor.

Ah! ce oră grozavă! Cadavrele erau aruncate unul câte unul în valurile pe cari furtuna apropiată le făcea fosforescente.

Și când ne duceam după un nou cadavru ne întâlneam în cale cu Satina și cu Fureta, cari transportau răsulând din greu funebrele colete.

Mi se păru un veac până să se sfârșească acest vis urit. Acum, de la căpitan până la cel din urmă fochist, dormiau cu toți somnul adânc din fundul oceanelor.

Pe bord rămăsesem acum numai noi: Regina, Fureta, Satina, eu și Orsoni legat. Atunci îmi fu teamă de ceea ce avea să se întâmple.

— Dar pe dânsul de ce l-ați lăsat în viață? întrebai.

Regina îmi răspunse cu gravitate:

— Dânsul este cel mai vinovat.

„Vom aștepta să se deștepte. Pe cei-lalți i-am cruțat de suferință: nici n'au știut când au încetat de a mai trăi. Dânsul însă trebuie să știe că moare ucis tocmai de instrumentul blestemat cu care obișnuia să ridice viața altora.

Nu știu ce glas lăuntric îmi șopti în acel moment câte-va cuvinte de milă:

— Regina, omul acesta este fratele mamei mele...

Pentru memoria mamei, să nu fim cruzi.

Dar în aceeași clipă un muget puternic trecu prin aer. Steamerul se clătină ca o coajă de nucă pe un val enorm, ridicat pe neașteptate.

Uraganul pe care-l uitasem un moment, ne aduse aminte de apropierea sa.

Din câte-va sărituri fui la cârmă. Trebuia să mențin vasul drept înainte, pentru că, a expune flancurile bătaei furtunii, ar fi însemnat o peire sigură.

Situația era cât se poate de critică, și cu toate acestea o primiam cu bucurie.

Primejdia aceasta însemna, cel puțin pentru moment, înlăturarea oricărei hotăriri în privința lui Orsoni.

Furtuna începu dintr-o dată cu violență. Vântul urla, ridicând munți de apă; un adevărat potop cădea din cer. Fulgerile nu mai conteneau, încrucișându-se într'un amestec infernal.

Pentru a menține vasul în direcția cea bună, aveam nevoie de toate forțele mele.

Numai un singur gând mă chinuia.
— De nu s'ar rupe pânza de la catarg.

În momentul acela un nou zgomot veni să măriască oroarea acelei nopți.

În camera mașinelor, din ordinul căpitanului, focurile fuseseră aprinse pentru ca „Oazaca” să se poată pune în mișcare la primul semnal.

Fără îndoială, focul acesta ne mai fiind alimentat, avea să se stingă peste puțin, dar până atunci, aburiți și furioși prin supape, umpleau noaptea cu o plângere sfîșietoare, continuă, înebunitoare.

Cred că eram aproape să-mi perd cumpătul, când un trăsnet spăimântător izbucni de-asupra capetelor noastre și puntea întreagă se umplu de lumină.

Trecerea fluidului electric mă zguduî cu violență, câte-va minute am rămas uluit, ținându-mă cu mâinile de cârmă.

Când îmi venii bine în fire, Regina era lângă mine.

La lumina fulgerilor cari nu mai conțeneau, figura ei îmi apără peste măsură de palidă.

Prietena mea îmi zise:

— Orsoni a fost condamnat de zeul furtunilor; nu va mai trebui să-l pedepsim noi.

(Va urma).

DIN CALIFORNIA

PARCUL CU BROAȘTE TESTOASE DIN PLEASURE-BAY

Una din curiozitățile care atrage pe călătorii cari trec prin San-Francisco, este parcul cu broaște testoase din Pleasure-Bay, care e format dintr'un mare basîn. Acest parc conține cam la 7000 de broaște testoase zise și «Terrapine», crescute în locul acela și se zice că sunt mai bine de 30.000 de ouă, îngropate în nisip.

Dacă vă apropiați fără sgomot, într-o frumoasă dimineață cu soare, veți vedea pe aceste animale, indeseate unele în altele așa de tare în cât nisipul de pe plajă dispăre sub greutatea acestei mase inerte. Dar la cel mai mic sgomot, toată această masă pe care o credeați fără viață, se ridică și se agită. Frica pare că însufletește pe aceste ciudate animale și cu toată încetineala mișcărilor lor nu întârzie a dispărea în apă. De îndată ce liniștea s'a restabilit, revin imediat la mal.

Se știe că broaștele testoase depun ouăle lor în nisip și căldura solară le clocește. Tinerile broaște sunt închise într'un basîn separat de îndată ce au eșit din ou. Rețele se întind spre a le a-

păra împotriva lăcomiei mâtelor sălbătice pentru cari sunt adevărate delicatessuri, iar când aceste broaște au ajuns la oare-care dezvoltare, sunt transportate în parcul cel mare. Sunt nutrite cu pește viu care e aruncat în mari cantități într'un fel de rezervor în care broaștele se cufundă.

Broaștele testoase cresc foarte încet, dar îndată ce au atins greutatea de 7—8 puzi, sunt trimise în piață, unde se vând, în mijlociu, cu 15—18 dolari duzina. Americanii sunt foarte amatori de supă de broască testoasă, și acest fel de mâncare se găsește pe toate listele de bucate în toate restaurantele cu vază.

Nelli

PESTE HOTARE

Priveliști pitorești din Steiermark

Un colț frumos al Austriei — un loc fermecat cum zic Austriacii — îl formează ținutul Steiermark. Nu numai lauda egoistă a lor, dar mărturișirile entuziaste ale străinilor numesc acest ținut «mărgăritarul coroanei Austriei». Acest renume este datorit alesei pozițiuni geografice. Situat între

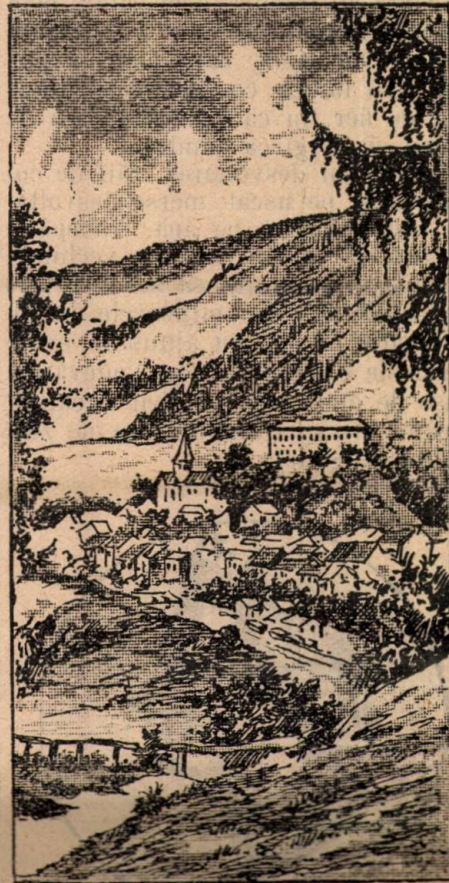
O coloană de calcar din grota Lurg

înălțimile vecinice atrăgătoare ale Alpilor centrali, de aci își încep puterea fluviile Drava și Sava.

Terasele minunate din muntele Erz și priveliștile din Pffafenstein rivalizează pe întrecutele cu ținuturile Ghețel din Hochschwab.

Demn de remarcat este satul Pürgg situat pe un platou stâncos și abrupt având în față majestuosul Grimming.

Totuși numai în partea nordică predomină munții cei mai înalți precum masivul calcaros Hochlantsch, unul din cei mai frumoși munți și

Murau

Schönckels care ține în sânul său peștera Lurg, foarte vizitată din pricina colosalelor ei stalactite și stalagmite. Aceste coloane de calcar întrec în grosime coloanele templelor din Lunor.

În vale se răsfață ca niște peisagii picturale localitățile cari atrag pe fiecare an nenumărată mulțime de străini cari vin atât pentru aerul dător de sănătate cât și pentru îndrăznețele excursiunii prin împrejurimi.

În bună situație se află orașelul Murau, poate cel mai alături de Bruch, Indenburg, Leoben și alte localități din Steiermark.

Em. Riegler

O ascensiune în „Montgolfier“

Aviațiunea e obiectul care interesează astăzi pe toată lumea, de toate condițiunile și de pretutindeni.

Oamenii au încercat în toate vremurile să găsească cele mai convenabile mijloace de comunicație. Străduințele lor de veacuri avură ca urmări, rând pe rând, îmbunătățirea vechilor căruțe care se prelăcură în diligențe și trăsură acoperite; apoi ingeniositatea unui englez descoperi puterea vaporilor, care făcu cu puțință năi târziu construirea drumurilor de fier, în care azi stai așa de comod și alergă ca gândul.

Paralel cu dezvoltarea căii de comunicație pe uscat merse dezvoltarea comunicației pe apă. Incepând cu luntrile pescarilor din vechime, cari n'aveau curaiul să se depărteze prea mult de țărm, mijloacele de comunicație pe apă au ajuns azi să ne dea acele cetăți plutitoare, adevărate orașe de oțel, cari străbat oceanul, ducând într-una singură din ele zeci de mii de suflete.

Cei doi frați Montgolfier.

Pare însă că nimic nu va rămâne neatins de curiozitatea, de voința nesățioasă a omului, care cearcă să ajungă stăpân desăvârșit al tuturor puterilor firei.

E relativ mult timp de când s'au făcut cunoscute principiile pe cari se întemeiază zborul pasărilor. Mulțumită acestora, omul a încercat și a reușit să-și croiască drum prin văzduh. Astăzi, povestea lăzii zburătoare pe care o întâlnim în minunatele «O mie și una de nopți», a încetat de a mai fi o poveste.

Cine dintre noi n'a văzut, măcar în ilustrație, o mașină din cele cu cari omul se ridică în văzduh, zboară încotro pofteste, se ridică sus cât voeste și se lasă pe pământ când găsește cu cale și în locul pe care și-l alege?..

Sunt foarte numeroși acei cari au lucrat și lucrează chiar azi pentru

perfecționarea aeroplanelor și a baloanelor. Vremea noastră e caracterizată printr-o foarte folositoare străduință de a cuceri aerul; epoca în care trăim e de pe acum memorabilă, ca una în care visul crezut nerealisabil de către părinții părinților noștri, — și chiar de proprii noștri părinți, — a devenit un fapt împlinit.

Astăzi oamenii zboară.

Încercările făcute din vremuri depărtate pentru cucerirea aerului au făcut nemuritoare multe nume. Și nu puțin sunt acei cari sunt până azi „martiri ai aviațiunii“.

Printre cei cari merită a fi în deosebi pomeniți, acum, când vorbim de baloane și de aeroplan, sunt frații Montgolfier, Carol și Robert. Întâmplarea fu aceea care descoperi acestora faptul pe care avea să se întemeieze construirea baloanelor. Unul din cei doi frați observă într-o zi că o pânză udă ce se așezase aproape de o mașină, spre a se usca, în clipa când aerul de deasupra ei se încălzi, căta să se ridice în sus.

Această întâmplare pe care observațiunea unuia din frații Montgolfier o notă cu luare aminte, ajută mai pe urmă la construirea balonului umplut cu hidrogen cu care frații Montgolfier făcură câteva ascensiuni.

Uimirea și bucuria extraordinară ce a cuprins pe privitorii acestui spectacol e de nedescris.

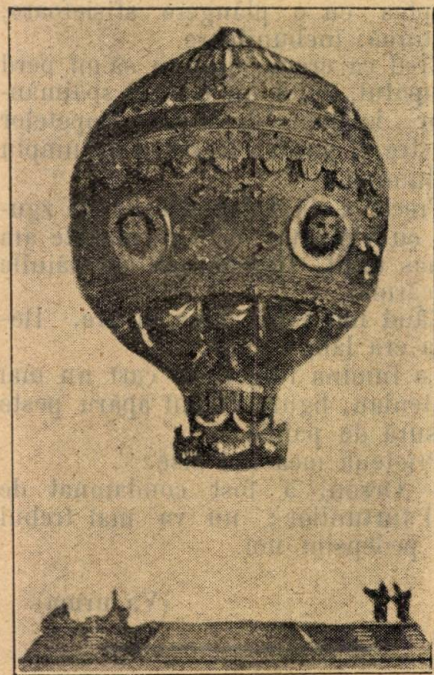
Dăm aci descrierea acestui eveniment, făcută de un francez, care, contemporan cu cei doi frați, a văzut cu proprii săi ochi minunea cea de necrezut.

«Zi minunată! Zi de neuitat! Carol și Robert s'au ridicat astăzi în aer, în văzul unei gloate zgomotoase care umplea grădina Tuileriilor. Sărise lumea peste ziduri și dărâmasese porțile. Nu pot asemăna cu nimic priveliștea asta a unei mări de capete mișcându-se în loc și murmurând ca valurile mării. Două sute de mii de oameni înălțându-și brațele spre cer în atitudine de uimire, de bucurie, de admirație, de... neașteptat. unii plângeau de groază să nu li se întâmple ceva celor doi îndrăzneți aeronauți; alții, căzând în genunchi, simțeau că se înăbușe de uimire, de spaimă și de induioșare. Toți privitorii erau identificați cu aeronauții cari de sus salutau poporul cu stegulețele ce se tot mișcau falfăind. Frumusețea priveliștei creștea, la această măreață experiență adăogându-se un soare curat care scălda pe cei doi navigatori aeriani ce păreau că vor să zică adio pământului.

Îndrăzneții aviatori se pierdeau în nouri, în aclamațiile concetățenilor lor, cari suspinau, tremurau, se rugau pentru ei. Balonul, mare, nes-

pus de mare, se ridica plutind ușor, strălucind ca un astru sau ca un locaș al cine știe cărui zeu ce poruncește elementelor.

Nici odată fizica n'a creat o clipă mai măreață pe pământul nostru, o clipă mai extraordinară, mai proprie de a face pe oameni să verse lacrimi, să nască entuziazmul în inimă. Ziua asta ne mai pomenită nu va mai fi nici odată!..

Primul balon «Montgolfier»

Ce ce atingea mai mult pe cei care observa e luarea aminte, grija, teama și mila care umpleau toate inimile și care făceau ca această plăcere de a privi să fie o plăcere dureroasă. Am auzit cu urechile mele oameni cari se muștrău că asistă la o experiență din cale afară de primejdioasă și cari se credeau ei înșiși vinovați de o nenorocire ce ar fi putut să se întâmple celor doi frați.

În această adunare nu mai era un singur om rău: toți tremurau pentru cei doi semenii ai lor, toți se rugau fierbinte Dumnezeuului spațiului, să-i aducă teferi pe pământ. O, ce interes plin de dragoste! Ce milă înduioșătoare! Ce simțire, care se arăta prin gemete!.. Iacă virtuțile pe cari le admiram în mulțimea dimprejurului meu, în vreme ce, deasupra noastră, geniul plutea prin nouri, geniul care sta alături de curagiul nespus.

Montgolfier fu el oare înviatorul aerostatelor de demult, — ori întâmplarea îi aduse înaintea ochilor un fapt fizic, care, deși de o simplitate mare, a fost multă vreme uitat?..

Scoala animalelor savante

Intr-o zi, Malebranche, un filosof din secolul al XVII, bătu pe un câine al său. Când i se făcu observație asupra acestui act de brutalitate, filosoful începu să râză zicând «acesta nu simte!».

Acest filosof nu făcea altceva de cât punea în practică teoria maestrului său Descartes, după care animalele n'ar fi de cât niște mașini care sunt lipsite de inteligență și sensibilitate ca și un ceasornic.

Această teorie care fu foarte mult răspândită în acele vremuri revoltă chiar pe acei ce cunoșeau puțin natura. Doamna de Sévigné protesta din toată inima sa, La Fontaine din tot geniul său. El care studiase așa de aproape moravurile animalelor, el care petrecu o zi întregă urmărind înmormântarea unei furnici, care se amuzase atât de isprăvile jupănelei Vulpe cât și de cochetăriile Epurelui, care descrise cu emoțiune dragostea a doi porumbei, cu atâta pietate primejdia animalelor bolnave, cum era tocmai el să admită că animalele n'au suflet și sunt lipsite de inteligență. Probă că au inteligență sunt exemplele nenumărate citate. Fără a vorbi de câine care pentru om este un amic devotat și un ajutor prețios, dar se știe că în India unii elefanți au învățat să facă buchete pe câmp și să conducă copiii la școală; castorul este un excelent arhitect și inginer de poduri și șosele (?)

Autorul volumului «L'Esprit des bêtes», între alte exemple citează unul foarte interesant al unui castor din «Jardin des Plantes» care înlocui pe gardianul său.

În fiecare seară, în timpul ernei, gardianul împrejmuit cu uluci culcușul castorului. Într-o seară când temperatura promitea o noapte senină, gardianul uitase să mai pue uluci și adormi. Timpul reschimbându-se, gardianul se sculă cum se făcu ziua și alergă la culcușul castorului, dar care îi fu mirarea, când văzu neglijența sa reparată de animalul industriuos.

Animalele sunt capabile de cele mai ingenioase combinațiuni ale vieții sociale. Cetatea albinelor face rușine Statelor moderne celor mai bine organizate.

Dacă republica ideală a lui Platon *) este realizată pe acest pământ, mai curând o poți vedea la animale de cât la oameni.

Noi nu vom să facem pe animal egal omului, el este foarte departe de a avea toate facultățile noastre; cele mai multe care chiar posedă, totuși acele facultăți, rămân la ei în starea rudimentară.

Dar ceea ce trebuie să recunoaștem sunt

trăsăturile esențiale care au natura noastră: sentimentul conservățiunii, frica, lăcomia, afecțiunea, grațitudinea, pisma, supărarea etc. Aceste sentimente primitive sunt deghisate în mii de moduri, dezvoltate la omul adult, perfecționabile prin civilizație; se deosebesc cu ușurință prin forma lor originală la copii.

Animalul poate fi comparat cu un copil. Acesta ne arată destul munca care trebuie să o întreprindă educătorul lor.

Voii toți elevi care ați fost la circ și care ați văzut elefanții musicanți, pisici învățate, pantomime în care câinii sunt în frac etc. etc., v'ați întrebat prin ce mijloc s'a putut obține minunățiile acestea? Cu prețul căreia violenței, căreia ingeniozității și răbdării? Vă aduceți aminte cu ce greutate v'a învățat să citești și să fixați atenția.

V'a certat, bătae etc. etc., și cu timpul ați învățat și voi.

Ei bine, nu sunt două metode la educație. Dresatul de animale procedează întocmai ca și educatorul copiilor. Nici el n'a progresat așa de o dată, ci cu încetul, și de la simplu la compus și de la ușor la greu.

Ați văzut câinii executând diferite salturi ca și jockey cei mai îndemânateci.

Mai întâi i-a învățat să stea în picioare, după aceea să sară, apoi după ce saltul simplu a fost obținut, i-a învățat să fugă în jurul pistei.

Obișnuindu-i cu exerciții simple cu încetul a obținut și alte mai diferite. Dar ceea ce este arta dresorului este de a transforma apucăturile lor instinctive în apucături savante.

Animalele bine dresate se vând foarte scump. Un leu valorează de la 7 la 800 franci, tigru de la 1—5000 fr., ursul alb 1—2000, ursul brun 400—600.

Miss Doré a refuzat 8000 fr. pe cari îi oferi țarul Alexandru III pentru un zăvod d'Ulm.

Un elefant fu vândut cu 12.000 fr.

Să distrugem animalele vătămătoare și feroce contra cărora suntem în stare de legitimă de apărare. Dar pentru celelalte care sunt bune, docile, servabile trebuie să ne arătăm stăpâni buni.

Animalele trăesc și îmbătrânesc ca și noi; ele se iubesc și au ce este drept o inteligență rudimentară.

Să respectăm deci pe acei pe cari un filosof i-a numit «Frați inferiori».

CURIOZITĂȚI MODERNE

Se povestește că un domn Crețovski, bancher din Nijni-Novgorod, purta un pardesiū captușit cu bucată din garderoba oamenilor celebri. Bancherul se laudă că posedă o bucată din mantaua militară a lui Napoleon I, o bucată din vesta lui Byron, o bucată din cravata lui Dizraeli și

multe alte reliquie rămase de pe urma oamenilor celebri.

Un bogat proprietar din Lisabona se poate lăuda că este cel puțin tot așa de original ca și bancherul rus. Acest om impune niște costume cu totul bizare numeroaselor sale servitoare. Amator pasionat al florilor, dînsul are pretenția ca servitoarele sale să-i formeze un adevărat buchet.

Fiecare dintre ele trebuie să reprezinte o floare, îmbrăcându-se cu diferite ștofe colorate și broderii. Stăpânul însuși și-a ales ca emblemă lăcrămioara.

Acelaș gust al costumelor decorate se regăsește într'un grad și mai înalt încă la un oarecare domn Szmeny, magnat din Budapesta. Acesta are obiceiul să poarte niște haine cari aduc foarte bine cu bogatele tapițerii ale odăilor sale. Haina sa de gală este împodobită cu tulipi asemănătoare cu aceia de pe tapișeria salonului de recepție din palatul său. Smokingul reproduce decorațiile orientale din sala de fumat.

Merită de asemenea să fie citată și originalitatea unui oarecare domn Abragia din Neapole. Acesta purta haine acoperite peste tot cu mici oglinzi. Când eșea în stradă, toată lumea se ferea de dînsul, atât era de orbitor în bizarul-i costum.

Dar toți aceștia au fost lăsați în urmă de un milionar rus, care avea mania bijuteriilor.

Pentru a-și satisface capriciile, a cheltuit în două ani mai mult de cinci milioane. În schimb numele său a ajuns celebru; ne pare rău că l'am uitat.

Vetor.

VIAȚA MILITARĂ ÎN ANGLIA

Intr-o revistă englezească de acum câțiva ani găsim câte-va lucruri interesante cu privire la viața de ostaș în Anglia. Unele lucruri cari s'or fi schimbat de atunci n'ar putea să strice actualității acestor rânduri:

În Anglia viața de cazarmă e confortabilă și mult mai plăcută decât în celelalte state europene: ea e bazată pe viața de familie «homul». Camerele sunt mari, bine ventilate, cu aspect frumos. Soldații nu sunt înghesuiți în câte o sală ca sardelele dintr'un butoi și locuința lor nu e destinată numai pentru a se grămădi în ea oameni cu armele și bagajele lor.

Prânzul lor se compune din rasol, cartofi și alte legume. Ei au trei mese pe zi: dejunul cu cafea, pâine și unt; prânzul, care e mai copios, și cina cu ceafă, pâine și unt. Menu-ul lor variază însă.

*) Platon. (424—347 00. I—C.)

Celebru filosof grec, discipolul lui Socrate și maestrul lui Arioste. Filosofia sa este înaltă și se opune primele părți ideilor creștine.

Iată pe cel dintr'o săptămână :
Duminică : Friptură, cartofi, bu-
dincă.

Lună : Mâncare cu cartofi și orez.

Martă : Rasol, cartofi.

Miercuri : Friptură, varză și cartofi.

Joi : Mâncare cu cartofi și orez.

Vineri : Friptură, legume, cartofi.

Sâmbătă : Miel cu cartofi.

Odată pe săptămână se dau cărnuri reci la dejun.

Porțile sunt destul de respectabile, totul e în cea mai perfectă curățenie și, grație bunei lor solde, mulți își plătesc câte un dezeret : prăjituri, fructe, etc.

Spălatul rufelor se face în comptul soldatului și costă un peny pe zi. În spălat se socotește și întreținerea rufelor.

Cu lucrul acesta se indelețnesc soțiile soldaților căsătoriți, cari locuiesc, după cum am spus, în cuartiere speciale. Femeile militarilor cari locuiesc în cazarmă sunt bine îmbrăcate și nu e o raritate a le vedea Duminica și sârbătoarea în rochiile de mătase și catifea. Copiii, de altfel, foarte numeroși, cari au eșit din aceste căsătorii, sunt crescuți în cazarmă, unde se găsește o școală care poate rivaliza cu cele mai bune din Londra.

Profesorii copiilor de trupă au gradul de sergent și sergent-majori.

Leaful lor anual e de 3000 la 4000 sh. (3750 la 5000 lei).

Cu toate acestea mulți englezi, se poate zice chiar că cea mai mare parte din ei, consideră pe militar ca pe un om care și a vândut libertatea, așa că el se bucură de foarte puțină stimă în societate. La Woolwich, la Aldershot, nu e tot astfel : în aceste localități uniforma e agreată, precum și aceia cari o poartă. Soldații sunt curtați și femeile se lasă a fi curtate de ei, pentru motive foarte sănătoase.

Cu toate astea numai o anumită clasă a populației consimte a primi un militar ca soț sau ginere. Motivul e cel arătat mai sus. Fetele din clasa uvrierilor, ce e drept, nu fac o partidă rea când se căsătoresc cu un soldat. Acesta, dacă are puțină ambițiune și își îndeplinește conștiința serviciului, ajunge foarte repede la gradul de sergent-major și poate nădăjdui a ajunge și ofițer ; dar acești ofițeri eșiți din cadre nu sunt tratați pe același picior ca și ceilalți ofițeri, cari nu admit în intimitatea lor pe cei dintâi. Ei nu sunt admiși la masă cu gentlemanii și lor li se dă servicii mai puțin plăcute. Ei îndeplinesc funcțiunile de șef de manevră, de instructori, de ofițeri de intențență, etc. Lor li se repartizează tot ce reprezintă o lucrare manuală sau un serviciu regulat ; căci ofițerul englez ține foarte mult ca în timp de pace să nu facă nimic.

Orele de serviciu ale soldatului englez sunt relativ puține, mult mai puține de cum sunt în Franța și Germania.

Așa că el dispune de timp pentru a se instrui, dacă e predispus la studii, sau a se distra, dacă nu-i plac studiile.

Dejunurile și prânzurile bune, cafeaua, ceaiul, fripturile, budincile, teatrul, frumoasele spectacole, toate aceste contribuie ca viața lui Tommy-Atkins, numirea populară a soldatului englez, să fie învidiată. Când soldatul va pleca în Africa, unde va trebui să doarmă pe pământul gol, sub un soare arzător, pradă a frigurilor, el se va gândi adesea la bucuriile „homului“ de la regiment, și această amintire va fi o compensație în schimbul rețelilor și privațiunilor pe care le îndură în depărtare.

DIVERSE

Elefanți la muncă. — Un proprietar al unui circ mare străin a închiriat unui bogat țaran din Juvissy doi elefanți din trupă, ca animale de muncă. Locuitorii din Juvissy admiră în fie-care zi spectacolul acesta curios.

Scaunul dracului este numele ce s'a dat unui curios fotoliu dintr'un os, din maxilarul unei balene, care este una din curiozitățile bisericești din Iarmouth, comitatul din Norfolk (Anglia).

Vârsta dilerților arbori. — Iată câteva date asupra diverselor specii. Mai mult se pare că trăiește Boalabul din regiunile calde, care se crede că atinge 6000 ani. Platanul până la 4000 ani ; Chiparoșii 3—4000 ; Smochinul de India peste 3000 ani ; Tisa ajunge asemenea 3000 ani, pe când Castanul, Stejarul, Cedrul de Liban ajung 1500—2000 ani ; Bradul și Teiul cam 1000 ani ; Măslinul 700 ; Portocalul 630 ; Pinul 6—700 ; Plopul alb 500 ; Părul 400 ani, etc.

În privința grosimei se remarcă mai ales Castanii, Platanii, Brazilii de America de Nord (Sequoia), Plopul, Teiul, etc. La unii din arborii citați circumferința e de 15—20 metri, pe când la Stejar e de 7 m., la Tisa de 5, la Brad de 3 m., etc.

Înălțimea unor arbori e adesea mai mare decât își poate cineva închipui, căci pe când arborii cei mai mari de la noi ating 20, 40—75 m., în America există un fel de brad (Sequoia) care atinge 140 m., iar Eucaliptul 190 m.

Mărimea diferitelor animale. — În golful Arica, de pe coasta Americii de Sud, în dreptul equatorului și la o de-

părtare de 1000 km. (cam cât este de la Vărciorova la insula Șerpilor) se află archipelagul Galapagos, unde nu locuiesc oameni, dar unde trăiesc niște broaște țestoase foarte mari. Broasca țestoasă-elefant—cum i se zice—este lungă de 9 metri și cântărește uneori 2—3000 kgr.

Elefantul de Siam poate ajunge la o înălțime de 3—6 m. și la o greutate de 10.000, pe când elefantul alb nu ajunge decât la o înălțime 2—3 m. și la o greutate de 2—4.500 kgr. Girafa de Africa, mai ales, ajunge la o înălțime de 6—14 metri. Un picior al ei este așa dar de trei ori cât statura unui om înalt. Este animalul cel mai frumos și se prinde foarte greu. Șearpele Boa ajunge câte odată la o lungime de 6—18 m. și la o grosime de 1 metru.

Între păsări struțul este cel mai înalt și poate ajunge la o greutate de 200—250 kgr.

Între peștii vertebrați, balena este cea mai mare, căci ea are câte odată 40 m. lungime și o greutate de 40—70.000 kgr. Cu o singură lovitură de coadă, ea poate răsturna o corabie lungă de 10—20 metri.

Puterea diferitelor animale. — Ca rege al puterii este socotit elefantul, căci el poate duce în spinare până la 700 kgr. ; cu trompa sa poate ridica chiar 250 de kgr. și poate trage după el 1000 kgr. Leul poate purta în gură, fugind, un boi de o greutate până la 250 kgr. ; tot asemenea și tigru, dar mai puțin pantera, leopardul, etc. Urangutangul se poate lupta cu ori-care animal, iar șearpele boa chiar cu orangutangul ; omul cu fie-care dintre animale în parte, cu condiție însă să fie bine înarmat.

Tradiții și moravuri din Anglia

Cortegiul istoric din Chester (Anglia)

Toate cetățile vechi, cari au un trecut măreț, au o adevărată bucurie înfățișând evenimentele istorice solemne sau pitorești prin cortegii și alegorii.

Chester e una din cetățile cari au păstrat mai cu sfințenie acest fel de obiceiuri. *Parada* istorică pe care a înfățișat-o de curând în fața Angliei întregi, ia în fiecare an o culoare mai solemnă, un caracter de poezie din ce în ce mai frumoasă și mai măreață.

Acest cortegiu e împărțit într'un preludiu și șapte episoade.

Preludiul se deschide cu două sau trei sute de zâne cari sunt înfățișări mitologice și de care e populată Anglia din vremi străvechi, iar după aceste zâne vin nimfele cari întovărășesc pe regina Diva.

Numele zeiței Diva dovedește că această

legendă își are obârșia în vremea dominației romane.

Această parte a cortegiului înaintează sub conducerea unui războinic ce călărește pe un cal împodobit cu aur. Cavalerul acesta are cu el tot felul de arme și înfățișează orașul Chester.

După zâne și după nimfe apare cel dintâi episod, sau cea dintâi grupă a cortegiului istoric. Se vede Cneius Publius Agricola, guvernatorul roman, care, după

regina Elpidas și amândoi primesc omagiile a altor șase regi domnitori în Marea Britanie.

În al treilea episod vedem alte moravuri și alte costume. Hugo Lupul, întovărit de soția sa, contesa Ermentruda, aduc un sacrificiu sfântului Anselm pentru construirea mănăstirii dela Warburgh.

În al patrulea episod, arhiepiscopul Baudoin predică cruciada către norodul din Chester, iar în al cincilea, Eduard,

Henric, sub numele de IV-lea, îi ia coroana și-l închide pe Richard în castelul din Chester.

Al șaptelea episod e nespus de mult mai pitoresc decât celelalte. Iacob I e acum nu numai rege al Scoției, dar și al Angliei. El cercetează cetatea și pe războinicii săi. Trece prinaintea stălpului la care sunt legați un puritan din Scoția și un vagabond. Puritanul vrea să ceară îndurare din partea regelui Iacob; înțelegând însă câtă ură trebuie să aibă acesta pentru răposata regină Elisabeta, pricina morții Mariei Stuart, — mama lui Iacob, — puritanul strigă: «Aruncă, Doamne, din palatul tău, chipul Elisabetei!»

Vagabondul cere și el iertare, strigând: «Trăiască regele Iacob, care e Solomon cel înțelept al nostru!»

Regele îi grațiază pe amândoi și pune să-i deslege.

În urmă, regele Iacob I poruncește celebrarea *Marei sărbători a Verei*.

Această «Sărbătoare a Verei» a fost orânduită la Chester în 1498. Mai târziu, în 1540, primarul de pe atunci din Chester, Lawrence Smith, porunci la doi artiști să facă mai multe figuri și animale care să ia parte la această serbare. Între ele fură patru uriași de formă omenească, un rinocer, un balaur, șase cai, și altele.

În zilele noastre, în fie care vară, la serbarea din Chester, cortegiul monștrilor face parte din reprezentația istorică. Balaurul e pus în fruntea cortegiului, apoi vin uriașii și alte fenomene.

La urmă se opresc în mijlocul unei câmpii întinse și toți alcătuiesc un cerc. Și înaintea acestor uriași și animale, norodul din Chester cântă și joacă vre-o câte-va zile în șir.

N.

Cortegiul istoric din Chester (Anglia)

ce a învins pe Ordoviri, se duce într'un fel de pelerinaj spre închipuita locuință a Divei spre a-i mulțumi pentru ajutorul ce i l'a dat în luptă.

Dela episodul întâi pînă la cel de-al doilea trec nouă veacuri din istoria Angliei. Suntem acum la sfârșitul celui de-al zecilea veac; îl vedem pe regele Edgar pe o corabie asemănătoare cu cele ale Vikings-ilor. Prora acestei corăbii e făcută în forma capului unui monstru de mare, iar pupa se termină ca o coadă de balaur. Aproape de regele Edgar stă

viitorul rege al Angliei, vizitează orașul Chester împreună cu soția sa Eleonora, principesă franceză.

Cel de al șaselea episod ni-l arată pe regele Richard II-lea, prins și ținut prizonier de către vărul său Henric, duce de Lancaster. Richard a fost silit de către lo zi și de către comune să citească cu glas tare această mărturisire:

«Mărturisesc, din sufletul meu, că am fost și sunt nedemn și incapabil să cărmuesc acest frumos regat, de care din pricina faptelor mele sunt lipsit acum».

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica orî-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

Butoae de Stejar

bune pentru varză și murături, se află de vânzare ieftine, la administrația ziarului «Universul».

PEIREA PAMÂNTULUI

— Povestiri din lumea timpurilor viitoare —

— de I. H. ROŞNY —

— Urmare —

În soare se produse; de asemenea oare cari fenomene îngrijitoare. Fu o înălțuire întreagă de catastrofe. Pe de o parte, munți numeroși se ridicară, înalți de câte douăzeci de mii de metri; pe de altă parte cantități imense de apă dispăreau.

Se spune că la începutul acestor revoluții siderale populația pământului se ridica până la cifra de 23 miliarde de indivizi. Această masă de oameni dispunea de o energie nemăsurată. Artificiile culturii și ale nutriției erau așa de mult perfecționate în cât nimeni nu se îngrijea de dispariția treptată a apei. Lumea se mândria că în curând se va nutri numai cu produsele alimentare ale chimistilor. De mai multe ori se păruse chiar că acest vis fusese realizat; dar, în totdeauna câte o habă bizară veni să arate lumii că nu se ajunsese încă la deplina perfecționare. Experiențele trebuiau re-luate de la început. Și oamenii rămăneau tot la alimentele cu cari se hrănisera străbunilor din vremurile cele mai îndepărtate. Era drept însă că alimentele încercaseră multe metamorfoze; acum niște porții foarte reduse ajungeau pentru hrana unui om; aparatul digestiv se modificase devenind tot mai mic, pe când, din contra, căile respiratoare se dezvoltău pe măsură ce aerul se rarifica.

Ultimele animale sălbatice dispăruseră; câteva specii cari mai rămăseseră erau complet degenerate. Numai câteva specii de păsări scăpară de degenerare și se dezvoltară intelectualicește într'un mod surprinzător.

Blandețea acestor păsări, frumusețea și farmecul lor, creșteau din secol în secol. Păsările acestea aduceau servicii mari, din pricina instinctului lor, cu mult mai dezvoltat de cât acel al oamenilor. Oamenii din această puternică epocă trăiră o viață plină de neliniște. Poezia dispăruse. Nu mai exista viața sălbatică și nici întinderi de pământ pustii. Dar în curând sinuciderea începu să devie cea mai de temut boală a speciei omenitești.

În cincisprezece mii de ani, populația pământească descrescu, ajungând de la 23 de miliarde la 4 miliarde de suflete. Mările nu mai ocupau acum de cât un sfert din suprafața lor anterioară. Fluviile cele mari și lacurile dispăruseră. Munții însă, se înălțau pretutindeni, imenși și funebri. Planeta sălbatică reapărea din nou, dar de astă dată goală.

Omul însă, nu ceda; voia să lupte stăruitor până la capăt. Dacă vedea bine că nu poate trăi fără apă, se mândria că cel puțin avea să fabrice cantitatea de apă necesară trebuitorilor sale. În cele din urmă însă trebui să renunțe mânginându-și sforțările în direcția păstrării apelor un timp cât mai îndelungat. Făcea economie, ca un avar.

Animalele domestice pieriră nefiind în

stare să se desprindă cu noile condiții de viață. În zadar se încercaseră oameni să refacă unele specii; energia evolutivă fusese stinsă în decursul atâtor mii de ani.

Numai păsările și plantele rezistău; ele se adaptau cu mai multă ușurință noului mediu.

Unele păsări deveniseră iar sălbatice, construindu-și culcușurile la înălțimi mari, unde omul nu le putea urmări, din cauza prea marelui rarificării a aerului.

Cât despre păsările cari rămăseră printre oameni, soarta lor fu la început înspăimântătoare. Omul încercă să le reducă la starea de animale domestice; dar conștiința păsărilor era prea limpede acum, și luptară cu energie sălbatică, pentru a scăpa de asemenea soartă tristă. Se petrecură niște scene tot așa de hidoase ca și cele din timpurile primive, când oamenii se mâncau între ei și popoare întregi erau reduse în stare de sclavie.

Groaza cuprinse sufletele și în curând păsările încetară de a mai fi brutalizate.

Și în timpul acesta, fenomenele sismice continua să producă schimbări, distrugând orașe și sate. După treizeci de mii de ani de lupte continue, străbunii noștri începură să înțeleagă că în sfârșit elementul universal, care atâta vreme fusese învins de plante și animale, se răsbuna acum definitiv. Urmă o perioadă de desperare, în timpul căreia populația pământului descrescu, ajungând la trei sute milioane de oameni. Mările descrescură și ele, ocupând acum numai a zecea parte din suprafața terestră.

Urmări câteva mii de ani de răgaz, în timpul cărora oamenii deveniseră din nou optimiști. Omenirea întreprinse lucrări colosale de pază; lupta contra păsărilor încetă complet.

Oamenii se mânginiră să pue elementul sburător în așa condiții de viață ca să nu se poată desvolta prea mult.

Apoi catastrofele continuă. Pământurile de locuit își micșorară și mai mult încă suprafața. În curând omenirea se văzu redusă numai la câteva teritorii împărțite în diferite părți ale pământului, care devenise vast și formidabil în tocmai ca în primele vârste ale creației. În afară de cuprinsul oazelor, oamenii nu mai puteau găsi apa necesară vieții.

Și apoi iar urmă o epocă de liniște relativă. De și apa pe care o furnizau niște puturi foarte adânci, descrescuse mereu, de și populația se redusese la o treime, de și două oaze trebuiau să fie părăsite, omenirea se menținea. Și fără îndoială putea să se menție și mai departe, încă cincizeci de mii sau o sută de mii de ani.

Omul trăia într-o stare de resemnare dulce, tristă, nepăsătoare.

Spiritul creației se stinse, și nu se mai deștepta de cât foarte rar, prin atavism, în câte un individ, doî.

Din generație în generație rasa omenescă câștigase un spirit de ascultare, de supunere aproape automatic; de aici urma o respectare oarbă a legilor. Patimele erau foarte rare; crima nu mai exista.

O nouă religie se născuse fără nici un cult, și fără nici un fel de ritual: teama și respectul pentru elementul mineral. Cei de pe urmă oameni atribuiau planetei o voință puternică, de neînvins.

La început pământul este bine voit pentru regnurile cari se nase din el și le lasă să ajungă la o mare putere. Dar în curând sosește ora misterioasă când le condamnă lăsând alte elemente să se desvolte.

În prezent misterioasa energie a Planetei favoriza regimul feromagnetic. Nu se poate spune însă că feromagneticele hotărâseră pierderea omului; cel mult dacă ele grăbiseră distrugerea păsărilor sălbatice. De și apariția lor datează dintr-o epocă foarte îndepărtată, nu prea evaluaseră cu repeziciune. Mișcările lor sunt de o incetinelă surprizătoare; cele mai apte abia pot străbate un decimetru pe oră.

Culcușurile făurite din ferul virgin al oazelor erau o mare piedică în calea lor.

Existența regnului feromagnetic începu a fi observată cam pe la sfârșitul epocii radio-active. Fură la început niște bizare urne violete pe ferul oamenilor, adică pe ferul și compusele sale, cari fuseseră modificate de oameni prin diferite procedee industriale. Fenomenul acesta nu fu observat de loc pe ferul care nu servise oamenilor, pe ferul sălbatic. Regnul acesta nu putuse să se nască prin urmare de cât mulțumită mediului omenesc. Strămoșii noștri fuseseră mult prea ocupați de acest fapt capital. Poate că eram și noi într-o situație la fel față de o viață anterioară, care în ultimele ei timpuri îngăduia izbucnirea vieții proto-plazmice.

Orî cum ar fi, e fapt că omenirea constatase de timpuriu existența feromagnetelor. După ce savanții descriseră manifestările lor rudimentare, nimeni nu se mai îndoi că erau niște ființe organizate. Compoziția lor este cât se poate de bizară; nu admit de cât un singur element: ferul.

Dacă alte elemente, în cantitate foarte mică intră vre-o dată în compoziție, poartă atunci denumirea de elemente străine, și împiedică dezvoltarea nominală a feromagnetelor.

Organismul noului regim le eliminază numai dacă nu cumva elementele străine reușesc să-l doboare.

Structura ferului în starea cunoscută este foarte variată: fibros, branulat, moale, dur, etc.

Ceea ce caracterizează mai cu seamă noile organisme este o complicație foarte mare și o continuă nestabilitate a stărilor magnetice.

Această nestabilitate este așa de mare, în cât cei mai îndărătnici cercetători, nu reușiseră să stabilească, nu numai legi, dar nici chiar reguli aproximative.

Tocmai în acest semn trebuie recunoscută viața feromagnetică.

Scriitorii din epoca radio-activă, ne arată fiecare individ compus din trei grupe, cu tendință pronunțată în fiecare

grup, pentru forma helicoidă. În epoca aceea nu puteau străbate mai mult de cinci sau șase centimetri în douăzeci și patru de ore; când aglomerațiile erau descompuse, aveau nevoie de mai multe săptămâni pentru ca să le reformeze din nou. Acuma însă, după cum am spus, ajunseserăm să străbată până la zece metri pe oră. Aglomerațiile erau compuse din câte trei, cinci, șapte, și chiar mai mult de nouă grupe. O grupă, compusă dintr'un număr mare de corpuscule feromagnetice, nu poate trăi solitară. De la aglomerațiile de șapte înainte, feromagnetul pierde, și una din grupe este suprimată.

În schimb, o serie ternară poate să se reformeze cu ajutorul unei singure grupe, și o serie quinquagenară cu ajutorul a trei grupe. Reconstituirea unei serii zdrobite seamănă mult cu geneza feromagnetelor; această geneză păstrează pentru om un caracter cât se poate de enigmatic. Se operează la distanță. Când un feromagnet al naștere, se constată prezența mai multor alte feromagnete. După specie, formarea unui individ are nevoie de șase ore până la zece zile; ea pare datorită aproape numai fenomenelor de inducție. Reconstituirea unui feromagnet rănit, se operează cu ajutorul unor mijloace asemănătoare.

Gândindu-se să combată feromagnetele, oamenii căutară în același timp să le îndrepte activitatea într-o direcție care să fie folositoare speciei omenești. Așa de exemplu, nimic nu părea a se pune în calea unei întreprinderi industriale a noului regn. Mai multe soluții fuseseră încercate; dar toate analele antichității povestesc ce nici una nu reușise.

Ferul, trasformat printr-o viață nouă, se arată refractar oricărei întreprinderi omenești.

Structura și magnetismul său erau așa de variu în cât nu mai comporta nici-un fel de combinație, și nu putea fi supus niciunei transformări determinate.

Omul nu putea să se opriască mai mult timp în părțile feromagnetice pronunțate căci, în foarte scurtă vreme ajungea la cea mai completă anemie. Numai după douăzeci și patru de ore ajunge într-o stare de extremă slăbiciune, apoi adoarme, și dacă nimeni nu-l vine în ajutor, este pierdut.

Lucrul acesta nu se întâmplă însă de cât atunci când omul stă pe loc; îndată ce se mișcă însă, primejdia dispăre. De asemenea nici circulația în aeroplane nu este primejdioasă.

Bine înțeles, când numărul feromagnetelor descrește, fenomenul este din ce în ce mai puțin intens; vine un moment când fenomenul dispăre, pentru că organismul omenească îi opune o mare rezistență.

În sfârșit, acțiunea feromagnetică scade după curbă distanțelor și devine nulă la o distanță de mai puțin de zece metri.

Se înțelege deci de ce oamenii au crezut necesară dispariția feromagnetelor. În epoca marilor catastrofe, lupta cu acest element a cerut sacrificii serioase. Trebuia să se întreprindă energii foarte mari spre a împiedica înmulțirea lor, care luase vânt.

Dar când veniră marile catastrofe side-

rale, lupta contra elementului feromagnetic încetă aproape cu totul; în cele-var, ce mai însemna o primejdie atât de mică, față de imensa primejdie siderală?

În prezent, feromagnetele nu mai erau neliniștitoare. Cu locuințele ie hematite roșie, de lumonită sau de fer spatic, acoperite cu un strat de bismut, pe cari și le clădiseră oamenii, nu mai aveau acum de ce se teme. Dar dacă pre-o nouă revoluție seismică avea să readucă apa la suprafață, feromagnetele aveau să fie o mare piedică la o dezvoltare posibilă a omenirii.

Targ aruncă o privire cercetătoare asupra câmpiei. Pretutindeni zărise culorile cenușie și simsoideale, particulare aglomerate de feromagnete.

— Da, murmură dânsul, dacă cucerirea ar mai porni vre-o dată pe calea progresului, ar trebui reîncepută lupta titanică contra acestui element. Dușmanul va trebui distrus sau întreprins. Teamă imă este însă, că distrugerea sa va fi imposibilă; un nou regn poartă întotdeauna elemente puternice de viață, pe cari un regn înăbrănit n'are șanse să le poată învinge.

„Dar de ce nu s'ar putea găsi un sistem care să îngăduie celor două regnuri dușmane să existe în același timp, și chiar să se ajute între ele?”

Da ce nu? De vreme ce lumea feromagnetică își trage originea din industria omenească, nu este de presupus oare că o apropiere ar fi cu putință?

Apoi, îndrăgindu-și privirea spre năvălirea dela occident:

— Vai! visurile mele sunt ridicole. Și cu toate acestea!... Oare visurile acestea nu mă ajută să trăiesc?... Nu-mi dau ele oare câte puțin din acea fericire pe care suferențele omenești aproape nici n'o mai pot gusta?

În momentul următor, Targ se ridică, emoționat: în lanțul Umbrelor apăsătoare trei mari aeroplane.

III

PLANETA UCIGATOARE

Aceste aeroplane pădură că ating un moment *Dintele de purpură* care stătea înclinat de-asupra abisului.

— Mesagerii pământurilor-roșii! exclamă Mano.

Nu spunea nimic nou tovarășilor săi; cuvintele sale erau mai mult un strigăt de chemare.

În curând aeroplanele se apropiară. Nu se mai auzia acum de cât șgomotul turbinelor. Toți simțeau puterea crudă a acelor deșerturi asupra cărora păreau totuși atât de stăpâni.

În cele din urmă Targ întrebă, cu voce tremurătoare:

Se cunoaște până acum importanța dezastrului?

— Nu, răspunse un pilot cu fața întunecată.

Se știe numai că numărul morților și al rănilor este foarte mare.

Și asta n'ar fi nimica; dar ne temem că am pierdut și câteva izvoare.

Își înclină capul cu amărăciune și continuă:

— Recolta întreagă este pierdută, și multe din proviziile noastre au dispărut.

Totuși, dacă nu va urma altă sguduire, cu ajutorul vaselor prietene vom putea-o duce.... În mod provizoriu rasa va înceta de a mai reproduce, și poate că nu va trebui să sacrificăm pe nimeni.

În momentul aeroplanelor sburată toate la rând; apoi trimesii Pământurilor roșii porniră spre nord, iar Targ și tovarășii săi se îndreptară spre muntele Umbrelor.

Trecură de-asupra abisurilor, de-alungul unei văi, care altă dată trebuia să fi fost plină de erburi frumoase; acum de-a lungul acestei văi prosperau feromagnetele.

— Ceea ce dovedește, cugetă Targ, că valoarea aceasta este bogată în mine omenești.

Și-și continuă zborul de-asupra văilor și colinelor; după câteva ceasuri erau la o distanță de 300 kilometri de Pământurile-roșii.

— Încă o oră de drum! exclamă Mano.

Targ cercetă spațiul cu telescopul său. Zări în depărtare, nelămurită încă, oaza și zona căreia îi dăduse numele.

Spiritul de aventură se deșteptă din nou în inima tânărului; accelera vizita mașinei sale, și trecu înaintea lui Mano.

Acum întâlneau în cale mai multe păsări, cari zburau de-asupra zonei roșii. La o distanță de cinci-zece kilometri de cază păsările acestea erau foarte numeroase ceea ce confirma dezastrul și prevestea o nouă nenorocire. Targ, cu inima strânsă, asculta și privia neputând să articuleze nici un cuvânt.

Pe măsură ce înaintau, oaza își arăta casele sale dărâmate, recoltele aproape complet înghițite, și mizerabilele furnici omenești învârtindu-se printre dărâmături.

De odată, un strigăt de jale străbătu atmosfera.

Păsările se agitară și întregul cuprins se înfioră.

Planeta ucigătoare își desăvârșea opera.

Numai Targ și Arva avură câte un strigăt de milă și de oroare. Ceilalți aviatori își continuară drumul, cu tristea obișnuită a oamenilor din ultima epocă. Erau acum foarte aproape de oază. Se auziau plângeri sinistre; se vedeau oameni alergând în toate părțile; alții rămăneau nemișcați, loviți de moarte.

Din când în când, câte un cap însângerat părea că ese din pământ.

Spectacolul devenia din ce în ce mai hidos, pe măsură ce aviatorii îl puteau contempla mai de aproape.

Trimesii Izvoarelor înalte planară de-asupra oazei, nesiguri. Dar zborul păsărilor, la început înfrigurat de spaimă, devenia din nou armonios. Pericolul unei zguduiri apropiate trecuse; puteau aterisa.

(Va urma).

SPAIMA BEDUINILOR

Incetinel mergea caravana noastră în această mare de nisip numită Sahara. Nimic nu întrerupea liniștea naturii decât tropăitul cămilelor noastre, care mergeau unele după altele, însoțite de conductorii lor Beduini. În fruntea acestui șir de ființe, care serpuia încetinel prin singurătatea asta, călărea șaikul, un om înalt, tânăr, subțire, cu o figură impunătoare; la dreapta lui eram eu și în urmă veneau hecini, încărcăți cu corturi și marfă care trebuia transportată la Tumbuctu.

Șaikul, Ben Mohamet, imi era prieten de călătorie și fiindcă îl întâlnisem la Tripoli, hotărâram să stăm câteva vreme împreună și așa profitați de a mai face o călătorie în deșertul acela cumplit, în care mulți și-au găsit mormântul.

Dimineața, pe la orele 4, pornirăm, fiindcă la acest ceas pleacă caravanele.

Toți Beduinii, șaikul și eu eram îmbrăcați în haine albe, numite burnuze; pe cap aveam turbane albe și fața ne era acoperită cu o pânză albă care, în caz de vânt, să ne apere gura și nasul de nisip. Eu și Ben Mohamet eram încălțați cu cisme galbene, pe când ceilalți Beduini aveau papuci roșii.

Toți eram înarmați, dar arme ca șaikul nu avea nici cel mai bogat lord englez. Avea o pușcă lucrată foarte frumos în relief și pe partea de jos a ei erau scrise aceste cuvinte: «Alah cu mine». Mai avea un iatagan ornate cu dinții unui elefant împușcat de un prieten al său, lordul Wantworld.

Când plecaram, nu era așa cald, dar cu cât tatăl tuturor planetelor se ridica, cu atât se încălzea mai mult nisipul și aerul clocotea ca și cum ar fi fost foc sub el. Șiroace de sudoare imi curgeau pe față.

Cerul era frumos, albastru deschis de tot. Dar încetinel începu a se roși și, văzând figura îngrijată a șaikului, îl întrebai:

— Scumpe Mohamet, de ce pari așa de posomorât?

— Uite de ce. Cred că o să avem să ne luptăm cu un vânt teribil numit Simum, dar nu te speria.

Mai călărirăm o leacă, când de odată cerul se întunecă și se făcu o zăpușeală mare. Tocmai treceam în fața unui schelet de om. Săracul, gândii, o fi murit de sete ori atacat de acest vânt care vine, sau de regele pustiei.

Șaikul dăde de odată ordin de oprit. Un vânt fierbinte începu. Cămilele se culcară la pământ cu gâturile întinse în direcție opusă de unde venea vântul. Beduinii descărcară cămilele și făcură din corturi și mărfuri, un val care să oprească nisipul adus de vânt. Ne așezarăm la spatele acestui zid și nu avurăm mult de așteptat pe oaspele nepoftit. O urlătură se auzi și vântul se făcu

așa de cald că aproape nu mai puteai respira. O ploaie mare începu și nisipul începu să sboare. Nu mai puteam respira aproape de loc, dar chinul acesta nu ținu mai mult de 10 minute. Cerul se limpezi. Vântul încetă și aerul se răcori bine de tot.

— «Am avut noroc», zise șaikul ridicându-se din nisip, care tot ne acopere până la brâu, că simunul acesta n'a fost prea lung și puternic.

Beduinii încărcară cămilele, dintre care două tot au fost înăbușite de nisip și marfa de pe ele fu împărțită pe spatele celorlalte 20 cămile.

După această luptă cu natura ajunserăm fără nici o altă întrerupere la Tumbuctu, hambarul mărfurilor africane.

Calscarus

Caverna negurilor

Din timpuri îndepărtate există în Wurtemberg un obicei care este păzit aproape cu sfințenie, cu tot caracterul său profan. Este vorba despre celebrarea veselă de Lună, a *Pentecotei*.

Populația acestui mic regat a dat întotdeauna dovada unui spirit vesel. De aceea, nici un bun wurtemberghez nu părăsește obiceiul acesta care este un prilej de veselie.

În ziua serbării oamenii pleacă bucueroși din orașe și se răspândesc prin câmpiile înconjurătoare. Chiar și locuitorii din Stuttgart sunt mândri că pot lua parte la serbare.

În grupe numeroase se îndreaptă spre localitățile cele mai pitorești.

Dar centrul adunărilor este la așa numita *cavernă a negurilor* sau la micul castel de Lichtenstein. Amândouă aceste localități se află în munții Suabiei, la o distanță de două kilometri una de alta. Cu o zi și chiar cu două zile înainte de serbare, din toate părțile pornește lumea spre a vizita faimoasa cavernă.

Din punctele cele mai îndepărtate ale Wurtembergului sosesc oameni cu drumul de fier și se opresc în stațiile cele mai apropiate; de acolo pornesc cu trăsurile, călări, ori pe jos, ceea ce dă cortegiilor formate un caracter cu totul original.

Intrarea cavernei negurilor este situată în mijlocul unui lanț de munți. Puțin mai sus, la o distanță de câteva sute de metri, într-o pădure întunecată, se află un vast platoș. Aici este locul de întrunire al vizitatorilor, care aleargă din toate părțile foarte de dimineață.

Așteptând momentul începerii serbărilor, mulțimea se instalează sub arbori și cum în Wurtemberg, ca pretutindeni în Germania, pofta de mâncare nu lipsește, încep cu toții a desface câte o legăturică și prind a mânca. Mulțumită acestui procedeu, timpul trece repede.

Foarte renumită prin vasta ei întin-

dere, grotă din Wurtemberg este tot atât de interesantă prin frumoasele ei stalactite. Pereții sunt ornamentați cu cristalizări care au formele cele mai bizare, imitând când figuri omenesti, când siluete de animale.

Pe plafond sunt niște bande circulare de calcar, transparente la lumină, care seamănă foarte bine cu niște rufe întinse. Mai încolo, tot de tavan, atârna niște brațe de gigant, care peste câte-va secole vor ajunge de sigur până la pământ.

Valuri de lumină năvălesc din toate părțile, inundând caverna, care acum, departe de a mai fi o cavernă a negurilor, seamănă mai curând cu o grotă feerică din «O mie și una de nopți».

În acest mijloc pitoresc au loc după aceea diferite solemnități cu cântece și mai ales cu mâncare și cu băutură.

Abia pe seară se hotărăște mulțimea să părăsească aceste locuri încântătoare, și mai rămân acolo mulți chiar și până târziu, noaptea.

C. Arg.

CURIOZITĂȚI NATURALE

Un morcov cu unei degete

Recoltat într-o fermă din New-Jersey (Statele-Unite), acest morcov prezintă înfățișarea unei mâini omenesti, care pare rămasă dela un corp pe jumătate carbonizat. Acest morcov a fost trimis muzeului botanic din Washington.

Ocaziune Rară

De vânzare două scări de piatră cu preț foarte redus. A se adresa la ziarul «UNIVERSUL».

TOȚI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CĂLĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «Godin» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechea și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou ;

10) Una chișea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sedef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Litmann, strada Lipșcani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI „UNIVERSUL”

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaiei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT și

Un sa'onaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala”, Marcu Dettelkremer, str. Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat pentru flori

Un ceasornic de aur pentru bărbat și O pereche cercei cu 6 pietre de diamant cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței”

Una pendulă de perete artistică lucrată bătând orele

O elegantă pendulă de birou și

Doă fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theo- dor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

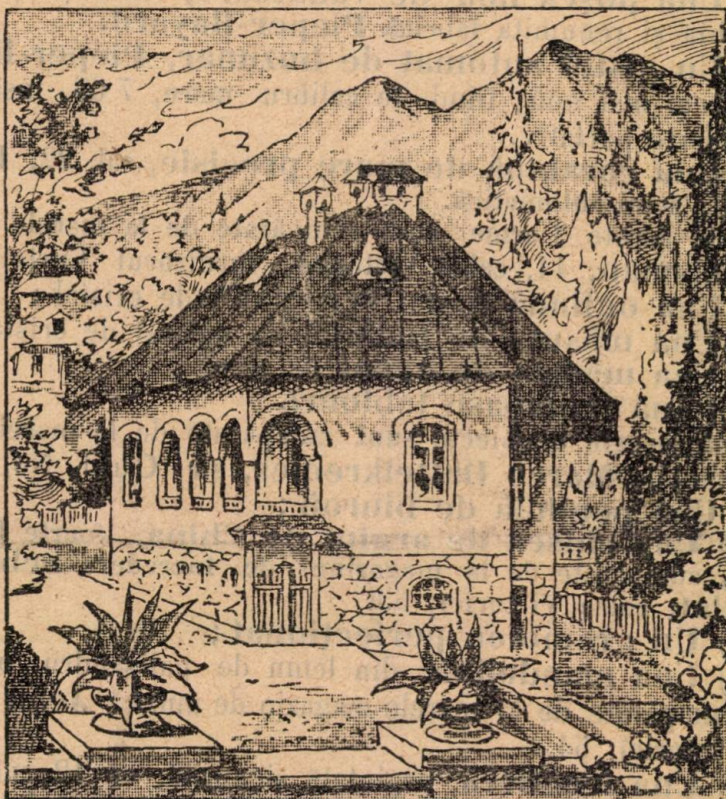
Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din:

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni 14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

Una bicicletă, o pușcă de vânatoare și Un pistol automat,

cumpărate dela marele magazin de arme B. D. Zisman, calea Victoriei, 44

Un gramofon perfecționat și Una vioară

sistem Stradivarius
cumpărate dela marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildes cumpărat dela magazinul La Harpa, calea Victoriei 5.

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia”

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Calătorilor.”

ZIARUL CĂLĂTORILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
2.60 1/2

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Rău-făcătorii loveau pe nenorocită.— (Vezi pag. 4714).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

TAINA DIN SANDY-RIVER**CRIMINALA SAU MARTIRA**

Mă întâlnisem cu bunul meu prieten Harry Iohn, pe care de multă vreme nu-l mai văzusem, și, ca două cunoscuți de demult, ne apucărăm să ne spunem păsurile și gândurile. Ședeam amândoi pe terasa de deasupra casei, ca să ne mai răcorim puțin, deoarece căldura cea mare ne înăbușea. Servitorul negru aduse tot felul de băuturi răcoritoare, în vreme ce prietenul meu îmi povestea despre lucruri la care nu puteam de fel să fiu cu luare aminte. Spirtul meu era cufundat ca într-o toropeală.

— Ascultă dragă, îmi zise Harry, ar fi bine să bagi de seamă la ce-ți spun. Să te uiți bine la ce e 'mprejurul tău. Eă, iacă, de trei nopți nu mai dorm fără să am lângă mine două revolve încercate.

— Spune, amice, îi zisei eu atunci, spune despre ce e vorba? De ce să dorm, adică, cu revolverul lângă mine?

— Trebuie să iei aceste măsuri dacă nu vrei să te pomenesc într-o noapte că cineva ți-a pus un laț 'mprejurul gâtului. Vrea să-ți spun că se pregătește aci o întinsă mișcare populară și dacă cumva ai vre-un slujitor indigen și de care nu prea ești sigur, mai bine ai să face să-i drumul.

În adevăr, cele ce-mi spunea prietenul meu, erau lucruri îngrijitoare. În Sandy-River, unde mă găseam acum, nu mai demult decât acum șapte ani, izbucnise o răscoală a poporului, care a costat viața mai tuturor albilor aflători aci. Scăpaseră numai câțiva, între cari era și amicul meu Iohn Harry.

După ce plecai dela Harry, găsi foarte întemeiat sfatul ce mi-l dăduse și dădui drumul tuturor slujitorilor ce-i aveam, trimițând pe fiecare cu câte o treabă, și oprii numai pe o mexicană tină, aproape o copilă, numită Xocitl, pe care o luasem de pe drumuri, aproape moartă de foame. Ea îmi dovedise în numeroase 'mprejurări că îmi e cu adevărat devotată. Apoi îmi pregăti o încăpăre pe malul mării, un fel de laborator, și mă retrăsei acolo, în mijlocul colecțiilor mineralogice cu cari mă indeletniceam.

Când auzi că am oprit pe mexicană

lângă mine Harry mă făcu nebun. El pretinse că a văzut-o de multe ori în tovarășia unor oameni cu mutre suspecte.

În cât îl privește, prietenul meu nu mai avea un singur slujitor și-și făcea singur tot ce-i trebuia.

În vremea aceasta, în orășelul Sandy-River, unde nu-i nici un fel de poliție, lucrurile luaă o înfățișare din ce în ce mai ciudată. Se aștepta să se petreacă un eveniment mare dar neștiut.

Într-o seară, la răspântia unei uliți, auzii țipete înăbușite, amenințări și zgomote de lovituri! Înaintând pe furis, fui uimit văzând în mijlocul unor lucrători chinezi, pe Xocitl, servitoarea mea, pe care aceștia o loveau cu bastoanele. Ca prin farmec însă, îndată ce simțiră pași, toți pierră, intrând par'că în pământ. Pornii în fugă după acest grup ciudat, dar în întortocheirea de străzi le pierdui urma.

Când mă întorsei acasă, cea care îmi deschise ușa fu Xocitl, care avea aerul că se poate liniștit, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat. Băgai de seamă însă că ochii îi erau plânși și că umerii îi erau roșii de lovituri.

Cu cât vorbeam cu ea, cu atât se posomora mai mult. La urmă îi zisei:

„La ascultă, Xocitl, adinauri mi s'a părut că un grup de tâlhari te ținea în mijlocul lor și că parcă te bătea. Nu cumva tu ești tovarășe cu ei? Așa îmi plătești tu, oare, bunăvoința pe care ți-am arătat-o? Cine erau oamenii de adinauri? Răspunde!”

Ea n'urăspune nimic; numai își îndreptă privirile spre ușă, ca un câine bătut ce dă să fugă. Totuși nu puteam s'o cred vinovată.

Nu putui să-i scot vorbă din gură. Și când o trimesei cu un lucru afară, se duse iute, bucurată, ca o pasăre scăpată din colivie.

Harry, când auzi pățania, clătină capul. Mă certă și-mi lămură că rău fac de o las așa, de oarece ea trebuie să aibă vorbă cu rău-făcătorii cu care am văzut-o, și cari o băteau, probabil, din pricină că-i ceruseră un lucru mai greu de cât puterile ei.

Eă, însă, crezui dimpotrivă, că adică Xocitl n'a vrut să le descopere cine știe ce taină cerută, și că ea îmi e credincioasă.

„Fă cum poțtești, îmi zise el, dar să știi că această viperă are să te muște în curând!”

În ziua aceea, când mă întorsei acasă, însă, Xocitl nu era nicăeri.

Multă vreme îmi bătu capul vrând să pricep ce s'a întâmplat cu ea. Dar mă trudi în zadar. Trecu timp mult de atunci. Se scurseră luni întregi. În oraș nici o mișcare neobicinuită; lucrurile își urmau cursul. Îmi chemai din nou servitorii. Îmi răsai de teama lui Harry pe care o găsi neîntemeiată și uitai de sfaturile lui, uitai de Xocitl,

și în primăvară plecai în munți adunând noi minerale pentru colecția mea.

Era toamnă, când într-o noapte fui trezit din somnul adânc în care eram cufundat.

„Stăpâne, stăpâne, scoală-te și fugi, că vin.... Fugi, stăpâne!”

Dintr-o săritură fui în picioare. Nimic. Liniște. Tăcere. Mă uit pe geam. Nimeni; strada goală.

„Ei, drace, mă gândesc, de sigur că am visat!”

A doua zi, când eșii pe stradă, rămăsei îngrozit de spaimă. Eram în mijlocul unui oraș plin de cadavre. În fiecare casă erau câți-va morți. Și pretutindeni jaf și prăpăd. Era o grozăvie!

În fundul curții, găsi cadavrul tinerei indiene Xocitl... Prin urmare, era adevărat; nu visasem! Ea îmi scăpase viața jertfind-o pe a sa! Dar, întrebare curioasă și totuși trebuincioasă, ce căta în mâna ei un vraf de chei, cari în ajun fuseseră la mine în cameră, — cheile de la cutiile mele cu lucruri prețioase și cu bani?...

Iacă ce nu pot înțelege, de și nu cred că Xocitl ar fi vinovată. Ea a căzut victimă a devotamentului său.

Am povestit mai multora faptul acesta, dar încheerea lor nu m'a mulțumit nici odată. Lucrurile sunt de neînțeles, și s'a'u petrecut așa!...

Cât despre Harry, nenorocitul n'a putut scăpa, cu toate măsurile ce le luase. El a fost omorât de ticăloșii cari surprinzându-l în somn, au năvălit asupra lui și l-au strâns de gât.

Arghir.

IDIN TAINILE DUNĂREI

Multe frumoase și fermecătoare basme povestesc valorile Dunărei; cine are puțin sentiment pentru natură le înțelege îndată. Cu cât ascultă mai mult murmurul acestei bătrâne povestitoare, cu atât îl înțelege mai bine. Parecă îți vine să stai ore întregi să ascultă basmele astea vechi dar adevărate.

Și dacă vre-odată ai rătăci noaptea pe țărmul ei, căci numa, noaptea Dunărea povestește frumos, ziua e prea turburată de miile de vapoare ce plutesc pe apele ei, iar nemilosul soare o adoarme cu razele lui arzătoare. Dar de cum soarele apune și amurgul apare, ca prin farmec Dunărea se deșteaptă.

Și începe să povestească... și povestește cu glas care te farmecă, despre eroii care au trecut-o, cum apele eia tăt de limpeză ar fost într-o vreme înroșite de sângele vitejilor cari și-au găsit moartea în brațele ei.

— Tu ai atâtea taine în sufletul tău, bătrâna mea prietenă, de ce nu-mi spui și mie vre-una, am rugat-o eu într-o seară frumoasă de vară.

Dunărea mi-a zămbit, apoi mi-a zis cu glasul cel mai dulce din lume;

— Ei bine, fiindcă văd că mă iubești atâta, și fiindcă vrei să afli din tainele mele, spune-mi, dragă copilă, ce să-ți povestesc?

Vrei să-ți spun despre eroii de acum o mie de ani, cari au fost întâi cari mi-au turburat apele liniștite, și cari au fost atât de îndrăzneți, încât au clădit peste corpul meu un pod care era numai cât o privire a mea.

Și fără nici o frică m'au trecut, ori vrei să-ți spui....

— Nu, dragă mea prietenă, o întrerupsei eu, ar fi păcat în seara asta frumoasă să-mi spui poveștile astea bătrâne, căci le știe luna ce ne luminează acum, și care mi le-a povestit de mult.

Apoi nu vezi cum ne surăde de batjocoritor, parcă vrea să zică: ce știi tu, știe de mult toată lumea.

Spune-mi, te rog, de ce o parte din corpul tău, puțin mai sus de aici, este înconjurat de stânci înalte, și de ce nu îndrăznește vre-odată să treacă vre-un vapor noaptea prin locurile astea atât de fermecătoare?

— În ce parte e locul acesta? mă întrebă Dunărea gânditoare.

— Cum? nu știi, răspunsei; locul acela minunat se numește „cazane”...

— Aha! îmi răspunse Dunărea zămbind, tocmai aceasta vrei să-ți spun?

Dar, draga mea, află că locul acela este vrăjit de o zână, și află că eu i-am jurat că nu voi povesti nici odată secretul acesta.

— Povestește-mi, o rugai eu, căci nu voi spune nimănui și zâna nu va afla nimica despre povestirea ta.

Dunărea îmi aruncă un talaz în față atât de tare în cât mi s-a umplură ochii de lacrimi.

Aceasta poate era privirea ei care parcă voia să citească adevărul din ochii mei.

— Ei bine, fiindcă îmi făgăduiești că nu vei spune nimănui, ce ți voi spune eu... dar vezi, mi-e frică, tu ești încă atât de tânără, și nu vei putea ascunde în sufletul tău taina aceasta.

— Povestește-mi, povestește-mi, căci voi....

— De mult, foarte de mult, începu Dunărea, pe când eu nu treceam prin locurile aceste, în stâncile despre care mă întrebă era un lac.

Și stâncile în vremurile aceste erau atât de înalte, în cât nimenea nu putea vre-odată să le urce.

Iar în mijlocul lor era lacul, cu apă cristalină și atât de curată ca lacrimile din ochii fecioarelor nevinovate.

Lacul era înconjurat de stânci, iar pe marginea lui creștea numai mărgăritar și floarea „nu mă uita”.

Căci lacul acela era al celor 12 zâne cari veneau de se scălda în apa lui.

Nici o viețuitoare nu trăia în acest lac și vai de muritorul care ar fi îndrăznit să se apropie de lac.

Căci zânele nu voiau ca nici un muritor să nu vadă frumusețea lor.

Ele veneau numai în nopțile senine de lună, și se scălda sub privirea lunii.

Zânele erau atât de frumoase, în cât voi muritorilor nici nu puteai să vă țchilpuți.

Corpul le era îmbrăcat în voaluri albe prin cari se vedeau formele lor divine.

Capul le era acoperit cu un păr de aur care le atârna până la pământ, iar fața lor semăna cu crinul.

Aici în lac făceau horă, apoi începeau să cânte atât de frumos în cât liliacul care acoperea stâncile începea să plângă.

După ce sfârșeau cu jocul, atunci făceau toate cerc împrejurul unei zâne care era cea mai frumoasă dintre ele și care era conducătoarea lor.

Apoi fiecare începea să povestească ce a făcut prin lume.

Căci zânele acestea aduceau fericirea oamenilor și tot ele luați sufletele copiilor și ale fecioarelor spre a le duce în cer.

Cu toate că lacul acela era fermecat, cu toată înălțimea munților, un păstor nepăsător ca toți păstorii, se urcă într-o zi. Aici găsisse pentru vitele lui hrană minunată, dar de odată stâncile începură să urle și o păsărică de aur îi spuse:

— Fugi din aceste locuri, căci nu ți-e îngăduit să stai aici și apoi de te vor vedea zânele îți vor lua ochii.

Dar ce-i păsa păstorului de toate acestea? Zăbind, el își scoase cavatul din sân și începu să cânte o doină atât de jalnică, în cât stâncile lăcrămară.

Trebuie să știi că Regina zânelor era Venus, zeița iubirii.

Ea venea odată în fiecare săptămână să se oglindească în lac și să soarbă mirosul suav al lăcrămioarelor.

În momentul în care ciobanul începuse să cânte; Venus tocmai se ruga lui Jupiter ca să-i clădească un palat în fundul acestui lac miraculos.

Venus aude sunetele dulci ale cavatului, se ridică și vrea să se îndrepte spre îndrăznețul necunoscut care îndrăznește să-i turbure rugăciunea.

O ură lucea în ochii ei; cu moartea va răsplăti îndrăzneala lui.

Dar vai, cântecul acela o ține pironită în loc, își oprește răsuflarea și ascultă. Și ciobanul cânta, cânta înainte.... Ca prin farmec ura din inima Venerei se prefăcu într-un dor de a cunoaște pe frumosul cântăreț.

Atunci, ca o nebună, alergă spre el, nu ca să-l răzbune de îndrăzneala lui dar să-l ierte.

Într-un minut fu lângă el, inima ei începu să bată la vederea frumosului cioban, dar totuși îl întrebă cu o severitate rău ascunsă.

— Cum îndrăznești tu să turburi cu cântecul tău pacea acelui lac? Nu știi că îndrăzneala ta va fi aspru pedepsită?

— Mi-a spus mai dinainte o păsărică, dar ce-mi pasă, eu cunosc numai puterea lui Dumnezeu; numai el poate să mă pedepsească.

Venus fu biruită de acel răspuns; cu o patimă nebună ea se aruncă la pieptul lui și-l rugă să mai cânte odată. El începu să cânte mai frumos, până, obosit, încetă și un suspin eși din pieptul lui.

Atunci Venerei îi spuse că-l iubește, că voește să-l ia cu dansa în altă lacuri mai frumoase, și să-l facă Dumnezeu.

În zadar fură toate rugăciunile ei, căci ciobanul cu nici un preț nu s'ar fi despărțit de turma lui. Ce-i trebuia lui: nemurire ori iubirea zeiței? Se simțea atât de fericit în singurătate cu oițele lui,

Zeița văzându-se respinsă cu atâta nepăsare de un muritor, se duse cu inima însăngerată de durere crezând că la întoarcerea ei va cuceri mai repede inima lui.

Și astfel ciobanul rămase nesupărat de nimeni cântând înainte.

Dar luna apări și zânele se întoarse ră neștiind că cineva le turbură lacul lor.

Cum cântau ele, de odată începu și ciobanul să cânte din cavat. Zânele amuțiră. Ascultară ele până ce sunetele duioase se sfârșiră și atunci conducătoarea lor zise:

— Să-mi aduceți numai decât pe acel necunoscut ca să-i dau pedeapsa cuvenită.

Zânele alergară și aduseră pe cioban, apoi îl blestema că ochii lui să nu mai zărească lumina zilei. Apoi se despărțiră.

Sosind ziua în care Venus trebui să vie venit și mai frumoasă și mai seducătoare. Dar când văzu pe ciobanul drag, întins pe pământ și cu frumoșii lui ochi închiși, ghici imediat totul.

Luă în brațe pe cioban, îl duse în fundul lacului, în palatul pe care îl zidise Jupiter și-l îngrijă cu desmierdările cele mai dulci.

A doua seară apărură iar zânele mai vesele și începură să cânte iar.

Dar de odată se ivi Venus cu inima setoasă de răzbunare. Se duse spre zâna conducătoare și zise:

— Aseară tu ai omorât pe ființa cea mai dragă; acum va trebui să moriți voi toate.

Și fără nici un cuvânt, cu puterea care o avea numai ea, înecă toate zânele în lac. Apoi, triumfătoare, mă chiemă pe mine să rup cu apa mea florile acele frumoase; rupse două stânci și îmi făcu drum să trec.

Și, vezi, de asta, îmi spuse Dunărea, nu îndrăznește nimenea să treacă noaptea pe acolo. Venus se arătă împreună cu ciobanul ei care cântă și acum doinele cele mai jalnice.

Melanie Ungureanu

T.-Severin.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brătianu, 11, București.

RARITĂȚI ZOOLOGICE

IN ADÂNCURILE OCEANELOR

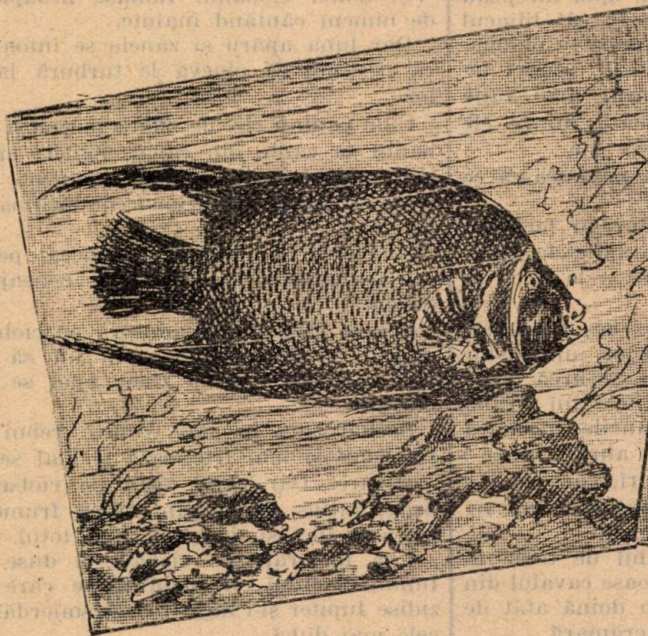
Oceanografia este cea mai tânără din-

turtită de greutatea apei.

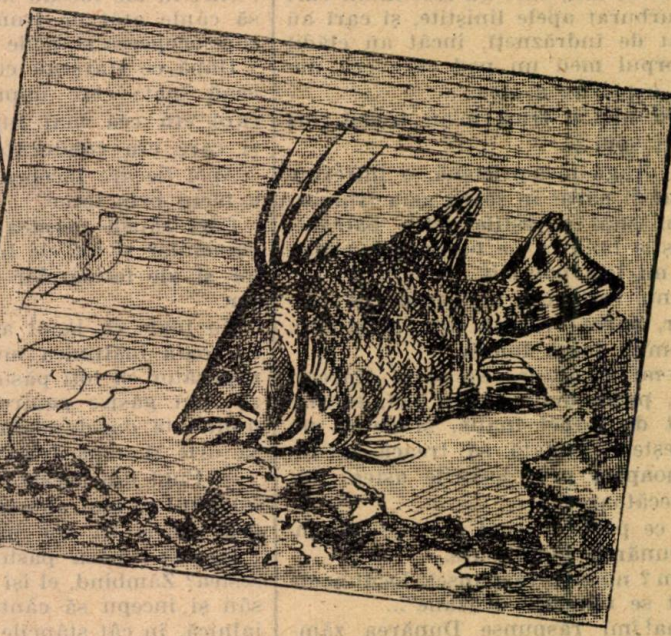
Când sondele începură să scoată pești de la o adâncime de mai bine de 2000 metri, se trecu de la o extremitate la

alta și se admise că cele mai mari adâncimi, chiar cele de 5000 până la 6000 metri, sunt populate și ele.

Dar recente lucrări de oceanografie

Pelestele drac

Pelestele inger

tre științe. E abia un sfert de veac de când s'a întreprins explorațiunea metodică a adâncimilor mării. Dar de și mai rămân multe de cercetat, cele aflate până acum nu pot de cât să minuneze marele public.

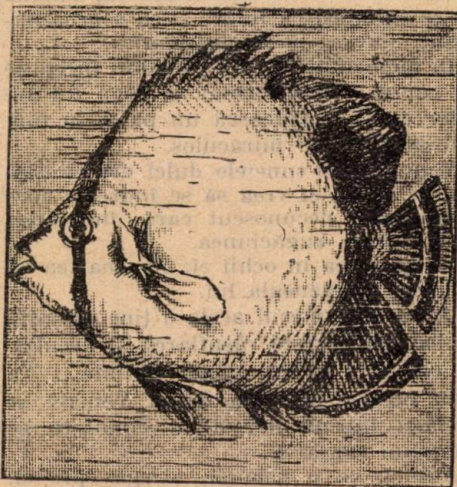
Știm că fauna marină este infinit mai variată ca fauna terestră. Cuprinde și ea uriașii și piticii ei. Și nu trece an fără să nu se descopere spețe noi.

Putem să dăm, cu privire la aceasta, o cifră precisă care va arăta ce viitor bogat se promite explorațiunilor sub-marine.

O expedițiune norvegiană, care a explorat câte-va adâncimi ale Mediteranei și ale oceanului Atlantic, a descoperit, în timp de patru luni, o sută cincizeci de specii de pești cu totul noi pentru știință.

Care este exploratorul terestru care ar putea să se laude că a descoperit, în toată viața sa, atâtea specii noi de animale?

Multă vreme s'a crezut că numai suprafața mărilor este populată. Se presupunea că viața animală înceta la o adâncime de cinci până la șase sute de metri, căci se făcea raționamentul că orice ființă viețuitoare, ajungând la această adâncime, ar fi fost

Cocoșul de mare sau pește lună

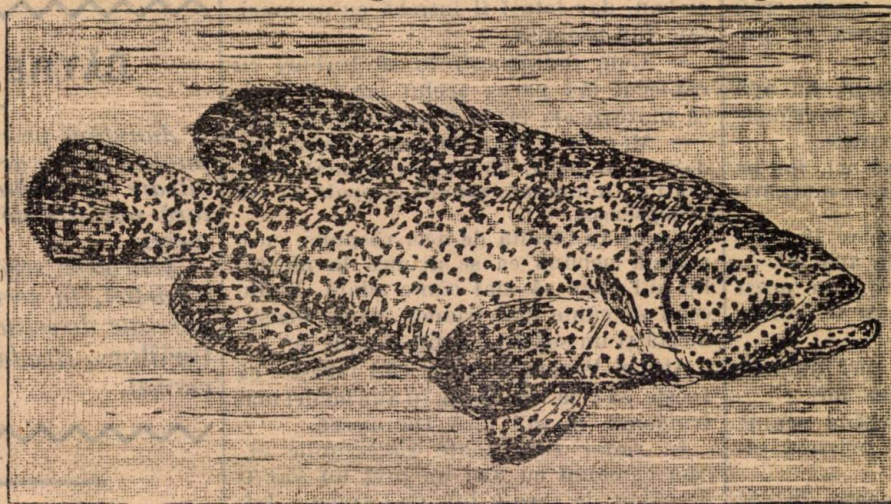
pare că puseră la dreapta ei valoare această ipoteză, căci dragele cele mai perfecționate nu scoaseră, din adâncimile cele mai mari ale Atlanticului, nici o ființă organizată. Se poate crede deci că o adâncime de 4000 metri servă ca limită de locuit pentru creaturile marine.

Ilustrațiile noastre reprezintă patru specii de pești necunoscute în mările din Europa, dar cari se găsesc în vestul oceanului Atlantic, fie în adâncimile Bermudelor, fie în marea Antilelor și în golful Mexic, la adâncimi cari pot să atingă 600 metri.

Mai întâi avem o curioasă creatură ale cărei linii elegante au făcut să i se dea numele de pește ingier. Prelungirea înotătoarelor îi fac impresia unei perechi de aripi. Dar ceea-ce nu arată ilustrația ce publicăm, este strălucita sa colorație care ar uimi gustul celui mai distins pictor.

Face contrast însă, cu vecinul său un alt pește căruia, datorită înfățișării sale rebarbative i s'a dat numele de pește drac. Pescarii prefind că lungii lui solzi dorsali secretează o otrăvă periculoasă și că înțepăturile lor produc răni nevindicabile.

Foarte curios de asemenea este al treilea pește al cărui nume popular este foarte variat. Negrii din Florida îi zic /u-

Pelestele negru

reyes, sau patru-ochi. Alții, din cauza creștei de pe spinarea sa, îi zice «cocoșul de mare». Pentru alți pescari este peștele-lună.

În sfârșit celui de-al patrulea pește i se zice: *coney*, sau iepurele de mare, sau *niger*, negru. Acest nume din urmă și-l datorește faptului că tot corpul îi este presărat cu pete negre. Nu putem însă să explicăm primul său nume.

Adăogăm că fotografiile ce publicăm au fost luate la aquarium din New-York, care este cel mai bogat în genul ăsta. E singurul aquarium din lume care poate să arate vizitatorilor săi mai multe sute de pești aparținând atâtor specii.

Având un buget mare, grație generozității a numeroși milionari și dispunând

de un loc foarte vast, acest așezământ poate să-și permită lucruri pe cari grădinile zoologice ale Europei nu și le pot permite.

Un călător, d. Emile Rey, după care luăm notițele astea, ne spune că în 1897 a văzut în acest aquarium și o balenă capturată de pescari.

Lungă de mai mult de trei metri, sărmanul captiv se găsea nespuns la strămtoare. Numai cu o oscilație a înălțărilor sale își parcurgea mizerabilul domeniu.

A rezistat cu toate astea cinci săptămâni în captivitate! Existență efemeră pentru un prizonier care costase 7000 de lei pe direcțiunea Aquariumului!

C. Arg.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

— Nu înțeleg ce voești să spui...

Acela pe care l numești fratele mamei d-tale a fost atins de fulger.

— E mort?

— Pe jumătate carbonizat. În momentele acestea Fureta și Satina încredințează mării cadavrul omului care ți-a făcut atâta rău.

Și se îndepărta ca o umbră.

O speranță intră acum în inima mea; ridicai capul spre cerul iluminat de fulgere, murmurând:

— Mulțumesc, D-zeule, că m'ai scutit de povara de a judeca un om de acelaș sânge ca și mine!

Tot timpul nopții am fost jucăria uraganului. Nici chiar în zorii zilei furtuna nu pierduse nimic din violența ei.

Nu mai încăpea nici o îndoială; eram târâți de unul din acele formidabile fenomene meteorologice cari se dezvoltă cu atâta libertate pe imensele spații ale oceanului Pacific.

Încotro mergeam? În ce parte a Pacificului ne aflam?

Ne-ar fi fost cu neputință să răspundem la aceste întrebări.

Moartea ne amenința la fie-care pas și ne vedeam cu totul neputincioși de a lupta contra furtunei.

Când se făcu lumină de-a binelea, Regina apără pe punte.

Îmi aducea într-o ceașcă cafea caldă și îmi puse în buzunare mai mulți sandviși.

— Trebuie să-ți recapeți forțele, Carol; scăparea noastră a tuturor a târnat acum numai de d-ta.

— Ah, dacă ar înceta puțin vântul! Numai asta ar fi salvarea noastră.

— De-ai ști cât de mult sufer! — îmi răspunse Regina. Oare nu te voi fi eliberat decât pentru a te conduce la o moarte sigură?

«Vezî, pe mine moartea nu mă prea înspăimântă, căci aş muri împreună cu d-ta. Dar d-ta... d-ta...

Fără să părăsesc cârma, mă aplecai spre ea și-i desmerdai cu buzele părul de aur, pe care ploiaa i-l lipise de temple.

Regina își desbrăcase hainele de ghizării și avea acum înfățișarea ei adevărată.

Desmierdările mele o mai liniștiră. Își ridică din nou capul spre cer, căutând să sondeze infinitul.

De-odată o văzu tremurând, cu ochii mării de groază:

— Oh, ne privește, ne privește!...

Am întors repede capul și am înțeles cauza acestei exclamații de groază. Cadavrul hidos al lui Orsoni, cu fața pe jumătate carbonizată, plutea pe valuri și părea că și fixează spre noi ochii nemișcați.

În momentul următor un val enorm ne ridică. S'ar fi zis că «Oajaca» avea să fie dusă pînă la nori; dar vasul se prăvăli iarăși, dându-ne impresia unei căderi formidabile.

Și cu toate acestea steamerul își continuă drumul.

Din instinct privirăm din nou spre partea unde zărisem cadavrul lui Orsoni. Dar acum nu mai era acolo; furtuna ne scăpase de dînsul. Oceanul își reclamase prada.

CAP. XII

O altă închisoare insulară

Era pe la amiază, în ziua de 4 Iunie.

Uraganul dura de trei zile.

De trei zile nu mai dormisem de loc și mâinile mele păreau plumbuite pe cârmă. Tovarășele mele erau în

jurul meu și eu căutam să le liniștesc cu vorbe de speranță.

Furtuna trebuia să înceteze. Acum vântul nu mă sufla cu putere decât la intervale.

— Mai avem numai câte-va ore și cred că se va face liniște.

Ca și cum ar fi voit să protesteze contra acestei afirmații, un vârtej nebun se porni și «Oajaca» fu ridicată pe un val enorm.

Zguduirea fu așa de puternică, încât ne răsturnă unii peste alții. Se auzi o pocnitură sinistă și vasul rămase nemișcat.

Am înțeles îndată ce se petrecuse. Nici unul din noi nu mai vorbea. De altfel, ce ne-am fi putut spune?

Sărmanul vapor nu mai putea brăzda acum apele oceanului. Fusesse fixat pentru totdeauna pe niște stânci sau poate pe un atol în formație.

Unde ne aflam?

N'aș fi putut spune. Dar cât puteam cuprinde cu vederea, în toate direcțiile se întindea numai oceanul.

Eram acum într-o situație și mai îngrozitoare decât în trecut.

Mai înainte mă plângeam de atolul meu. Ce trebuia să spun acum de noua-mă închisoare, care abia avea dimensiunile steamerului?

Vasul, nemișcat, fixat pe stâncă, părea acum o fortăreață, la asaltul căreia valurile năvăleau cu furie.

Și ai fi jurat că valurilor se necăjeau de împotrivirea vasului: se abăteau asupra noastră în cataracte din ce în ce mai spumoase.

Pe punte nu mai puteam sta. Cu multă greutate am putut ajunge până în cabina din partea dindărăt a vasului, unde ne-am închis.

Aveam cu toții impresia că această cabină era mormîntul nostru.

Regina îngenuchiasă. Se ruga oare? Nici-odată nu'mi închipuisem că aventuriera știa să se roage.

Mă apropiai încetîșor de dansa. Murmura cuvinte fără șir, dar am putut înțelege că se gândia la Orsoni. Viziunea cadavrului cu ochii holbați o persecuta.

Fără să știu bine ce fac, am cuprins-o în brațe. Mi se părea că lângă mine nu mai avea de ce să se teamă.

Regina mă privi emoționată, și ca într'un vis, murmură:

— Să iubești?... De ce să mai iubești, pe vreme ce toată osteneala ta nu poate aduce salvarea celui iubit?

Și eu i-am răspuns:

— Pe lumea aceasta, nu pe altă lume, făgăduiește-mi Regino, că nu mă vei părăsi nici-odată.

Dînsa clătină din cap cu blîndeță.

— Sunt sclava ta, Carol. În lumea aceasta, sau în altă lume, te voi asculta întotdeauna.

Ne uitam că moartea ne amenința. Ce suveran ar fi putut oare vre-o

dată să cumpere momentele acestea? Ce comoară din lume ar fi putut să plătească darul regal al unei voințe? ...Ceasuri întregi am rămas nemșcați toți patru, în cabină.

Când ne-am revenit în fire, soarele pătrundea pe fereastră.

Soarele !

— A trecut furtuna !

Am eșit repede pe punte. Dar acolo ne aștepta un spectacol plin de tristeță.

Din «Oajaca» nu mai rămânea acum de cât partea dindărăt, partea cu cabina în care stătusem. Partea de dinainte dispăruse fără a mai lăsa vre-o urmă.

În jurul nostru apa se juca pe un platou stâncos, acoperindu-l aproape peste tot, și pe o grosime numai de câțiva centimetri.

Cum ne aruncaseră valurile tocmai acolo ?

Omul este deprins să-și priviască vapoarele sale ca niște opere gigantice, în loc să recunoască că cele mai mari dintre ele nu sunt de cât niște coji de nucă, cu cari valurile se joacă cum vor.

Acum, dacă uraganul ne aruncase în afară de drumul obișnuit al corăbiilor, eram perduți.

Și până acum nu puteam ști dacă era sau nu așa.

Din fericire aveam destulă hrană pentru cât-va timp.

Dacă am fi avut și sufletul special al unor adevărați Robinsoni, ne-am fi privit situația cu multă filozofie. Dar aveam alt suflet, și cel puțin eu mă simțiam cât se poate de nenorocit.

Și-mi era destul să întâlnesc privirea Reginei, pentru ca să înțeleg că iubita mea aventură era chinată de aceleași gânduri.

Se gândea și dinsa că oceanul, abia liniștit, putea să se infurie din nou.

Și atunci, totul se va fi sfârșit. Sfărâmurile bastimentului n'ar mai fi putut rezista valurilor furioase.

Nu pronunțam nici un cuvânt. Dar în străngerile noastre de mână ritma aceeași neliniște secretă.

Tovarășele noastre, în schimb, își primiau existența cu nepăsarea caracteristică nomazilor.

Ființele acestea, rățacitoare din copilăria lor erau deprinse și cu zile de mizerie, și cu zile de bogăție ; ele știură să-și facă o plăcere dintr'un naufragiu înspăimântător pe un platou stâncos, care era acoperit de apă timp de 16 ore în fie-care zi.

De îndată ce valurile se retrăgeau și stâncile rămăneau goale, amândouă alergau vesele și rățaciau timp de 3 ceasuri printre stânci, rîzind și adunând tot felul de scoici și de crustacee cu formele cele mai bizare—asa

cum nici-o dată nu s'au văzut în Europa. Ba une-ori când aveau și norocul să prindă cu mâna câte un pește în vre-o bolboacă, alergau repede la noi, strigându-și victoria în gura mare.

Le admiram nepăsarea. Aventurierele se simțiau și aici acasă la ele, ca ori unde aiurea.

Cu toate că mă chemară de mai multe ori, eu n'am vrut să le întovărășesc nici-odată.

Mi se părea că dacă aș fi părăsit măcar un singur moment puntea vaporului, aș fi pierdut singura șansă de a zări vre-un vas salvator — șansă care constituia singura noastră putință de salvare.

Și pentru nimic în lume n'ar fi consimțit Regina să mă părăsească.

Înțelegeam foarte bine că dacă n'aș fi fost eu acolo, ar fi mers și dinsa bucuaroasă cu tovarășele sale. Obșnuința unei vieți rățacitoare o învățase cu filozofia resemnării.

Dar gândul meu pătrundea acum în creierul ei, și o făcea să aibă altă judecată, și să înțeleagă alt-fel viața.

Catargul dindărăt al vasului, printr'o întâmplare curioasă, rămăsese neatins ; l'am transformat într'un catarg de semnale.

Dacă vre-un bastiment trecea la oare-care distanță, avea să ne poată observa. Dintr'o bucată de stofă roșie am făcut un steag, pe care l'am agățat în virful catargului.

Căutând pretutindenți prin cabine, am descoperit niște revolve și cartușe.

Deși sgomotul produs de un revolver în mijlocul scării este foarte slab, și se perde aproape îndată ce s'a produs, totuși trăgând toți în același timp, puteam fi auziți de la oare-care distanță.

Naufragiasem în ziua de 5 Iunie.

Cele două zile următoare, 6 și 7 Iunie, le-am întrebuințat pentru imaginarea a tot felul de semnale.

După aceea nu mai avurăm ce face. Și desperarea începu să ne cuprindă. Lucrasem până atunci ca niște oameni cari cred cu putință un ajutor.

Dar asta era aproape o nebunie. În adevăr, ce însemna stâncile pe cari stăteam, în imensitatea Pacificului ? Ce garanție aveam că vom fi zăriți de vre-un vapor ?

Zilele de 8, 9 și 10 Iunie fură nespuse de grele pentru noi. Dar în seara zilei de 10 Iunie un gând fericit îmi ilumină creierul.

Măncasem în tăcere, pentru că Fureta și Satina, cari rideau din toată inima când se aflau singure pe stânci, ne respectau tăcerea, de îndată ce se întorceau în cabină.

După masă venisem cu toții pe bord și stăteam tăcuți. De-asupra

noastră, pe bolta cerului, se aprinsese miliarde de stele.

Îmi ridicai ochii spre aceste lumină divine, și-mi lăsa gândul să vagabondeze în voe.

Și nu știu cum de-odată mi se păru că întregul cer se transformase într'un ocean, pe care plutiau tot felul de bărci.

O barcă !

Cu strigătul acesta am sărit de la locul meu.

În adevăr, acesta era singurul mijloc prin care puteam părăsi stâncile cele blestimate.

Mi-am pus prietenele în-curent cu ceea ce gândiam.

Fu o adevărată explozie de bucurie. Satina începu să danseze ; este știut că negrii își manifestează întotdeauna bucuria în modul acesta.

Fureta cânta.

Regina era și dinsa foarte emoționată, dar își manifesta emoția prin tăcere.

Maî pe urmă îmi mulțumi că-i aduceam din nou o rază de speranță și mă întrebă în ce mod concepusem să fabric luntrea.

Regina nu mai voia să piardă acum nici un minut ; de vreme ce văzuse că putea exista ideea unei salvări, voia să ajungă cât mai repede la rezultatul practic.

Am început să facem amândouă calcule spre a vedea cum vom construi luntrea.

Regina, cu creionul în mână, nota toate cifrele prin cari fixam dimensiunile.

Am calculat că ne trebuiau alimente pentru două luni, că trebuia să luăm cu noi arme și rufe, că eram patru persoane și prin urmare luntrea trebuia să fie destul de încăpătoare spre a cuprinde toate acestea.

Ce seară frumoasă ! Rideam. Speranța plecării ne făcuse veseli.

Pentru întâia oară după naufragiu împărtășeam și noi veselia Furetei și a Satinei.

E drept că biete fete nu înțelegeau nimic din spusele noastre și nici din calculele pe cari le făceam, dar erau încântate că ne vedeau în sfârșit cu zâmbetul pe buze.

Când ne-am hotărât să ne culcăm, trecuse de miezul nopții.

Ce somn plăcut !

Speranța este cel mai bun adormitor.

Soarele era sus de tot când ne-am deșteptat.

Și pe când ne priveam, somnoroși încă, iată că deodată Satina sări drept în picioare, ca și cum ar fi fost împinsă de un rezort.

Voia să vorbească, dar își mișca fălcile așa de repede, încât nu putea articula nici un cuvânt.

În schimb, gesturile sale erau destul de elocvente și ne făcură să ne întorcem spre est.

— Un vapor!

Da, la o distanță destul de mică de noi un mare steamer se opri. Fără îndoială că zărise pavilionul nostru roșu.

Eram salvați. Regina căzu în brațele mele, plângând de emoție. Furta și Satina ne imitară.

Numai că ele, în loc să plângă, cum făceam noi, râdeau ca niște nebune.

O oră după aceea puneam piciorul pe puntea „Australianului”, al mesageriilor maritime din Marsilia.

Numai mulțumită unei întâmplări extraordinare trecuse vaporul pe acolo; altfel cine știe dacă n'am fi fost înghițiți de valurile oceanului.

Ne-am povestit naufragiul. Am spus că echipagiul se imbarcase pe șalupe și că de atunci nu-l mai văzusem. Ar fi fost cu totul nefolositor să povestim acelor oameni drama teribilă pe care o trăiserăm.

În ziua de 11 Iunie plecarăm spre Franța.

— Vom fi la Marsilia la 16 sau 17 Iulie, ne spunea comandantul.

Prin urmare mai aveam încă cinci zile înaintea noastră spre a ajunge la Saint Germain, la celebra „Casă Verde”.

Cincisprezece zile pentru a-mi recuceri înfățișat numele și moștenirea tatălui meu.

Era destul. Orsoni murise și nu mai aveam acum a mă teme de nici o împotrivire.

În ziua aceea voiu spune Reginei:

— Regino, voiu rămânea la Marsilia și nu mă voiu duce de loc la Saint-Germain, dacă nu vei consimți de pe acum să devii principesă de Valberyl.

Știam ce argumente putea avea dânsa spre a se împotrivi și-mi pregăteam de mai înainte răspunsuri pentru ca s'o înving.

PARTEA CINCEA

CAP. I

Intervenția unui cuțit

În ziua de 17 Iulie vasul aruncă ancora la Marsilia; eram din nou pe pământul Franței!

Bagajele noastre nu ne incurcară de loc.

Regina se duse drept la gară să ia bilete pentru Paris; plecam în aceeași zi cu expresul.

Multă lume ar putea să se mire de faptul că primeam să călătoresc astfel, cu niște bani pe cari și-i procurase Regina sub un nume fals, nu știu de unde și nici în ce mod.

Aș putea răspunde că această ches-

tie nu merită nici o discuție, de vreme ce la mijloc e devotamentul.

Dar eu mărturisesc că eram gata să fac orî-ce numai să-mi pot ajunge scopul.

Oare recăștigarea averii familiei mele nu era singurul mijloc pentru ca să pot îndrepta măcar în parte toate relele făcute în trecut?

Regina uitase numele unora dintre victimele sale și cel puțin acestora le puteam înapoia banii.

Ne-am despărțit. Prietenele mele se duceau la gară, unde trebuia să vii și eu, după ce voiu fi trecut mai întâi pe la comisariatul marinei, unde trebuia să certific raportul căpitanului în privința naufragiului vasului „Oajaca”.

Această formalitate de ordin administrativ îmi luă aproape o jumătate de oră.

Apoi, după ce am strâns cu multă căldură mâna căpitanului care mă salvase, repetându-i dorința de a-l mai revedea și altădată, m'am îndreptat spre gară.

Eram cât se poate de mulțumit; era de asemenea și o vreme foarte frumoasă, ca și cum natura ar fi voit să se pue de acord cu sufletul meu.

Sufia un vînt răcoritor dinspre Mare. Toată lumea mi se părea fericită, iar vorbele oamenilor ajungeau la urechile mele ca niște desmierdări.

— Măine, în 18 Iulie, mă gândeam eu, voi fi la Paris. Și fără întârziere ne vom duce la Saint-Germain.

Pe când mă gândeam ast-fel, mă aventurasem într-o stradă cam întunecoasă și murdară, care nu prea inspira încredere. Când am băgat de seamă pe unde mă aflam, am grăbit pașii.

Dar de-odată, o mână greoaie mă bătu peste umăr.

M'am întors repede, gata să răspund într'un mod agresiv individului, pe care îl consideram ca dușman, chiar înainte de a-l fi zărit fața.

Și când i-am zărit-o, am rămas cu gura căscată.

Acela care mă oprea era Mathiolo, locotenentul lui Orsoni.

— Așa dar mă recunoști, zise din sul; îmi pare bine că nu mai am nevoie să mă recomand.

Apoi, cu oare-care neliniște în voce, continuă:

— Căpitanul „Australianului”, trecând prin canalul de Suez a telegrafiat despre naufragiul vasului „Oajoca”. Telegrafiasse și câte-va scurte amănunte: patru inși scăpați cu viață, dintre cari trei fete și un tinăr.

(Va urma).

AVRIGUL

Din punct de vedere istoric, cultural, economic și național.

Prea puținii români vor fi pe fața pământului, cari să nu fi auzit de comuna Avrig, locul de naștere al marelui dascăl Gheorghe Lazăr.

În Ardeal, la poalele munților Negoii și Surul, pe vatra Oltului, se află fruntașa comună românească „Avrigul”, zicem românească, că cele vre-o 15—20 familii de sași se pierd pe lângă români, cari numără peste 4000 suflete.

Casele de locuit.— Casele de locuit sunt construite solid din cărămizi și var, prea puține din bărne, sunt acoperite cu țiglă și au ferestre destul de mari.

Fiecare casă are cel puțin trei încăperi, numite: *tinda*, care este la mijloc ca un fel de intrare, la dreapta se află *celarul*, care servește de cameră pentru dormit și sufragerie; iar la stînga este *camera dinainte* sau salonul, cum îi zice orașanul. Această cameră se ține în totdeauna curată și servește pentru primirea preotului, când este chemat să facă vre-o slujbă, sau pentru primirea străinilor.

Tinda servește de bucătărie; în tindă este instalat și cuptorul de pâine, care la unii țărani mai cu dare de mână, este așa de mare în cât ocupă aproape jumătate din tindă; aceste cuptoare sunt botezate și corabia lui Noe.

Casa este situată înaintea, la uliță, lăsând loc de poartă pentru care și porțiță pentru oameni, ca să poată pătrunde în curte.

Curțile toate sunt așa de mari în cât poți întoarce în bună voie un car cu patru cai. În fundul curților se află edificiile economice numite nimești, grajdul, șopronul, cotețul pentru porci, șura, feldera și plesnicarul.

Sub șopron își păstrează țărani carul, plugul și mașina de săpat porumb.

Șura servește pentru îmblățit grăul și secara în snopi, după ce se aduce dela câmp; în plesnicar pun țărani foile de porumb, păștile dela fasole și otava mai bună pentru vite și pentru oile fătate.

După nimești se întinde grădina de pomi și grădinița cu flori și zarzavat.

Edificii publice.— Edificii mai însemnate în Avrig sunt: *Biserica românească*, mare, de zid, edificată pe la 1780, este veche, dar bine îngrijită și solidă; apoi *biserica săsească* zidită cu ajutorul generalului Bukow, pe timpul Mariei Theresia; *Școala românească*, cu etaj, care ar face fală și unui oraș: *Primăria*, apoi fostul castel al baronului Bruckenthal, cu un splendid parc, care servește ca sanatoriu pentru bolnavi de plămâni; o fabrică mare de sticlă și altele.

Castelul Bruckenthal din Avrig, trecând în posesiunea Baronului Milius, ginerile lui Bruckenthal, a devenit locul de distracție al Mitropolitului Șaguna, care în fiecare Sămbătă prin anii 1871—1873 pleca cu echipagiul lui splendid, însoțit de comandantul de corp din Sibiu de pe atunci, la Avrig, unde petrecea câte-va ore în splendidul parc.

Baronul Milius a vândut acel castel unei familii Voll din Gratz, iar această

familie a vândut parcul cu toată moșia unui fabricant de sticlărie Emil Porsche, care, sărăcind, a vândut moșia numai românilor din Avrig, castelul și parcul a trecut în posesia familiei Borger din Sibiu, cu toate că Mitrop. Miron Romanul a voit să cumpere acest castel și parc pe seama Consistoriului spre a transfera pedagogia din Sibiu la Avrig, dar împotrivindu-se unii membri din Consistor, a rămas lucrul baltă și de la Borger l-a cumpărat comunitatea săsească din Sibiu mai în anii trecuți, prefăcându-l într-un sanatoriu.

În curtea bisericești, numită progadie, se află mormântul lui George Lazăr. Este o criptă din marmură roșie, zidită pe cheltuiala comitelui Rosetti, un fost elev al marelui dascăl.

În Avrig se află un protopop și trei preoți români gr. ortodocși și un preot evangelic.

Învățători români sunt 5, toți definitiv și bine calificați.

Atât preoții cât și învățătorii sunt plătiți din lada bisericești, fără ajutor de la Stat.

În comună se mai află o farmacie și un medic.

Banca populară „Avrigeană” dispune de un frumos capital și lucrează bine.

Distracții și societăți. — Ca distracții pentru inteligență este un casino; femeile au și ele reunirea lor; tinerii au șezările, cei însurați sunt membri ai Reuniunii pompierilor voluntari.

În fiecare an se fac patru până la cinci petreceri cu teatru; iarna mai țin învățătorii și preoții conferințe și șezători literare pentru popor, în post, iar în dulce se duc, cu mic și mare, bătrâni și tineri, la horă, la jocul tinerilor, care, fie cât de frig, se face sub cerul liber, la loc anume destinat. Jocul, sau hora, în cărciumă este interzis.

Locuitorii comunei Avrig sunt oameni muncitori, pacnici și cu frica lui Dumnezeu; dela biserică numai cazuri grave îi poate reține și atunci se duc la preot deși scuză absența.

Furturile sunt rare, de concubinaj nu se pomenește, paza comunei se face prin oameni anume puși; în fiecare stradă se află un delegat, numit țighidiș, însărcinat cu paza acelei părți; acest țighidiș orânduiește pentru fiecare noapte câte doi oameni, cari fac poliția, ei sunt numiți boacteri, că umblă cu boaca, adică umblă noaptea pe strade cu câte un baston în mână și unde văd că e lumină la casă, bat în geam și întreabă: pentru ce nu se culcă oamenii? etc.

Pricinele între vecini le judecă sfatul satului cu primarul; taxa de judecare este 4 crețari (10 bani); numai cazuri mai grave ajung la sfatul satului, cele mici le aplanează țighidișul și vecinii.

Pricinile în familie sunt de resortul preotului. Când femeia nu o poate duce cu bărbatul, se ceartă, sau ajung chiar la bătaie, atunci femeia mai debilă amenință pe bărbat cu popa.

„Nu mă îndrăci nerușinatule, că mă faci de te duc la popa să-ți bată nasul”.

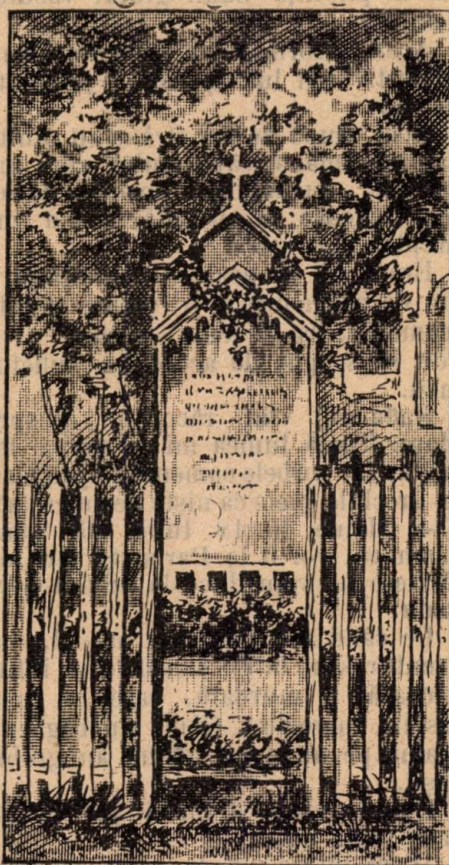
O femeie, când este scoasă din tătâni și nu află alt mijloc de a aduce pe bărbat la sentimente mai bune, aleargă la popa și îi spune păsul; iar popa trimite pe crâsnic la omul cu pricina să vie să se

înfățișeze cu nevasta înaintea lui și dacă se împotrivesc bărbatul, atunci este dat pe mâna primarului, care îl aduce cu jandarmii.

Un bărbat buclucaș ar da orî și ce numai să nu fie adus înaintea popii, că are teamă de muștrările preotului ca de foc, și pe mulți rătăciți i-a adus preotul la calea cea bună prin sfaturi părintești.

Tineretul, adică feciorii și fetele, încă sunt organizați; fetele au șapte șezători în șapte părți ale satului, iar feciorii sunt împărțiți în șapte cete numite: Drăgănești, Grueni, Bucșoeni, Berghiveni, Vestemeni, Prundeni și Cei de din sus.

Fie-care ceată își are sediul ei la un fruntaș din acele părți; de obicei țighi-

Mormântul lui Gheorghe Lazăr

dișul este gazda cetei, acolo, la Crăciun fie-care fecior contribuie cu câte 5 franci ca să cumpere vin, și se plătește lăutarul pentru jocul de Crăciun. De-ale mănării primesc de la colindatul din ajunul Crăciunului de la fie-care familie mușchiu și porc afumat și un colac.

Feciorii aleg dintre ei un reprezentant pentru fie-care an, numit judele feciorilor, și din fie-care ceată câte un delegat.

În ziua de Crăciun, după ce ies de la biserică, se strâng toate cetele de feciori și fetele din cele șapte șezători, și în liniște vin la răspântie, pe piațetă înaintea locuinței popii Mihail; se prezintă la popa 12 feciori și 12 fete cu un lăutar, a cărui vioară este legată cu un șnur verde. Preotul le ține o mică cuvîntare morală și delegații promit că se vor purta bine, apoi preotul ia vioara de la țigan, îi taie șnurul cu foarfeca și le dă voie să joace.

Prima horă se face înaintea locuinței preotului, apoi fie-care ceată pleacă cântînd și jucînd la sediul ei.

În post nu e permis să cînte lăutarii.

Locuitorii comunei Avrig sunt toți agricultori și, de-oare-ce pămîntul e sărac, trebuiește pătruns cu gunoi; de aceea țin o mulțime de bivolițe, mai mult pentru gunoi decît pentru lapte, că, dacă nu vei pune gunoi în deajuns pe cîmp, îți iei nădejdea de mămăligă.

Hotarul comunei este mare și împărțit în patru părți: o parte rămîne ca ogor pentru pășune, o parte se seamănă cu grâu și secară, una cu porumb, iar alta rămîne ca fînaș și varză; această perindare urmează în fie-care an.

Cu toate că locuitorii comunei Avrig nu sunt bogați, totuși fie-care are atîta cît îi trebuiește; așa că nu există nici un țaran să moară de foame între pită (pîine) ca țiganul, adică să isprăvească grăul din coș înainte de a se cerea pe cel de pe cîmp.

Situația culturală. — Vilegiatura. — Nici în privința învățături nu stă Avrigul în urma altor comune fruntașe; așa Avrigul ne-a dat preoți, avocați, ingineri, medici și militari harnici și în fie-care an sunt doi-trei tineri pe la diferite universități.

Ca locuri de vilegiatură sunt muniile Negoii și Surul, unde vara vine multă lume din diferite părți, chiar și din Regatul român petrec o mulțime de familii vara pe Negoii.

Linia ferată Turnu-Roșu-Sibiu este o înlesnire pentru cei cari voesc a cerceta Avrigul, stațiunea fiind la 10 minute de pîrtare de comună.

Particularități. — Mai are ceva Avrigul și anume: are trei soiuri de țigan. Țigan de fer, țigan de lemn și țigan de pămînt.

Cei de fer sunt potcovari și lăcătuși, cei de lemn fac albii, linguri și fuse, iar cei de pămînt fac cărămizi.

Portul Avrigienilor. — Femeile poartă catrințe negre pentru zilele de lucru, iar pentru sărbători albastre; catrințele dinainte sunt în două foi, cu ciucuri jos și cu o vargă în alesături d'asupra ciucurilor. La spate poartă catrințe numai din o foaie și colorată, adică vargă de sus până jos; vargile sunt roșii și verzi și cu mici vîrguțe albastre, negre și albe. Cămașa numită iie, are mâneci largi, suflecate și cusute cu flori, cu flori numite șerpulețe; la grumazi guler cu cusături de mătășă, numită beată. Pieptarul e din piele de oaie cu cusături de mătășă; cele mai cu dare de mână poartă broboade de mătășă; aceste broboade le numesc păsturi. În picioare poartă ghetă și cisme sărbătorești; în zile de lucru opincă. Pentru iarnă au un fel de sumane de lână neagră cu părul scos, numite bo-boană. Pentru soare vara pun pălării de postav peste broboade. Femeile bătrâne, în loc de broboade, au un fel de maramă albe pe cap numite păioare.

Portul la bărbați este următorul: vara pălării rotunde, potrivite; nici prea mari, nici prea mici, din postav, pieptare la fel cu ale femeilor, cu deosebire că sunt mai puțin înflorite, cămăși scurte, șerpăre de câte un lat de mână, pantaloni croiți după picior, iarna de lână, vara de bumbac, numiți cioareci.

Încălțăminte pentru sărbători: ghețe și călțuni, un fel de cismă cu o dungă de piele roșie la carămbi. Boboale le au la fel cu ale femeilor. Acum vre-o 20 ani toți bărbații și chiar copiii purtau părul mare.

Inventându-se mașinele de tuns, ce se gândește directorul școlar de pe acele timpuri, un anume Ioachim Băcillă: procură vre-o trei mașini de tuns și în o zi de dimineață până seara a tuns toți copiii din școală, aproape vre-o 400; din părul lor s'ar fi putut face o saltea; pe la orele 5 după prânz a terminat cu tunsul, trei dascăli cu mașina și trei cu foarfecile, a dat drumul la copii și toți învățătorii s'au urecat în o căruță și au plecat la conferința dascălilor din Sibiu.

Conferința aceasta a fost binevenită, căci unii părinți, când și-au văzut copiii tunși ca în palmă, au venit într'un suflet la școală, să ceară socoteală dascălilor, ca și-au bătut joc de copiii lor.

A doua zi, fiind Duminică, primarul dând poruncile înaintea bisericii, a spus oamenilor că a venit ordin de la minister ca toți copiii din școală să fie tunși și așa au scăpat dascălii noștri de încurcătură.

De atunci au început a se tunde și bărbații, așa că în tot Avrigul nu găsești oameni cu părul mare.

De sub Surul.

Din revista «Foaia noastră» (București).

J. H. ROSNY

FUNIA CĂLĂULUI

În fața unui han zărirăm trei gropari în jurul unei mese. O jumătate litru de vin, cârnați și pâine neagră steteau dinaintea lor. Jean Bonval îi privi cu interes caracteristic.

— Ți se face poftă văzându-i! spuse. Dacă vrei, să poposim un moment aici.

Părea un capriciu asta, de la acest mulți-milionar, pe care l'au blazat bunele băuturi și mâncări ale acestei lumi. Intră. Și Bonval luând loc pe un scaun de fier, ruginit, comandă vin alb, jumări cu slănină și cireșe. Incepu a mânca cu poftă și, foarte dispus, intră în conversație cu groparii. Îi trată cu cafea, coniac și țigări fine. Aceștia se depărtară voioși și cel mai de viață din ei, zise curtenitor:

— Sper, d-le, că vei trăi cu mult mai mult, și că n'o să ai nevoie de serviciul meu!

Bolnavul privi îndelung după ei.

— Imi plac—zise—groparii și slujbașii de înmormântare.

Părea dus pe gânduri și, cu un zâmbet fericit, începu:

— Nu e un capriciu acesta, nu, ci ca să spun așa, un simțământ adânc și laudabil. D-stră știți cu toții că am fost sărac. La vârsta de douăzeci de ani, din cauza marelui mizerii, ajunsei la hotărârea să plec și să cerc dacă nu e mai bună viața în celelalte părți ale lumii. Și pornii spre Havre, să caut ocupație pe vre-un vas transatlantic. Aveam câțiva franci. Prea puțin însă pentru drum de fer; trebuia deci să fac pe jos această cale. Nă-

dăjduiam că în cale-mi voi găsi ici-colo câte ceva de lucru, ca astfel să-mi dobândesc o mâncare și un braț de pae pentru noapte. Era prin Noembrie, un frig teribil, care acoperise Sena cu o subțire poighiță de ghiță, și un vânt rece străbătea șesul în lung.

Mă mers foarte rău. Oamenii mă priveau cu ochi bănuitori. În seara celei de-a cincea zi rătăceam cu stomacul gol, picioarele înghețate, pe niște locuri izolate. Mă alungaseră dintr'un sat, urechile mi vuiau încă de lătratul câinilor. De frig îmi clănțaneau dinții în gură, eram istovit cu desăvârșire. Dacă m'aș fi oprit, aș fi fost un fiu al morții. Mersi decă cu obrazii biciuiți de vânt și zăpadă și desnădăjduit. Însă curând greutatea mă răzbiră. Mă rezema de un stâlp, aveam ameteală și scântei albe care jucau în fața ochilor mei.

— S'a sfârșit, gândii în mine.

Înima mă să se spargă. Eram plin de iluzii, iubeam viața. Gândurile mi se împrăștiară, prăpastia veciniei se căsca sub mine. Cu durere, mă resemnai soartei mele, când deodată atențiunea mi fu atrasă de un urui de căruță și tropote de cal. Putui desluși din amurgul serii o teleagă, un măgar și un om învăluit într'o manta largă. Mai avui atâta putere să strig:

— Ajutor! — apoi perdui cunoștința.

Când îmi venii în simțiri, zăceam în teleagă acoperit cu toale vechi. La albele reflexe ale zăpezii deosebiți un obraz roșu, niște ochi mari și două mâini puternice.

— Nu te teme! zise o voce răgușită. Încă nu-ți sap astăzi groapa. Ești tânăr. n'ai înghețat... mai ai puțină vreme!

Asinul înainta încet, luna se ridica rânjind pe cer; frigul se făcu și mai de ne-suferit. În sfârșit ne oprirăm în fața unui bordei singuratec.

— Te poți ridica? mă întrebă omul. Dacă nu, te ia în spinare... am dus și altii mai grei ca tine.

După câteva eforturi mă sculai și-l urma pe salvatorul meu în colibă.

— Nu mă așteptam la mosafiri, rise gazda mea, în timp ce aprinse lampa. Dar nu-i nimic! se găsește foc, mâncare cu slănină și pâine.

Peste puțin văzu un foc strașnic, simții miros de varză și o nespuse bucurie îmi străbătu ființa.

— Mi-ai salvat viața! striga eu apucând grosolana mână a gazdei mele. Această n'o voi uita nicădată!

— Asta nu-mi prea place! zise cu un surâs voios. Căci așa minți, dac'ași zice că ocupația mea este salvarea oamenilor!

Puse două farfurii pe masă, le umplu cu supă și slănină, tăia enorme bucăți de pâine și umplu o cană cu vin de mere.

— Dacă ai curaj, vezi de ele! zise.

Mi-amintesc de multe minunate ospete. Dar acesta, acesta este unicul, laudabilul ospăț, ospățul Vieței! Ah, supa aceea, pâinea și vinul acela de mere!... Dacă mă gândesc la ele îmi surâde inima; îmi vine a crede că am mâncat fazan în seara aceea!

Gazda mea era tăcută! Din când în când se uita la mine clătănind din cap și mormăindu-și în barbă. Când terminarăm cina, îmi spuse:

— Ai să dormi în pod pe pae și-ți voi

da învelitoare de blană de capră. Mie mi-e somn, ție de asemeni. Să mergem la culcare!

Dormii douăsprezece ore. Când mă scoborâi, gazda îmi puse dinainte cafeaua cu lapte și pâinea.

— Ei, zise, când ne scularăm de la masă, eu trebuie să mă duc să-mi văd de lucru. Am de săpat două gropi și aceasta are să fie o muncă cam grea.

Incepu a râde, aproape răutăcios.

— Da, căci sunt de profesie gropar... Hm, te supără faptul? Poate trebuia să-ți-o spun aceasta din capul locului; am crezut însă că e mai bine să te aduc în ordine pe tine. Acum însă dacă simți des-gust, e! cel puțin ți-ai încălzit stomacul!

Nu simteam des-gust; eram înduioșat; îi strânsei neagra și uriașă sa mână, zicând:

— Ar trebui să fiu o lepădătură, dac'ași uita vreodată ceea ce ai făcut pentru mine!

— Ah, lasă!—zise. Vezi lucrurile în partea lor cea bună, nu ești mofuros și aceasta îmi place. Și pentru că e astfel, voi face încă ceva pentru tine. Ia cu tine această pâine, acești cinci franci... și...

Tăcu, deschise un scrin și scoase dintr'o cutie de tablă un capăt de funie și tăia o bucată din ea:

— N'ați, aceasta îți va aduce noroc, flăcăule... asta e funie bună, funie de om spânzurat.

Primii pâinea, piesa de cinci franci și capătul de funie, iar gazda mă conduse până în șosea.

Noroc mult! — zise. Ai toate celea, din ce te poți îmbogăți! Și râse cu poftă.

Ajunsei în Havre, fui primit pe un vapor și nu știu dacă a fost efectul funiei de om spânzurat, însă cu trei ani mai târziu mă stabilii în Cansas, unde strînsei în 20 de ani 800 de mii dolari. De oarece nu posedam pofta lui Rockefeller, socotii destulă această sumă ca să trăiesc din ea: mă întorsei deci în Franța. Viața de aci o găsesc bună și, ca să mă îndeletnicesc cu ceva, fac unele mici negoturi.

— Si groparul? îl întrebai.

— Îți poți închipui că m'am dus să-l vizitez... cum am ajuns acasă. Nu păru tocmai surprins de norocul meu; deprinderea cu morții, l'a înzestrat cu o vastă pricepere a împrejurărilor.

— Funia a făcut aceasta, fără îndoială! zise el și mă îmbie cu supă.

Nu voia să primească nimic de la mine, în afară de cei 5 franci pe cari-i datoram. După lungi insistențe, spuse în sfârșit:

— Dacă voești așa, îți mărturisesc că un lucru care mi-ar face bucurie mare ar fi să-mi cumperi un loc de veci în cimitir și să-mi zidești o criotă, în care odată, să mă pot odihni în voe!

Și i-am făcut cea mai frumoasă criotă în cimitirul său. Mare i-a fost bucuria și acum, când are timp liber, își îngrijește rozele și chiparoasele și citește mândru literile de aur: *Aci odihnește Jacob Lemercier, născut 1860, decedat...*

Trad. de Iosif Sarvari

Locuitorii satului Aabadessa

De obicei toată lumea crede că este necesar să străbați oceane și să debarci în țări exotice spre a studia obiceiuri interesante care nu sunt la fel cu obiceiurile noastre.

Cu toate acestea, de multe ori se întâmplă ca în mijlocul civilizației noastre europene să întâlnim urme ale unei tradiții seculare orientale.

Așa de exemplu în Italia vom găsi câteva familii grupate într'un sat păstrând cu religiozitate toate obiceiurile străbunilor.

Pe la sfârșitul anului 1744 sosi în Abruzzi o colonie de fugari, originari din Epir. Acești nenorociți, de religie creștină, fuseseră siliți să se expatrieze pentru a scăpa de sălbătăcia turcilor. Ei creiară satul Aabadessa, care se mai află încă și astăzi în ființă. Populația aceasta n'a fuzionat nici odată cu poporul italian, toate unirile făcându-se numai între membrii vechilor familii.

Fiecare casă își are *patronul ei*. În ajunul zilei onomastice statua patronului este dusă la biserică; toate rudele și prietenii iau parte la serviciul oficial de preot. După aceea patronul este readus cu mare pompă la locuința familiei. Se încinge o masă mare, care este continuată mai multe zile, la toți membrii familiei.

De asemenea și în privința căsătoriilor, populația acestui sat mai păstrează obiceiuri seculare.

Cu puține zile înainte de nuntă, se așază în mijlocul unei camere, în casa soțului, un sac de făină, în care femeile au ascuns un inel de aur. Doi copii, un băiat și o fetiță sunt puși apoi să caute inelul; cel care este mai fericit și pune mâna pe el, are dreptul să-și rădă de celalt, improșcându-l cu făină. Dacă se întâmplă ca băiatul să găsească inelul, aceasta constituie un semn bun.

Scena cu inelul se petrece de obicei Joia; Duminica are loc căsătoria.

Solemnitatea este ca la toți creștinii, cu foarte mici deosebiri.

După nuntă are loc un banchet la care este regula ca toată lumea să se îmbete.

Indată după căsătorie, o nouă familie fiind creiată, ea este obligată să-și aleagă fără întârziere patronul, a căruia statuă este așezată într'un colț al noului cămin.

În fața statuei este așezată o masă pe care toți prietenii vin de depun câte o lumânare și câte un buchet de flori.

Blaz.

O aventură teribilă

Errold Graham, șeriful satului, era cunoscut de toți locuitorii din Timplex ca un pasionat vânător. În fiecare Duminică, când ceilalți săteni se odihneau, Graham, îmbrăcat în costum de vânător, o lua pe șoseaua principală, trecea podul peste pârâul Wingy și apoi împreună cu cei trei câini ai săi de vână-

toare dispărea în pădurea ce era la 5 klm. de Timplex.

Câte odată, Errold Graham mergea cu Cob, țințas renumit în tot satul.

O diferență de vârstă între acești doi prietenii de vânătoare, cât și în privința rangului cel ocupa Graham, făcea ca Cob să aibă o ținută respectoasă față de șerif. Fața sa brună și mustățile groase, care îi dădeau un aspect de seriozitate, la cea mai mică mișcare a gurei deveneau de o comicărie care făcea să rădă pe toți ștregarii din Timplex.

În dimineața aceea, ca de obicei, cei doi amici plecară la vânătoare spre pă-

— Vom vedea! zise Cob, dacă și cu mine i-o merge ursului tot așa...

— Uite pădurea. Au căzut frunzele. Acuma cel puțin ne vom compensa pentru celelalte vânători când n'am împuscat de cât două-trei păsări... *By good!* o să vezi, Cob.

Peste puțin ecoul încapu să răsună de detunăturile lor. Era semn că vânătoarea merge bine.

— Mr. Graham, uite acolo! șopti înspăimântat Cob, vânătorul.

Mirat de spaima aceasta, fără a răspunde ceva, Graham se apropie și privi

Cu iuțeala fulgerului, Graham descărcă revolverul.. Cob lovea pe toți cari intrau.

dure. O pădure virgină și întunecată ce lega Arizona cu St. Utah. Îți trebuia o zi și jumătate ca să o străbați în lungul ei.

Vănat se găsea din belșug într'însa, mai ales acum în toiu toamnei. Nu de rare ori cei doi vânători își formaseră „tabloul” prin trei sau patru cerbi sau câte un grizly.

— E cam frig, Mr. Graham, zise Cob cu curiosul său zâmbet. Am să-mi fac un surtuc din grizly-ul care îl vom vâna acum.

— Să nu vinzi pielea ursului până nu l'ai împuscat, zise râzând șeriful. Proverbul ăsta e totdeauna gata să te desmintă.

prin tufișul arătat.

În luminiș, la mijloc, stăteau așezate pe jos vre-o duzină de comanci: Erau înarmați cu puști și cuțite. Fața lor urcicioasă și aspră arăta bestialitatea.

— Tăcere! șopti Graham.

De odată un strigăt ascuțit și indienii se sculară repede și se îndreptară spre tufiș. Errold și Cob observară că fuseseră văzuți.

O luară la fugă, lovindu-se de arbori, sgăriindu-și fetele de tufișuri și spinii. În urma lor indienii tipau și agitați cu țințele în mână.

— Coliba de adăpost!

Amândoi se repeziră și cu o iuțeală

extra-ordinară intrară, și apoi închiseră ușa cu zăvorul.

Se priviră; erau galbeni ca de ceară. Urletele sălbatice ale Pieilor-Roșii îi înfiorau. Indienii spărgeau ușa.

Fața lor luă altă înfățișare. Atunci hotărâră să-și vândă scump viața. Se îmbrățișară și așteptară. Urlete de triumf. Ușa cedă.

Cu iuteala fulgerului, Graham descărcă revolverul în creierul primului indian ce intrase, pe când Cob, cu un satâr, lovea pe fie-care ce intra, numărându-și marea: unul!... al doilea! mai e?... al patrulea!

— Mai e vre-unul? repta Cob, pe când Graham după ce descărcase cele șase gloanțe ale revolverului se pregătea să scoată cuțitul.

Dar nici unul nu mai intră.
— Ce măcel, ce măcel! murmură Cob.
— Ce vrei? răspunse Graham. Ai fi vrut mai bine să mori torturat?
Și iată cum se sfârși vânătoria.

După arătările unuia din indieni, care era numai rănit, s'a putut afla că de cât-va timp se stabilise în jurul pădurei un trib de Piei-Roșii din speța comau-cilor și desperados.

— Eram mai mulți desperados, 12 la număr, zise rănitul. Am vrut să prădăm și să nimicim satele din ținut. Căinți de albi.... murmură el, și-și dete duhul.

A. Bensim.

VÂNĂTOAREA DE LEI

Roosevelt, fostul președinte al Statelor-Unite, este cunoscut în toată lumea ca un pasionat vânător.

El a cutreerat toate continentele și a luat parte la tot soiul de vânători.

Iată cum povestește Roosevelt însuși, într-o revistă americană, o vânătoare de lei făcută de negrii africani.

Este vorba despre tribul nomad al negrilor «Nandi», cari vânează mai mult cu sulia.

În tribul Nandi vânătoarea de lei este un fel de încercare a tineretului; cine a ucis mai multe fiare de astea, este bine văzut și considerat oare-cum ca un fel de erou.

Îndată ce aflară negrii că albi pun la cale o vânătoare de lei în împrejurimile localității Sergo, sosiră din toate părțile vre-o 800 de vânători. Dar albi au ales numai pe cei mai dibaci dintre ei, în număr de vre-o sută.

Era pe la începutul lunii Noiembrie, anul trecut. Vânătoarea începu de dimineață. Albi erau toți călări și înarmați cu puști bune. Pe la amiază ajunseră într'un fel de savană, unde iarba era foarte înaltă.

După ce străbătură o distanță destul de mare prin aceste frumoase erbururi, unde călărețul se pierde cu cal cu tot, dădură peste un leu. Dar,

din câte-va salturi formidabile, fiara se făcu nevăzută.

Leul, urmărit de aproape, fu răgăsit în curând. Albi ar fi fost bucuroși să-l impuste, dar trebuiau să se ție de cuvântul pe care l dăduseră negrilor de a-l lăsa să omoare dinși leul, după obiceiul locului.

De aceea vânătorii se opriră la distanță, stând totuși cu puștile gata, pentru cazul când leului i-ar fi venit poftă să năvălească asupra-le.

Dar vânătorii negri sosesc îndată și formează un cerc mare în jurul leului.

Cei din primele rânduri erau cu sulilele pregătite și urmăreau cu atenție mișcările leului.

În timpul acesta cercul se strângea tot mai mult. Fiara începea să manifeste oare-care neliniște. Apoi deveni furioasă și începu să se agite, bătând pământul cu coada. Din când în când mugea fioros și arunca priviri desperate de jur-împrejur, căutând un locșor pe unde ar fi putut să scape.

Cum cercul se strânsese acum foarte mult, șeful negrilor aruncă prima sulia. Leul, atins, se repezi asupra dușmanului, dar acesta îl lovi cu o nouă sulia, de astădată mult mai puternic.

Fiara mugii și se răsturnă pe spate. Altă sulia sosi văjiind, cauzându-i o nouă rană.

În zadar încercă acum leul, cu toată impetuoșitatea sălbătăciei sale, cu tot curajul pe care îl dă instinctul vieții, în zadar se căzni să-și înfrângă dușmanii, săgețile soseau vijelioase de pretutindenă, formând un fel de zid de oțel.

În cele din urmă fiara fu doborâtă, rămânând fără suflare.

Negrii începură să danseze veselii în jurul marelui lor prăzi.

Tot spectacolul nu durase decât abia zece minute.

Dar vânătoarea nu se sfârși decât târziu, pentru că negrii continuară să dănțuiescă multă vreme în jurul leului mort, cântând cu glas tare un cântec de biruință.

Vetor.

DIVERSE

O întrebuintare a jurnalelor vechi.—

Revista «Industriei hârtiei și artelor grafice» din Roma anunță că un vechiu abonat al unui jurnal vienez a avut o idee ciudată: s'a servit de toate jurnalele ce le păstrase spre a-și construi o corabie. Aceasta are o lungime de 6 metri și fiecare scândură a acestei corăbii e făcută din câte 2500 foi de jurnal, trecute sub presa hidraulică.

Altul—un american Enrico Vander-

jungen—a însărcinat pe un architect japonez să construiască o casă din hârtie. Aceasta va fi clădită aproape de Harmon pe riul Hudson și va fi compusă dintr'un schelet de lemn și cu pereții de hârtie—impermeabilă—destul de groși. Pereții vor fi mobili pentru a se putea scoate în timpul căldurilor de vară. Dacă pereții vor dura—desigur că amatorii acestor feluri de case nu vor lipsi—ținând seamă de estinătatea și de ușurința demontării și transportării dintr'o localitate în alta a acestor soiuri de case.

Cea mai lungă linie de tramwai din lume. — Această mândrie o are Argentina. În adevăr, orașul Buenos-Ayres e legat printr'o linie de tramway lungă de 82 km. cu San-Martino—un port care e punctul de plecare al marilor vapoare spre Uruguay și Paraguay. Ceea ce e curios—este că aceste tramvae nu utilizează vre-o forță motrice—a aburului sau a electricității—ci sunt trase de cai, cari găsindu-se—după cum se știe—in mare număr în Argentina, fac ca acest fel de transport să fie estin. Dealungul liniei sunt vre-o 15 halte și tramvaele parcurg această distanță—cele „directe” în 12 ore—cele „ordinare” cari pleacă din jum. în jum. ceas—fac mai mult.

Întâmplarea unui școlar american. — Unul din ziarele americane cele mai serioase comunică următoarea întâmplare :

Fiul unui fermier din Redding (Connecticut) un tinăr de șescesprezece ani, numit John Herd, plecase să culeagă erbururi medicinale într'o pădure vecină, când fu atacat de către un urs. Cum să se apere de fiară? Fuga îi era imposibilă, iar apărarea la fel, căci John n'avea ca armă de cât un briceag a cărui lamă era de 7—8 cm. lungime.

Fiindcă însă tinărul nu era lipsit de prezență de spirit, tăia o cracă dreaptă a cărei extremitate o despică ușor și bagă mânerul briceagului; apoi legă cu osfoară. În mai puțin de 2 minute, Herd transformase inofensivul său briceag într'o armă puternică.

Era și timpul. Ursul se repezise spre tinăr într'un galop furios și intra în lancea improvizată. Lovit drept în inimă, ursul căzu fulgerat.

Invențiunea unui Cresus.—Poate fi cine-va și milionar și inventator. Totuși, trebuie recunoscut că aceasta e posibil numai în Statele-Unite unde și oamenii cei mai bogați se indeletnicesc cu câte ceva.

E vorba de invențiunea unui domn E. H. Green, fiul celei mai bogate femei din lume. Această invențiune constă dintr'un vagon de formă nouă destinat special pentru transportul automobilelor pe drumul de fer, pe o distanță mare.

Acest vagon este împărțit în mai multe compartimente. Unele servesc la

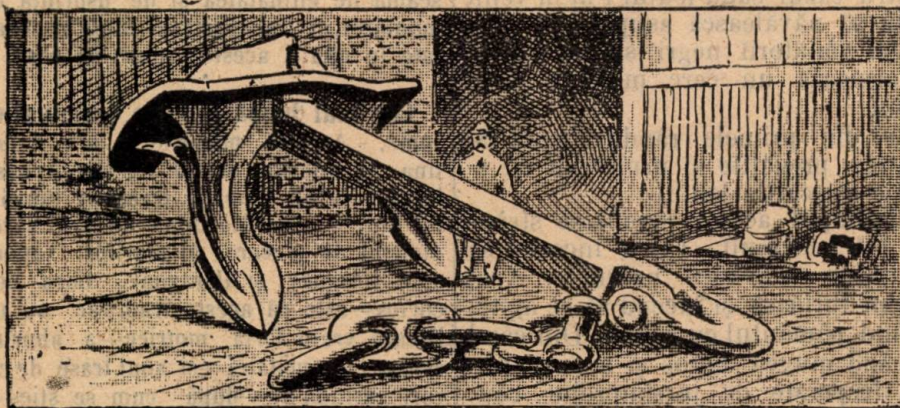
încărcarea vehiculelor, restul sunt dormitor, fumoar și sală de lectură pentru folosința șoferilor.

Este evident că această invenție, deși destul de practică, nu se va adresa decât unui public foarte restrins.

Inventat de un milionar, noul vagon nu va servi decât milionarilor.

Am ținut însă să constatăm că un milionar poate fi și... inventator.

O ancoră gigantică

Cea mai mare ancoră din lume

Ancora construită pentru noul vapor uriaș «Olympia» al companiei engleze «White Star Line», în fabrica Hingley et Sons din Dudley, poate fi cu drept cuvânt numită cea mai mare și mai grea ancoră din lume.

Ea are o lungime de 6 metri, o lățime maximală de 3,10 metri și o greu-

tate de 13 tone. Ancora este prevăzută cu un lant, care constă din trei verigi de câte 400 kilograme.

Ancora această produce senzație la expoziția tehnică din Olimpia (Londra). Pentru transportul ei de la gara Paddington la expoziție, a fost nevoie de 12 cai.

PEIREA PAMÂNTULUI

— Povestiri din lumea timpurilor viitoare —

— de I. H. ROSNY —

— Urmare —

Câți-va membri ai marelui consiliu primiseră delegațiunea oazei prietene. Schimbară câte-va cuvinte rezezi. Noul dezastru cerând intervenția tuturor energicilor, cei nouă se amestecară printre salvatori.

Plângerile erau grozave. Rănile reușeau să învingă chiar fatalismul adulților. Strigătele copiilor îi deslușeau suflul strident și sălbatec al Durerii...

În sfârșit substanțele anestezice își aduseră ajutorul lor binefăcător. Nu se mai auzeau sgomote decât din loc în loc, zgomote care porneau de sub dărâmături.

Una din aceste plângeri îl atrase pe Targ. Era o plângere mai mult temătoare decât dureroasă. Multă vreme tinărul nu-și putu da seama de unde pornea plângerea. În sfârșit descoperi un fel de scufundătură astupată de niște blocuri de stâncă enorme.

Și numai cu mare greutate putu înălțura stâncile, de oare-ce trebuia să se

oprească des în fața amenințărilor înăbușite ale mineralului.

Plângerea nu se mai auzea acum. Targ luera înainte, cu tâmpile acoperite de sudoare.

De-o dată, totul păru pierdut; un perete de stâncă se prăbușea la vale. Cercetătorul simțind că nu putea nimic împotriva mineralului, își plecă capul și așteptă. Un bloc îl atinse; dar fu numai atât. Pe urmă se făcu iar tăcere și stâncile rămaseră nemiscate.

Ridicând ochii, văzu că o mare cavități, aproape o cavernă, se deschisese în spre stânga; în penumbră zări întinsă o formă omenească.

Tinărul se apropie, ridică această formă, și eși dintre dărâmături tocmai în momentul când o nouă prăbușire se producea.

Era o tinără femeie sau o fată, îmbrăcată într-o haină argintie. Și salvatorul fu emoționat mai cu seamă de părul acestei femei. Era un păr de acea cu-

loare luminoasă, pe care numai atavismul îl mai aducea, abia odată la un secol, fiicelor oamenilor. Licăritoare ca metalele prețioase, gingașă, plină de tinerețe, părea o țesătură de dragoste, un simbol al grației cu care se împodobise femeia de-a lungul secolelor.

Înima lui Targ bătea cu putere; timplele îi zvăceau. Întrezărea acele acțiuni mărețe și glorioase care nu se mai îndeplineau acum aproape nici odată printre ultimii oameni. Și pe când dinsul admira liniile delicate și fragede ale obrazilor, savoarea buzelor, femeia deschise ochii, niște ochi care aveau culoarea diminețelor, când soarele strălucește și un zefir dulce suflă de-asupra câmpiilor...

IV

Era după crepuscul. Constelațiile își aprindeau flăcările lor fine. Oaza, tăcută, își ascundea nenorocirea și durerile.

Ultimii oameni trăiau niște ceasuri teribile. Rând pe rând planetarele anunțau mari dezastru. Devastația era distrusă: în cele Două Equatoriale, în Marele mormint și în Nisipurile albastre apele dispăruseră aproape cu totul.

În izvoarele înalte apa descrescuse în mod simțitor. Oaza luminoasă și Valul de sulfure anunțau de asemenea dezastru.

Omenirea întreagă era lovită.

...Targ intră în deșertul mut și teribil.

Luna apărură, aproape plină, stingând lumina stelelor celor mai slabe. O fosforescență palidă ondula din când în când, semn misterios al activității noilor ființe.

Tinărul înaintă în mijlocul singurătății, fără să bage în seamă marea ei funebră.

O imagină arzătoare domnea tot tragicul catastrofei. Tinărul ducea cu dinsul amintirea părului de aur; în înălțimi, steaua Vega palpita.

Amorul devenea esența vieții lui Targ; și viața aceasta era acum mai intensă, mai adâncă, aproape minunată. Suferea, dar nu-i părea rău de suferința sa. Ghicea în toată plinătatea ei, o lume de frumuseți, pe care o presimțise de mult, o lume pentru care ar fi fost mai fericit să moară, de cât să trăiască pentru idealul întunecat al ultimilor oameni.

Din când în când, ca un nume sfânt, numele aceleia pe care o scosese de sub dărâmături, îi rătăcea pe buze:

— Ero!

— În tăcerea sălbatecă, tăcerea deșertului etern, care putea fi foarte bine comparată cu tăcerea marelui eter în care rătăceau astrele, Targ înainta mereu. Aerul era tot așa de nemiscat ca și granitul; timpul părea mort, spațiul figura un alt spațiu de cât acel al oamenilor, — un spațiu necruțător, rece,

de ghiață, un spațiu plin de miragii lugubre.

Și cu toate acestea o viață se agita acolo, o viață care avea să urmeze pe planetă vieții omenesti. De două ori se opri Targ pentru a observa mișcările formelor fosforescente. Misterioasele ființe mergeau spre o țintă neștiută și modul cum lunecau pe pământ, fără ajutorul vre-unui organ vizibil, era încă și mai misterios.

Dar imaginea «Erei» era prea puternică pentru ca să nu-l cuprindă din nou; și se simțea pornit spre acte de eroism. Căuta o aventură, o aventură imposibilă, chimerică: descoperirea «apei».

Căci numai apa singură putea să i-o mai dea pe Era. Toate legile omenesti o despărteau de dinsa.

Cu o zi mai înainte ar fi putut s-o mai viseze de soție; ar fi fost destul ca o fată din oaza Izvoarelor înalte să fie primită în schimb dincolo. Dar după catastrofa era cu neputință să se mai admită schimbul. Se primeau numai exilați, dar aceștia erau condamnați la celibat.

Legea nu putea fi sub nici un cuvânt călcată și Targ o primea ca o necesitate superioară.

Luna își împrăstia lumina ei clară asupra câmpiilor occidentale. Hipnotizat, Targ se îndreptă spre acele coline. Ajunse într-o îngrămadire de stânci. Urma deșertului se mai cunoștea încă și acum; pretutindeni pământul era plin de găuri.

— Se pare, murmură tânărul, că zguduirea a fost aici mai puternică. De ce? Curiozitatea îi era deșteptată.

— Care să fie pricina? — se întreba dînsul din nou.

Se oprea la fie-care pas, atât pentru a privi stâncile, cât și ca măsură de prudență; solul acela revoltat putea fi plin de piedici. O exaltare bizară îl cuprinsese. Se gândea că dacă ar fi existat unde-va vre-un drum spre ape, apoi pe acolo avea toate șansele să-l descopere.

După ce aprinse aparatul «radiator» pe care îl avea întotdeauna la sine în timpul călătoriilor, porni printre coridoarele de stânci.

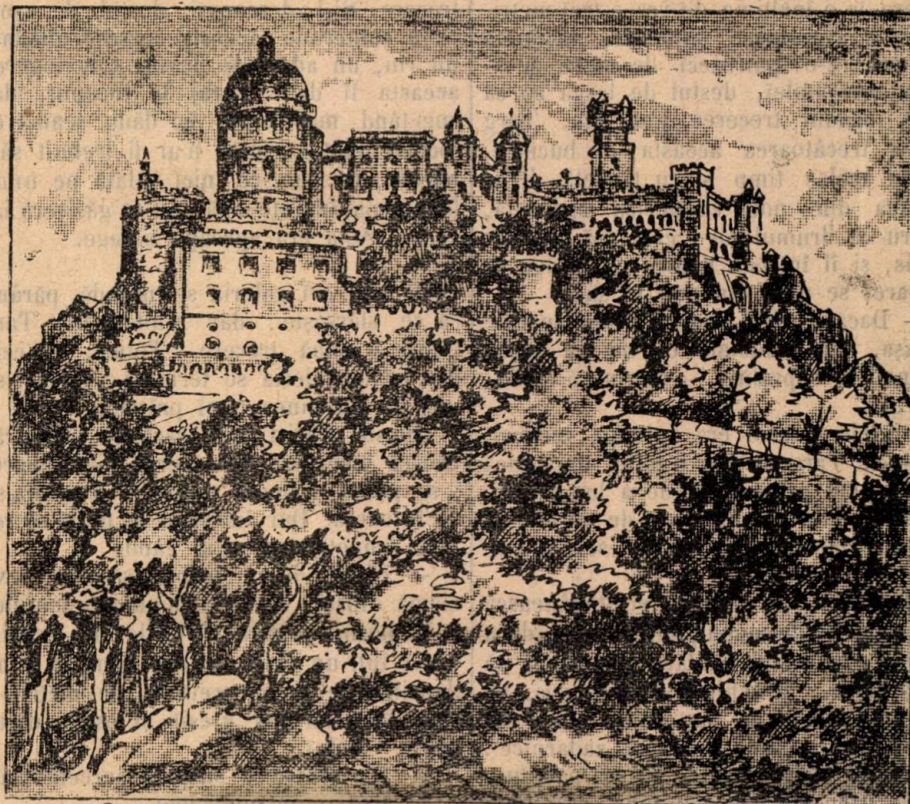
În cele din urmă ajunse într'un fel de spărtură, la baza căreia se afla o stâncă înaltă și largă, pe care zguduirile nu reușiseră s-o clintească din loc.

Targ se hotărî să exploreze această spărtură. Dacă n'ar fi fost prea adâncă, n'avea de făcut decât căși-va pași.

Totuși spărtura aceasta fu mai lungă decât își închipuise dînsul; cu toate acestea, după vre-o treizeci de pași începu a se îngusta. În curând Targ crezu că n'avea să mai poată înainta. Se opri și examină cu atenție zidurile stâncoase. Văzu acum că putea merge și mai departe, dar numai pe brânci.

Paznicul planetarului nu stătu la îndoială. Locul era așa de îngust, încât un om abia putea trece. Mai încolo de-

[PALATUL DIN CINTRA

O vedere a palatului regal din Cintra (Portugalia).

Cintra, cealaltă reședință a Suvranilor portughezi, este mai veche ca Mafra. E de pe timpul feodalității. Palatul din Cintra este și mănăstire și castel întărit. El este clădit pe un loc înalt și împrejmuit de o bogăție naturală incomparabilă. Marele Lord Byron a celebrat măreția Cintrii unde pe stânci spăimântătoare crește o vegetație luxuriantă.

Sdravenele figuri ale evului mediu se văd par'că și acum sub bolțile din Cintra; vezi pe Ioan I care se război

cu Regii mauri: vezi pe Alfons al V-lea Africanul; pe Alfons al VI-lea Victoriosul pentru care acest palat fu o închisoare.

Acolo stătu și Manoel I. Ferdinand al II, de Saxa-Coburg-Gotha, care fu soțul Reginei Maria-Pia, fu ultimul Suvran care avu reședința la Cintra. Era artist și lucră însuși el la înfrumusețarea palatului. Și acum... Regii nu mai sunt, — și bătrânul palat pare că visează...

Serenio.

venea încă și mai îngustă. Targ se întreba dacă avea să se mai poată întoarce îndărăt.

Era ca zidit în pământ, captiv al mineralului, o biată moleculă nesfârșit de slabă, pe care un singur bloc de piatră ar fi zdrobit-o. Dar dacă ar fi părăsit lucrul la jumătate, mai înainte de a fi încercat imposibilul, s'ar fi urât și s'ar fi desprețuit el însuși în urmă. De aceea merse înainte.

Cu corpul în sudori, Targ înaintă multă vreme prin măruntaele stânței. În cele din urmă însă slăbi. Simți cum bătaile inimii îi slăbeau și cum se făcea într'însul o mare tăcere. Când își mai veni puțin în fire, Targ se judecă ridicol de a fi întreprins asemenea aventură.

— Oare n'am înnebunit? — se întreba dînsul.

Și începu să se târască îndărăt. Dar o desperare mare îl cuprinsese; imaginea Erei îi apăsă așa de vie, ca și cum frumoasa fată ar fi fost acolo, cu dînsul.

— Și chiar de-aș fi nebun, murmură dînsul aproape în delir, tot ar valora mai mult nebunia mea decât teribila înțelepciune a semenilor mei... Înainte!

Și-și reîncepu aventura. Își puse în joc viața cu sălbătăcie, hotărît să nu se oprească decât în fața imposibilului.

Întâmplarea păru că-i ajută îndrăzneala. Trecătoarea se lărgi și ajunse într'un fel de coridor înalt de bazalt, a căruia boltă părea susținută de niște coloane de antracit. O bucurie mare îl cuprinsese și începu să alerge. Totul îi părea acum cu putință.

Dar stâncele sunt tot așa de pline de enigme, cum erau în alte vremuri pădurile. De odată coridorul se sfârși. Targ

se văzu în fața unui perete cu totul întunecat. Cu toate acestea, cercetând mereu, reuși să descopere un nou loc de trecere la o înălțime de vre-o trei metri.

Era o trecătoare sinuoasă, înclinată cam cu vre-o patruzeci de metri de-a-supra orizontalei, destul de largă ca să poată îngădui trecerea unui om. Targ privea trecătoarea aceasta cu bucurie, dar în același timp și cu tristețe. Li aprindea din nou chimera speranță, pentru că drumul nu-i era încă definitiv închis, și îl întrista pentru că în loc să coboare, se urca din nou în sus.

— Dacă drumul acesta merge înainte tot așa, fără îndoială că mă va aduce din nou la suprafață! — murmură exploratorul.

Peretele stâncii era aproape vertical, așa încât Targ nu l-ar fi putut urca dacă n'ar fi avut prevederea de a lua cu din-sul scara făcută din fibre de arcum. O desfăcu repede și în câteva secunde ajunse la trecătoare.

Ajuns aici, nu putu să-și stăpânească o exclamație de nemulțumire. Căci, dacă drumul era destul de larg pentru ca să poată trece, în schimb urca în sus, pe o pantă destul de puternică. Așa dar toate eforturile sale fuseseră zadarnice!

Totuși, porni înainte. Primii pași fură foarte grei, de oare-ce solul era luncos. Dar după o bucată de drum terenul deveni drept; era un coridor mult mai larg, în care ar fi putut merge câțiva oameni în rând.

Targ socoti că trebuia să se aștepte acum la o înălțime de 50 metri de-a-supra nivelului celeilalte subterane; călătoria subterană era transformată într-o ascensiune.

Mergea spre deznodământ, ori care ar fi fost el, imputându-și cu amărăciune aventura pe care o încercase. Ce descoperise dinsul mai mult de ceea ce descoperiseră oamenii în sute de secole? Era destul oare să aibă un caracter mai chimeric, un suflet mai revoltat decât ceilalți, pentru ca să reușească, acolo unde eforturile tuturor, ajutate și de instrumentele cele mai perfecționate, nu putuseră face nimic?

Panta devenea din ce în ce mai dulce, dar Targ era prea absorbit de gânduri pentru ca să observe delă început lucrul acesta. Abia într'un târziu tresări: la o distanță de câțiva pași galeria începea să coboare.

Și coborî înainte pe o distanță mai bine de un kilometru; era o galerie destul de largă pentru ca s'o poți străbate cu ușurință; numai din loc în loc câte o spărtură ori câte un bloc de piatră împiedica mersul.

Dar după un timp dărâmurile se îngâmădiră și galeria se infundă.

— Și totuși, murmură tinărul, nu se poate să fie aici sfârșitul galeriei. Dărâmurile acestea trebuie să fie din pricina unui cutremur.

Dacă ar fi examinat stâncile, tinărul ar fi putut cunoaște că se afla în fața

unui cutremur de dată recentă; dar toată atenția sa era acum îndreptată în altă direcție: voia să descopere un nou loc de trecere. Și-l descoperi destul de ușor.

În subterana aceasta cursese altădată un riu, un adevărat fluviu. Convingerea aceasta îi dădu curaj la început; dar cugetând mai bine, își dădu seamă că tocmai faptul acesta n'ar fi trebuit să-l bucure, de oare-ce nici odată pe unde fusesse mai înainte apă, nu se găsiseră izvoare. Asta era aproape o lege.

De trei ori galeria se infundă, părăd că se sfârșește; dar întotdeauna Targ găsisse o nouă trecere. Totuși, în cele din urmă galeria se termină; tinărul se opri la marginea unei prăpastii.

Obosit și trist, se așeză pe o piatră. Ori-ce încercare de a merge mai departe i se părea o amară nebulie. Trebuia să se întoarcă. Dar întreaga sa ființă se revoltă împotriva acestui gând.

— Chiar de-ar trebui să mor, exclamă dinsul, dar tot voi merge înainte.

Și porni printre vârful de granit. Ca într'un vis se coborî pînă la o adâncime de vre-o treizeci de metri, — când făcu un pas greșit și oscilă de-a-supra vidului.

— S'a sfârșit! — suspină cercetătorul. Și dispăru în adâncime.

CAP. V

În fundul abisului

O ciocnire violentă îl opri. Și totuși nu era ciocnirea granitului, ci o ciocnire cu mult mai puțin dură, cu mult mai elastică. Când își reveni în fire, se văzu atârnat în penumbră și descoperi că sacul său de instrumente se prinsese într-o crăpătură a zidului.

Sacul acesta era făcut din fibre de arcum și prezenta o soliditate destul de mare.

Targ era cât se poate de liniștit. Calculă fără să se grăbească șansele de salvare și de pierdere pe cari le avea. Păi perețele stâncos și la o mică distanță întâlni vidul. Dar sub picioare descoperi un sprijin destul de bun. Era probabil o mică platformă.

După ce judecă bine în ce poziție i-ar fi fost mai bine, desfăcu sacul din crăpătura stâncii.

Platforma era destul de largă pentru ca un om să poată sta acolo și chiar să execute câte-va mișcări. De-a-supra perețele stâncos ar fi îngăduit să se înfișă în el scara. Targ plimbă de jur împrejur lumina lămpii sale radiatoare.

La urma urmei în sus s'ar putut urca; dar în jos nu era decât abisul cu zidurile sale verticale.

— Prin urmare imi va fi cu neputință să mă mai cobor, gândi cercetătorul.

Nu se gândea că scăpase de o moarte aproape sigură. Numai zădărnicia eforturilor pe cari le făcuse îi agita sufletul.

Era atât de descurajat, încât un moment simți cum prăpastia îl atrage cu o forță aproape de neînving.

Când își mai reveni puțin în fire, începu să pipăie zidul, și spre marea sa uimire descoperi din nou o cavitate.

Targ rîse în tăcere. Dacă avea să fie învins, cel puțin aventura merita să fie încercată.

După ce se asigură că nici-unul din instrumente nu-i lipsea și că scara de arcum era în bună regulă, plecă înainte, infundându-se în cameră.

Era o boltă de cristale, de stânci și de pietre prețioase.

Targ vedea acolo reflexul vieții minerale, al acelei pieți vaste și amenințătoare, care avea să-și spuie în curând ultimul cuvânt față de lumea feromagnetelor.

Dar în momentele acelea, Targ nu se mai temea; totuși privia în jurul său cu respectul obișnuit al ultimilor oameni pentru regnurile cari se dezvoltă înăbușite.

Tinărul era cuprins de misticism; — dar de un misticism plin de speranță; se temea de piedicile pământului, dar avea speranța că în cele din urmă eforturile sale vor fi încoronate de succes.

După cavernă urma un culoar cu panta foarte capricioasă. De mai multe ori Targ se văzu oprit în cale și putu trece numai cu multă greutate.

De-odată îl opri, și de astă dată se părea că în mod definitiv, un zid de gnesii. În zadar sondă cercetătorul zidul în toate părțile: nici-o deschidere nu se mai prezenta.

— Acesta trebuia să fie sfârșitul logice al aventurii! murmură Targ. Abisul, care și-a bătut joc de eforturile geniului și de aparatele cele mai perfecționate ale omenirii, nu putea fi învins cu atâta ușurință, de un simplu animal ca mine.

Se lăsă să cadă pe o stâncă, sfârșit de oboșală și de tristețe. Acum, când se vedea învins, drumul înapoi avea să fie foarte greu; avea să mai aibă oare puterea de a ajunge până la capăt?

(Va urma)

POȘTA REDACȚIEI

Luygi Vampa. — Am mai publicat despre munții Kelimandgiaro. Mai trimiteți.

I. D. Stam., Galați. — Am preferi o bună traducere, arătându-ne de unde ați tradus.

N. D. — N'am primit. Se întâmplă câte odată să se piardă.

Aldi. — De ce nu aveți răbdare la rând.

TOȚI ABONAȚII LA
« **ZIARUL CALĂTORIILOR** »

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

- 1) O sobă « Godin » No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică « Marcu », B-dul Elisabeta, No. 5.
- 2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.
- 3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.
- 4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

- 5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;
- 6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;
- 7) Una mașină de cusut de mână ;
- 8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

- 9) Una pendulă de biuro ;
- 10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, 53.

- 11) Un gramofon perfecționat ;
- 12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei, 54.

- 13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

- 14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Littmann**, strada Lipscani, No. 3.

- 15) O duzină crema « Flora ».
- 16) O » săpun « Flora ».
- 17) O » pudră « Flora ».

- 18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

- 19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic « Veselia ».

- 20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul « Universul literar ».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților « Ziarului Calătoriilor ».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI „UNIVERSUL”

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari
și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaiei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICĂ MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT și

Un sa'onaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala”, Marcu Dettelkremer, str. Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat pentru flori

Un ceasornic de aur pentru bărbat și O pereche cercei cu 6 pietre de diamant cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței”

Una pendulă de perete artistic lucrată bătând orele

O elegantă pendulă de birou și

Două fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theo- dor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

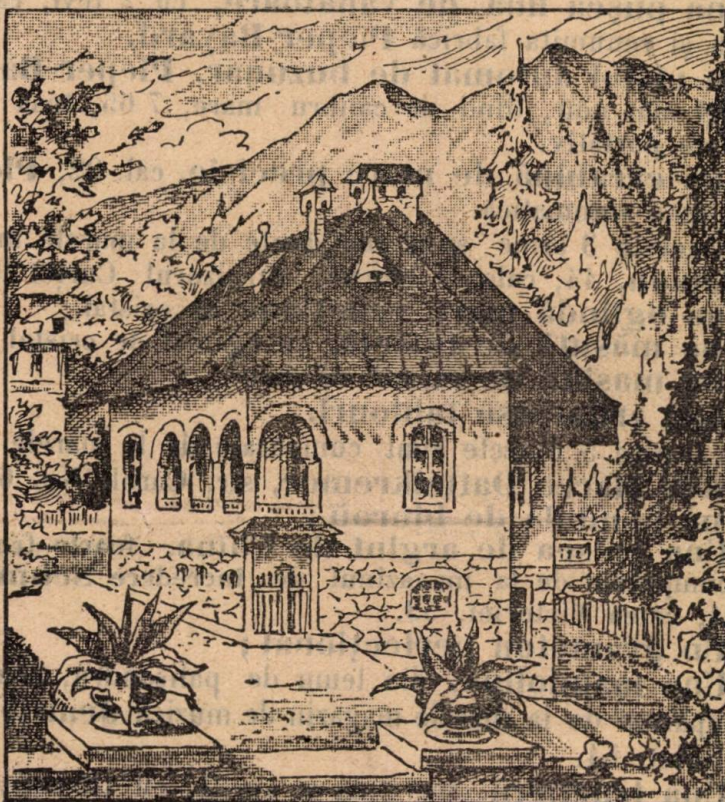
Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu începere de
azi mai primesc un volum din:

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni
14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

Una bicicletă, o pușcă de vânătoare și

Un pistol automat,

cumpărate dela marele ma-
gazin de arme B. D. Zis-
sman, calea Victoriei, 44

Un gramofon

perfecționat

și

Una vioară

sistem Stradivarius

cumpărate dela marele ma-
gazin Jean Feder, calea
Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildeș

cumpărat dela magazinul
La Harpa, calea Victoriei 5.

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Ve-

selia”

10 „ „ „ 6 „ la „Ziarul Că-

lătorilor.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
2.60 1/2

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Evadatul remase încremenit de spaimă. — (Vezi pag. 4728).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

O pedeapsă exemplară

În Sud-Vestul Africii se află un trib numeros de cafrii, într'un progres moral cu totul surprinzător la această rasă atât de inferioară. Tribul acesta e condus înțelepțeste de cel mai vârstnic și mai cu judecată din bărbaii lui. *Bubuluu*, astfel e numit șeful, are putere discreționară și executorie. Poate judeca și pedepsi pe orî care membru al tribului în toată libertatea. Doar într'un caz excepțional, de mare nedreptățire a cine știe căruî congener fără de prihană, se strâng nouă din bătrânii venerați ai tribului, într'un consiliu și judecă, prin oare cari formalități primitive, pe șef și pe acuzat. Atunci șeful cade și e deportat—ori în desimea unei păduri seculare, ori într'un deșert nemărginit unde e abandonat pe un timp anumit sau pe tot-d'auna și unde de cele mai adese ori piere de foame sau devorat de fiarele sălbatice.

Viața acestui trib se scurge lină și fără griji și lipsuri, de oare ce trebuințele lui sunt prea mici în raport cu dărnicia naturii care a risipit pe moșia lui (cam fără margini) bogate livezi de arbori fructiferi în cari mișună tot felul de animale și pasări cu carnea fragedă și gustoasă, pe cari tinerii vânători ai tribului le vânează cu ușurință.

«Cazuri excepționale» cum am putea numi judecări de importanță foarte mare făcute de bătrânul șef *Bubuluu*, n'au fost în tot timpul de 20 de ani de când e acest șef, ca și mai înainte.

Așa fiind starea de lucruri în fașgașul acesta, își poate ori cine închipui ce vâlvă pricinui într'o noapte mohorâtă de Septembrie, vizita neașteptată a unui evadat—probabil din Guinea, încătușat cu un lanț gros la picioare. Acesta, un evreu nenorocit, deportat de bună seamă pentru vre-o escrocherie, scăpase prin cine știe ce miracol, de sub supravegherea soldaților și de cine știe câte zile și câte nopți hălăduise prin cele mai virgine meleaguri nemerind apoi, mai mult mort de cât viu—din cauza oboselei, emoțiilor, fricii și foamei—in mijlocul acestui trib unde avea să moară ori să fie pe deplin salvat...

El fu privit cu teamă la început, ca un om alb picat într'o noapte întunecoasă în mijlocul unui trib de cafrii izolați.

Cu toată această impresie, după mura lui nenorocită și după semnele caraghioase pe cari le făcu neîncetat spre a-i face să priceapă că-i foame, cafrii ghicind trebuința albului îi oferiră câte-va fructe pe cari evadatul le devoră. După aceea se culcă jos lângă coliba unuia și adormi adânc până a doua zi spre amiază când în fine se deșteaptă din pricina unui zgomot teribil de voci. Privind în juru-i văzu o mulțime de negri cari se uitaū la el cu diferite expresii,—nici una de compătimire, bine înțelese.

Bubuluu încercă să se înțeleagă cu «albul», dar nu izbuti. Atunci își aduse aminte că în tribul s'au se află un bătrân vițios, care în tinerețea lui fusese luat de un ofițer englez și stătuse cu acesta mai mulți ani printre albi. «Bătrânul, își zise șeful, va fi singur în stare să se înțeleagă cu acest mosafir alb». Trimise să-l cheme și cum veni îi spuse să întrebe pe alb de unde vine și de ce are picioarele astfel ferecate într'un lanț de fier gros.

Bătrânul, fost lacheu al ofițerului englez, cunoștea în adevăr aproape bine limba lui Shakespeare și ceva mai puțin a lui Rostand. Asupra principalelor puncte însă n'avu nevoie să facă nici o întrebare albului de oare-ce înțelese numai decât că e un evadat dintr'o închisoare în care a fost dus pentru faptul că a comis o crimă oare-care. Deci, fără să-i spună nici o vorbă albului, el comunică șefului constatarea sa, adăugând că albul trebuie înapoiat închisorii părăsite prin șiretlic sau forță, ori pedepsit cu cea mai mare asprime.

Majoritatea bărbaiilor «luminați» ai tribului, împreună cu șeful *Bubuluu*, primi imediat cea de-a doua părere a interpretului, care începuse să admonesteze pe fugar—și în eglezește și în franțuzește.

Încă puțină discuție—o jumătate de oră de gândire a șefului și apoi acesta, *Bubuluu*, pronunță cu un glas sacerdotal pedeapsa cea mai gravă pentru evadatul alb: deportarea pe totdeauna a acestuia în câmpia cea mai sălbatică a moșiei lor—la o depărtare de câteva ceasuri—in care câmpie mișună lei și mai voinici.

În aceeași zi evadatul fu dus de trei din vânătorii tineri și puternici cu repeziune, departe, în câmpia cea mai virgină și mai periculoasă—chiar pentru un bun vânător bine înarmat. Negrii se înapoiară noaptea târziu, și tot tribul, mai ales șeful, dormi în acea noapte somnul dreptilor.

Sărmanul evreu evadat rătăci mult prin câmpie și își găsi un ascunziș

bun, dar tocmai când era să adoarmă se ivi un leu groaznic, cu o gură largă, spăimântătoare (vezi ilustrația). Nefericitul evreu se îngrozi; puse mâna pe un pietroi să lovească teribila fiară...! dar în aceeași clipă leul se repezi cu elan și în câte-va minute evadatul nu mai era... așa cum fusese...

Finit.

LEGENDE, CREDINTE ȘI OBICEIURI

URCIORUL CAVALERULUI

Sunt oameni cari, prin tăria caracterului lor, nu pot fi impresionați de nici un lucru care altora le-ar storce lacrimă. Așa este firea lor, iar lumea nu are altceva de făcut decât să-i primească cu indiferență. Totuși, vi s'a întâmplat de multe ori, poate, să vedeți vr'un asemenea om ajutând pe semenii săi mai săraci. Ei bine, aceasta nu este decât efectul faptelor altora, la cari azistând zi cu zi, ajunge în cele din urmă să-l hotărască și pe dânsul a-i imita..?

Am crezut deci nemerit de a da aci în traducere o frumoasă legendă franceză care zugrăvește prin fapte cele spuse mai sus și care va servi poate ca exemplu multor tineri în drumul spinos al vieții.

Legenda sună astfel:

«A fost odată un cavalier, poate nemernic de acest nume, căci era crud și nemilos față de semenii săi săraci. Nu eșea din turnul său gigantic decât spre a prizoni, a-și bate joc și a băga în nenorocire pe bieții oameni sărmani; mai mult, chiar și omenii lui se purtau la fel.

Într'o zi găsi pe marginea drumului o biată femeie bolnavă, care născuse de curând un copilăș, iar ceva mai departe pe bărbatul ei, care zăcea într'un lac de sânge, ucis de o mână criminală.

— D-le, îi zise femeia, fie ți milă de o biată femeie, care nu mai are mult de trăit; adu-mi puțină apă în acest urcior spre a-mi potoli setea care mă arde!

El însă o privi cu dispreț și-i întoarse spatele, fără să răspundă. Dar în momentul următor simți atârându-i de gât urciorul pe care îl întinsese nenorocita femeie și o voce lăuntrică păru că-i zice:

— Du-te, du-te; n'ai să te oprești decât atunci când urciorul va fi plin.

El alergă îndată la fântână, dar apa fugea din urcior pe măsură ce era afundat. Și atunci își începu pribegia, pribegie fără odihnă, simțind mereu la gât urciorul gol. În călătoria sa prin lume văzu multe nenorociri; întâlni destui nobili fără inimă cari călcau biata lume în picioare; auzi destule plângeri și văzu curgând destule lacrimi. Și în fața acestor grozăvii, inima sa de piatră începu să se moaie, începu să timtă compătimire.

Într-o seară, în momentul în care, pen-
tru a suta oară poate, se apropia de cas-
telul său, în care îi era interzis să intre,
găsi pe marginea drumului o biată fe-
mee bolnavă, care născuse de curând un
copilaș, iar mai departe bărbatul ei ză-
cea ucis. Ea îi zise :

— D-le, fie-ți milă de o biată femeie,
care nu mai are mult de trăit, și de a-
cest copilăș, aduceți-mi puțină apă în
acest urciur !

Cavalerul, mișcat, lăsă să-i cadă o la-
crimă, singura pe care o vărsase poate
în viața sa. Lacrima căzu în urciur : ur-
ciorul se umplu... »

Trad. de **Petre C. Georgescu**,

O vânătoare sacrilege

— A lovi în idolii unei națiuni in-
seamnă câte odată să plătești scump
de tot, începu căpitanul Kepling.

Și cum toți se întoarseră spre el în-
țelegând că va începe o povestire, că-
pitanul Kepling, dintr'un gest care-i
era familiar, se rezemă de marmora
sobei, în fața auditorului său.

„Într-o zi, împreună cu trei alți ofi-
țeri plecai în împrejurimile Benare-
zului la vânătoare de tigri.

Eram așezați pe spinările a doi ele-
fanți și mergeam privind orizontul
cu armele încărcate, gata să tragem
când va apare fiara, în pasul monoton
al elefanților, fiind în traversarea unei
câmpii cu erburii înalte.

Cornacii noștri ne conduseră atât
de bine în cât după trei ceasuri de
drum nu văzurăm nici urmă de fiară.
Eram toți exasperați.

— Este un sentiment destul de natu-
ral, întrerupse Iohn Lindow, care avea
obiceiul să povestească un oare-care e-
veniment, tocmai când vedea toată lu-
mea suspendată de buzele unui po-
vestitor.

— În sfârșit după 4 ceasuri, reluă
Kepling, osteniți de această oboseitoare
cursă pe spinările colosalelor pach-
iderme cari ne legănau, orbiți fiind de
soare, muream de sete și vedeam
roșu. Dar lucrul acesta n'avea impor-
tanță.

Promisesem o piele de tigrul soției
guvernatorului și eram plictisiți gân-
dindu-ne la sarcazmele și ironiile cu
cari vom fi asaltați la întoarcere dacă
nu vom izbuti.

În cele din urmă hotărâram să fa-
cem popos la marginea unei păduri
pe care o zăream în depărtare.

Și așteptând nerăbdători momentul
când ne vom putea adăposti capul de
razele cuptorului ce se chiamă soare,
tot mai speram că în ultimul mo-
ment un tigrul va apare la doi pași
spre a ne ataca.

Dar nimic, nimic, mereu nimic !

Ajunserăm la marginea pădurei și

în umbra tufelor de verdeață ne fă-
curăm siesta, după oboseli fără de
seamăn. Adormiserăm când de odată
cornacii înfricoșați ne deșteptară.

O fiară, ziceau ei, mișcă prin pă-
dure cu pași ușori.

Cornacii înspăimântați, murmură-
ră : „Este un tigrul”.

Într-o clipă ne scularăm și apucând
cu o mișcare febrilă armele, ne îndreptară
în acea parte.

Norocul așa dar ne surâdea !

Cercetăm cu privirea adâncimea
tufișului. De sigur că bestia mirosise
carne omenească. În umbră, zări-
răm în desis doi ochi strălucind și o
masă indistinctă.

Dusei pușca la ochi și trasei.

Un urlet de durere răspunse la de-
tunătura armei mele, o cădere bruscă
și... tăcere.

Bestia murise. Înaintarăm totuși
cu precauțiune : tigrul în chestie era
o vacă !

Tot auditorul fu apucat de un răs-
imens, în timp ce Iohn Lindow sco-
tea exclamațiuni sarcastice, frecân-
du-și mâinile. Credea că narațiunea
e sfârșită și se pregătea să spună și el
o aventură a lui, dar văzu că Kepling
mereu surâzând, reluă vorba.

— Ca și d-v., însoțitorii mei porniră
în hohote sgomotoase. Cu toată decep-
țiunea amorului meu propriu, eram u-
milit însă și eu.

Cornacii, auzind zgomotul produs
de veselia amicilor mei s'apropiară a-
sigurați de isbânda noastră.

Când văzură cine era victima nu-și
putură ascunde un gest de spaimă. Se
aruncară la pământ acoperindu-și
fața.

Omorăserăm o vită sfântă a lui
Brahma și eram deci sacrilegi. Crima
noastră era enormă !

Ei fugiră repede, căci prezența lor
lângă ucigașii animalului venerat
era o pată pe conștiința lor de Hin-
duși. Ne privirăm ca și cum ne-ar fi
dat să înțelegem că era să se întâmple
ceva.

Călăuzele noastre porniră spre o
pagodă ascunsă în desisul de la ca-
pătul pădurei și pe care n'avusesem
prilejul de a observa dinainte.

După puțin auziră strigăte, injură-
turi; erau strigătele unei mulțimi în-
furiate ce se îndrepta spre noi. Zări-
răm, la razele soarelui, strălucind cu
țite și țevi de puști.

Trebuia fără îndoială să se întâm-
ple o ciocnire. Urma deci să ne depăr-
tăm cât mai repede posibil. Săltarăm
pe elefanți și-i lovirăm spre a merge.
Dar nu erau cornacii. Animalele ne-
hotărâte se îndreptau spre stăpânii
lor. Sărirăm jos și ne adăpostirăm
după o colină.

Cu toată această mulțime de fanatici
începuse a alerga în pas gimnastic
spre noi, descărcând puștile.

Fu o panică mare, dar eram deciși să

ne dăm cât mai sump viață și să-i fa-
cem să-i coste mai mult ca prețul unei
vacii. Dar nefiind nimeni rănit, reve-
miră și mai furioși.

Câteva gloanțe șuerară pe lângă noi.
Capela locotenentului Rider fu găurită
de un glonte.

O nouă descărcătură a puștilor noas-
tre îi opri, trântind câți-va la pământ.
O luară din nou la fugă îndărăt. De
sigur cu intenția de a se întoarce cu
ajutoare.

În urma noastră o voce răsună.

— Nu trageți ! strigă glasul în en-
glezește.

Intorsei capul. Era un preot brah-
man.

— Sunteți în mare pericol, adăogă
el. Lăsați pe mine și voi răspunde de
d-voastră.

Toată populațiunea e nespuse de fa-
natică, și ar fi în stare să vă ucidă
torturându-vă. Plătiți-mi prețul vacii
ce aparține templului sacru, căci eu
sunt brahmin acolo și vă iau sub pro-
tecțiunea mea.

Imediat îi număraram suma de rupi
ce cerea.

— Însă, domnilor, reluă brahminul
după ce încasase banii; trebuie o mică
formalitate spre a putea să scăpați în
liniște. E nevoie ca în prezența mulți-
mei să fiți purificați...

...Ce să vă mai spun, sfârși căpita-
nul Kepling. Ne-am întors la Benar-
es, iar a doua zi am prezentat soției
guvernatorului o superbă piele de
tigrul... pe care o cumpărasem cu pa-
truzeci și cinci de rupi de la niște vâ-
nători din satul cu pricina...

Auditorul râdea, pe când Iohn Lin-
dow bătea sgomotos din palme și se
pregătea să nareze și el o aventură.

Trad. de **A. Bensim**

Trei morți pentru 10 bani

Albanezii au reputația că consideră
viața omenească ca o marfă fără va-
loare. Fără să mai fie nevoie de vre-o
statistică oficială, se poate spune că
țara lor deține recordul mondial al
morților violente. Povestirea de mai
la vale, pe care o ținem dintr'un ziar
din Belgrad, întrece în oroare tragică
tot ce s'a scris asupra acestui subiect.
Un țaran albanez s'a văzut citat în
fața judecătorului de pace din Gilann.
Delictul de care era acuzat n'avea
cine știe ce mare importanță : calul
său pătrunsese în câmpia unui vecin
și pascuse puțină iarbă.

Magistratul având în vedere că
delictul nu fusese intenționat, îl con-
damnă să plătească vecinului despă-
gubiri în valoare de 10 bani.

În loc să plătească această sumă
cu totul neînsemnată, și să-și vadă
apoi de treabă, țaranul protestă.

Se încinse o discuție, și în cele din urmă judecătorul declară țaranului că dacă nu plătește imediat amenda, va fi dus la închisoare.

Drept ori ce răspuns albanezul scoase din buzunar un revolver și magistratul fu culcat la pământ de un glonte primit drept în frunte.

Aceeaș soartă o avu și jandarmul care sări repede în ajutorul magistratului.

Acum atentatorul își îndreptă arma asupra vecinului său, care ar fi avut

de sigur aceeaș soartă, dacă alți doi jandarmi n'ar fi intervenit repede.

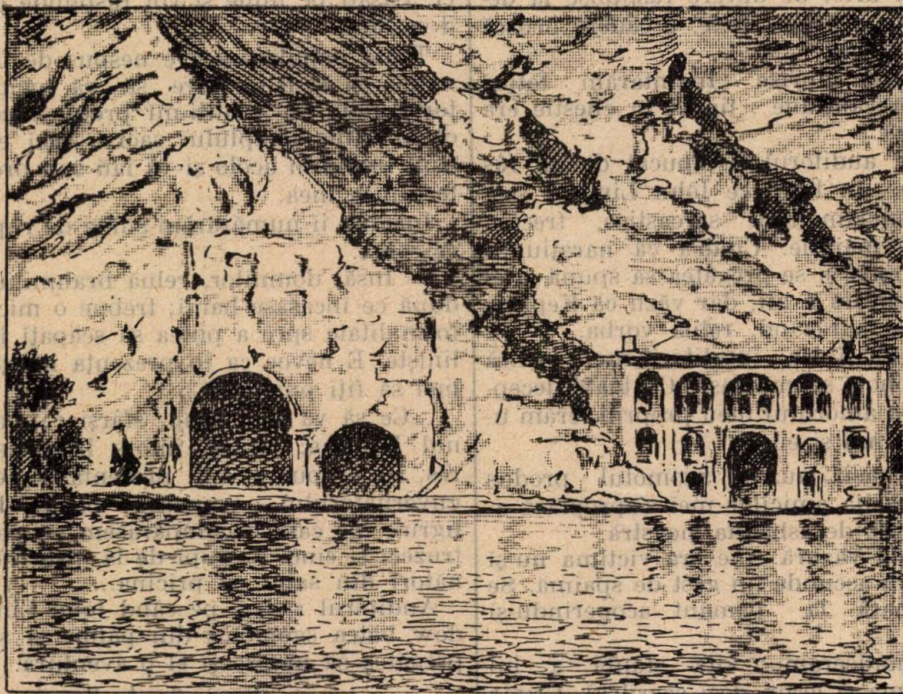
Totuși furiosul albanez a mai avut destulă xreme pentru a-și face singur dreptate, trăgându-și un glonte în gură.

Prin urmare, două crime și o sinucidere, ca să nu plătească suma de zece bani.

Se poate oare un mai mare dispreț al vieții omenesti?

Blaz.

Micile cetățui ale Afganistanului

Afganii construiesc (pentru două pricini) locuințele lor în apropierea apelor. Mai întâi pentru că țara lor e secetoasă și al doilea pentru că sunt convinși că zeii

locuiesc în ape care sunt considerate ca lucruri sfinte și caută să se apropie cât mai mult de ele.

Impresii de călătorie

COPENHAGA

Iacă un oraș pe care l-am văzut de atâtea ori, și cu toate astea ași vrea să-l mai văd, măcar așa din fuga cătorva ore, numai din „Radhus plads” prin „Konges-Nytorv” până la „Langelinie” fie chiar în „bil” (automobil) cum zic Danezii, dacă timpul nu mi-ar permite să-l admir din incontinua pasului unei preumblări.

Natural, la atâtea dragoste, fie chiar pentru un oraș, trebuie oarecare măsură, mai ales când după ce am văzut atâtea alte orașe mari începând cu Berlinul și ținând coasta nordică a Europei până la Bruxelles, mă hotărâsc a pune Copenhaga între cele din prima linie.

Motive am eu destule dar nu știu dacă pentru alții sunt îndestulătoare, nu știu dacă pot prinde alții totul din fuga celor 2-3 zile ce ar rezerva Copenhagei, nu știu de-i va impresiona culoarea locală, farmecul orașului după ce au cunoscut poporul cu caracterul lui.

Pentru mine, care am trăit aproape un an între Danezi, care am profitat din belșug de multele și frumoasele calități ale sufletului poporului danez, Copenhaga are ceva cristalizat din sufletul poporului în aerul Bulevardelor, în modestia cu care ți se înfățișează unele lucruri, în măreția edificiilor publice, în fine în toată complicata activitate socială a unui oraș ce a trecut de mult de jumătatea milionului.

Și când, sosit cu expresul de Berlin, ce nu s'a oprit decât la Warnemünde

și Gjedser spre a se sui pe vapor și a pleca din vapor, și la trecerea pe Sjælland, spre a face acelaș lucru de data asta pe un vapor mai mic, care nu face decât vre-o 20 de minute între cele două maluri. — mă dau jos la „Hovedbanegaard” (stația principală Hauptbahn-hof-ul nemțesc) mi se pare că sosesc la un prieten de mult cunoscut, pe care-l regălesc cu toată veselia ce ți-o dă o zi frumoasă de început de toamnă în orașele acesta, care s'a înghesuit pe o bucată de pământ, ce înaintând cam mult în mare a avut norocul să nu fie spălat de valurile-i spumegânde.

Dar n'am luat cu prietenia și expresul spre a-mi aduce argumente favorabile tonului ce vreau să ții, și am lăsat la o parte tocmai nu ce, care pentru alții ar argumenta în sens contrar cu cele de mai sus.

E democratismul danez resimțit de străini, la transportul geamantanilor!

Poți să pleci în cl. I de la Copenhaga în Sutlanda, și de ambele dăți când treci mare (marele și micul selt) decî 4 suiri și coborări din tren, corespunzătoare la 4 coborări și suiri în vapor (aici nu mai sunt „Foerge” : vapoare pentru transportul vagoanelor), vei fi silît să-ți duci singur geamantanul, căci Danezii obicinuiți fără hamali, cred că așa ceva pot suporta și străinii. În garile principale însă sunt hamali destui, căci oricât de democrată e Danemarca, tot își are și ea... baronii ei.

Și lăsând în urmă-mi mica gară centrală (acum se clădește un monument splendid ce va servi de gară centrală) îmi dau din fugă adresa hotelului, unui hamal ca să-mi ducă bagajul, iar eu mă reped să fac o mică recunoaștere a modului cum se prezintă de data asta orașul.

Ah ! e acelaș pe care l-am mai văzut, dar ceva mai desghetat, mai viu sub căldura unui soare strălucitor și sub podoaba grădinilor și bulevardelor în plină vegetație.

Am sosit la un timp nepotrivit al zilei, când deși — la drept vorbind mai ai timp, totuși consideri ziua ca pierdută, de aceea m'am hotărât să nu-mi pierd și seara și mi-am ales în acest scop „Tivoli”, fiindcă era Duminecă și anunțate și mari serbări cu iluminatie.

Cu un cuvânt, Tivoli e un parc de distracții, cred însă și mulți căți l-au văzut au zis la fel, că nu mai există un al doilea Tivoli în care să fie adunate la un loc atâtea feluri de distracții.

Sunt renumite și „Luna-Park”-urile multor altor Capitale, dar acestea au o specializare în distracții, găsești numai anumite distracții, pe când la Tivoli găsești tot ce s'a născocit spre a înveseli și distra lumea.

De vrei te duci și te bați cu flori și

confetti la „Pol“ în timp ce alții gustă farmecul valsului la ecuator, la „Soare“. De cum intri în park te orbesc jocurile de lumină ale felurilor săli de spectacol: pantomime, teatru-varieté-uri, circuri, restaurante-concerte, cafetării și tot ce poțesti, apoi toate celelalte distracții începând cu Watterschut, Tobogan, Carusele, până la cel mai nou sport: Patinele cu roți. Aici însă și la Berlin, străzile sunt pline — o și permit de altfel, căci fără asfalt nu merge — și vezi copilași de 6—7 ani artiști desăvârșiți, cari se strecoară cu o rară abilitate printre suțele de vehicule de tot felul ce umplu străzile. Ba, am văzut la Berlin, la renumitul „Wintergarten“ 2 americani cari dansau admirabil pe aceste patine.

Dar să mă întorc la Tivoli. O mare de oameni! Zeci de mii înghemuți în sute de pâraiașe vii ce curg încetșor pe întortochiatale poteci și șosele, lăsându-te în nedumerire, de unde vin și unde se duc, la tot pasul însă întâlnind tot fețe noi, scăldate în feeria razelor de lumină ale lampionelor divers colorate, în ale luminei electrice ce scânteiază în mii de globuri, sau a celor ce se resfrâng din splendide jocuri de apă.

Și în mijlocul veseliei și al sărbătoarei, o pocnitură puternică îi oprește o clipă pe toți în loc. O mică exploziune a gazului cu urmarea declarării unui mic incendiu la una din aripile pavilionului de concert. O nimica toată, dar care a făcut ca în mai puțin de 5 minute, toată mulțimea enormă atrasă de aceeași întrebare fără răspuns „Ce s'a întâmplat?“, să se îngrămădească în fața pavilionului.

Eram chiar acolo în momentul când s'a produs explozia, așa că la acest nou fel de spectacol aveam în loc rezervat. Și de unde eram m'am uitat la mulțimea adunată! Nu cred să mai am ocazia să mai văd o așa masă compactă de lume ca în seara aceea, ai fi zis sute de mii, dacă nu te-ai fi gândit la spațiul mărginit al parcului.

Și e isbitor lucru pentru orice străin, amestecul complex de oameni din toate clasele sociale, ce găsești aici, pe ce bază de democrație e clădită societatea daneză.

Aici vine kronprințul și kronprințesa de mânăncă „Smørebød“ (pâine cu unt și diferite mezeluri) în serile de vară, aici vine „Highe-life“ ul Copenhagei alături de mici celăteni și lucrători cari și-au adus coșurile de acasă, și cari în schimbul celor 50 øre (70 bani) plătite la intrare se pot bucura de toate distracțiile parcului, și fiecare șade la locul lui nejenat de veieinul de alături, fie că acesta i-ar fi mult superior sau inferior ca treaptă socială, tocmai prin faptul că în Danemarca nu prea sunt clase sociale, toți sunt cetățeni!

Și am părăsit parcul cu regret, căci toată hârjoneala aceasta — fără coate bine înțeles — cu miile de necunoscuți își avea farmecul și atracția ei!

A doua zi m'am deșteptat sub farmecul impresiilor din ajun și sub bătaile armonioase ale ceasului din turnul primăriei, una din cele mai frumoase clădiri ale Copenhagei, și fără îndoială una din cele mai frumoase primării ale Europei. Construită în stil danez modern, are o splendidă curte internă acoperită, de cari cetățenii se servesc la sărbătorile și serbările publice și în care vara trecută au primit pe Roosevelt, ce era oaspe al Curții daneze.

Și în întreaga clădire, fie că ai privi-o pe din afară, fie că ai cercetat-o intern, găsești destule motive pentru a înțelege puternica și inepuizabila fantazie a arhitectului, profesorul Nyrop.

Primăria are un turn înalt de peste 100 metri din care se vede toată Copenhaga și din care privirile trec peste Kategat până dincolo pe malurile Suediei, ce în zilele senine se văd foarte distinct.

De la „Raadhus“ (primărie) pe îngusta stradă principală „Frederiksberggade“ ajungi în cellalt centru al Copenhaga în „Conges Nytorv“ (piața regelui).

Și cu toată îngustimea ei, ba poate tocmai din cauza aceasta, găsești o adevărată plăcere să te plimbi pe această „Straget“ cum o mai numesc danezii, de pe la 5 seara până pe la 10—11.

E ceva în înghesuiala aceasta ceva care-ți place, care nu-ți dă răgaz să faci alt-ceva, de cât să mergi unde merge toată lumea, să te oprești unde o vitrină a oprit în loc admirația câtorva, ca apoi prin curiozitatea celorlalți să faci imposibilă trecerea și mi-aduc aminte că eram tocmai pe strada asta când s'a deschis un mare magazin „cu de toate“, à la „Louvre“ sau „Vertheim“.

Intrarea era liberă numai invitaților, dar înghesuiala celor ce voiau să vadă era așa de mare că aproape 3 peasuri numai rar câte un automobil deși făcea loc înainte, celelalte vehicule preferau să înconjure. Și nu erau aceiași cari rămăneau continuu să privească, ci mereu figuri noi, cari se opreau numai câteva clipe, dar cari se înnoiau așa de bine și de iute, că-ți dedea impresia unei mulțimi ce sta pe loc.

Și dacă mai cu voie, mai fără voie ai ajuns cu curentul până în „Konges Nytorv“, atunci poți respira în voie. E mare destul această piață ca să înghită toată masa asta de oameni, ba înprăstierea se face așa de bine pe celelalte străzi ce pornesc din această piață, că în raport cu înghesuiala de pe Frederiksberggade, aici-ți se pare pustiie. În această piață clădirea cea mai importantă — dacă lași la o parte altele

ca vechiul și luxosul „Hotel d'Angleterre“ sau marele „Magazin du Nord“ — este teatrul național regal, „Det Kongelige Teater“, clădire veche de piatră, de pe al cărui balcon au vorbit în atâtea rânduri Ibsen și Bjornson, și de pe al cărui balcon, artiștii teatrului au privit vara trecută defilarea impozantului și colosalului cortegi, ce se formase în urma carului pe care se găseau sub pânza drapelului norvegian, rămășițele marelui Bjornson, pe care cel mai mare crucișetor norvegian le aștepta în port spre a le duce în patria mamă, ce îmbrăcase haine de doliu, haine de doliu național.

Și în piața regelui, pe malul „Holmenskanal“-ului mă îndrept spre muzeul lui Thorwaldsen, alt gigant al Nordului, care ne-a lăsat săpată în marmoră opera spiritului său.

Muzeul, o clădire veche, înegrită de fum, îți face impresia unui templu uitat de vremuri.

Și ce drept e să-i zici templu!

Când obosit de colindatul nenumăratelor săli, te odihnești puțin în fața uneia din marmorele marelui sculptor, îți simți sufletul cuprins de o adevărată evlavie în acest templu al artei, nici că-ți poți închipui cum a putut făuri mâinile unui singur om toate acestea, în scurta lui trecere printre noi. Și când te gândești că aici sunt numai o parte din operele lui, că la Paris, Berlin și în muzeele Italiei sunt încă multe altele!

Și toată această emoție intimă care-ți înalță parca sufletul în sferele fine ale artei curate, o simți mai puternică când te afli în fața mormântului lui.

O curte mare dreptunghiulară pavată în dale mari de piatră, înconjurată de sălile în cari sunt operele lui, iar în mijlocul ei o simplă piatră de granit acoperită totdeauna de vecinul verde al ederei.

Și încă sub impresia acestei opere gigantice, mă îndrept prin dosul primăriei spre cellalt templu al artei, pe care un fiu al Copenhagei l-a ridicat cu produsul muncii lui, spre Ny Carlsberg Glyptothek.

Și aici te uimește un lucru. Abia dacă s'a împlinit o decenie de când acest muzeu a fost ridicat și numărul operelor strânse e așa de mare, că nu poți pricepe unde au fost găsite toate aceste antichități: grece, romane, etrusce, egiptiene, ce umplu nenumăratele săli, iar din sculptura modernă pe lângă cea daneză se găsește un așa de mare număr de opere ale sculpturii moderne franceze, că în afară de cea din Paris, o mai bogată colecție nu se găsește.

Glyptothek a fost ridicată de Iacobsen, posesorul celei mai mari fabrici de bere din Daumark, Carlsberg. A dat până acum multe milioane de krone și cred că va mai da, căci în

fiecare lună aproape citești de o nouă cumpărare pe care a făcut-o.

Aici la Gliptotheka numele lui Carl și Otilia Jacobsen, e scris cu litere de aur—ce e drept—pe frontispiciul așa numitei „Pahnehave“ (grădina de plante tropicale) dar cu modestie, pierzându-se în mijlocul diverselor cugetări, între cari remarcă imediat pe franceza : „*Bien faire, laisser dire*“ alături cu daneza „*Ajută-te singur și D-zeu te va ajuta*“.

M'am îndreptat spre casă hotărât să las pentru a doua zi vizitarea celorlalte monumente ale Copenhagei.

Seara am eșit în piața primăriei—locul de centralizare al mișcării de la 6—12 noaptea, și de aci m'am preumblat pe frumosul și largul bulevard „*Vesterbros Passages*“ pe cari sunt îngrămădite tot felul de distracții: Variété-uri, circuri, café-uri, ale căror mese se întind până în mijlocul străzii ca și la noi. Tot aici e și Tivoli cu toate ale lui.

Consequent planului ce-mi făcusem am început a doua zi tot cu... Thorwaldsen, și anume cu „*Frue Kiske*“ (biserica femeilor).

Aici într-o clădire ce are aparența mai mult a unui templu antic, cu cele 2 rânduri de coloane la partea superioară, se găsește cea mai mare operă a lui Thorwaldsen „Crist cu cei 12 apostoli“.

De cum intri în biserică privirea ți-o fură gestul Mântuitorului; toată făptura lui și fața lui plină de acea liniște și bunătate dumnezeiască pe care Thorwaldsen, a prins-o cu atâta măiestrie în câteva cioplituri de daltă, și-ți trebuie o adevărată efortare asupra ta însuși ca să te liberezi de sub dominațiunea farmecului artistic ce te-a încâtușat, spre a putea studia și celelalte 12 figuri, celelalte 12 opere.

Când am eșit din biserică atențiunea mi-a fost atrasă de un ansamblu de fluerașe ce parcă treceau pe una din străzile alăturate, și mă căsneam să-mi aduc aminte unde mai auzisem eu muzicele acelea, când tocmai sgomotul ce însoțea fluerașele se făcu mai mare și în curând garda regală apăru la colțul stradei. Atunci mi-am adus aminte că fusesem deșteptat de aceleași sunete la Hamburg, de un corp de infanterie, ce trecea pe stradă spre cazarmă.

E curios să auzim fluerașele acestea în locul trâmbițelor, dar ele se uzită atât în germania cât și în Danemarca.

Garda regală venea de la cazarmă și trecea la palat spre a face schimbul. Neavând o țintă hotărâtă m'am luat și eu după ea să admir... căciulele.

Sunt ei cum sunt curcanii noștri, dar pe lângă Danezii din gardă par mai mult pui de găină. Sunt aleși numai de la 1.70 în sus și căciulele lor de blană înalte de 35—40 cm. se zice că ating 8 kgr. pe timp de ploaie! Și

ce e mai curios e că aceeași căciulă au și ofițerii ca și soldații.

Dar cu admiratul căciulelor am ajuns la „Marmor Kirke“ (biserica de marmură) și să n'o scap din vedere. E una din cele mai frumoase biserici ale Copenhagei și tot interiorul care are o splendidă boltă e lucrată din marmură. Interiorul cam aduce ca formă cu Domul din Berlin, numai că de aici lipsesc bilețelele de pe bănci, cari ți-arată numele fericitorilor muritorii ce-și pot permite luxul arendării unui loc la... Dom. Până și în biserică fac nemții „Geschäft“.

Dar pe când eu mă dusesem cu comparațiile prin Berlin, garda a ajuns deja în „Amalienborg“ (piața palatului).

Piața e un hexagon cu 4 deschideri, din cari una dă la mare, și înconjurată de 4 palate identic construite, într'un stil simplu dar drăgălaș, fără prea multe pretenții arhitectonice.

Aici s'a făcut cu ceremonialul obicinuit schimbarea gărzi și în urmă a urmat concertul public al muzicii.

Am eșit din piața palatului pe poarta de Nord și m'am îndreptat spre splendida promenadă a Copenhagei, spre „Langelinie“.

La intrarea pe această vastă promenadă te opresc puțin spre spre a le admira, 2 monumente: micuța și gingașă biserică Anglicană „St. Albani“ îmbrăcată cu totul în ederă; și artstica fântână a lui „Gefion“, zeul agriculturii, care mână 4 tauri, înjugați la un plug, splendid grup în bronz, combinat cu un foarte bogat și original joc de apă.

De aci încolo se întinde pe malul mării o splendidă grădină, o fâșie lungă de grădină, cu nenumărate alei mari și poteci tănuite, ce merge pe malul mării până dincolo de drăgălașul pavilion al „Jacht-Klub“-ului continuându-se mai departe pe piatra digului până la farul de la intrarea portului.

De pe Langelinie aicea mai frumoasă priveliște asupra întregului port, la intrarea căruia vezi cele 2 insule-fortărețe, pe cari natura le-a așezat atât de strategic, iar de partea cealaltă a Rategatului observi cu ușurință malul Suediei, scăldat în soare și în apa cristalină a mării.

Și fiindcă svârlii cuvântul acesta de cristalin, vreau să arăt motivele.

Era printr-o zi când mă hotărâsc să fac o mică excursie în Suedia până la celebra stație de încercări agricole „Svalöf“. Și cu vaporasul ce făcea curse regulate între Copenhaga și Malmö, am plecat într-o dimineață cu soare spre coasta Suediei. Timpul splendid și liniștit dădea un farmec de o rară dulceață alunecării acestora pe luciul apei abia încrețit de valuri ușoare, ce se jucau în aurul asvârlit cu atâta abundență înaintea noastră

de strălucitorul soare de Iulie și se pierdea undele mari ce eșeau spumegându-se de sub roțile vaporului.

Eram aplecat peste bard și priveam luciul apei, când mi se păru că zăresc pietrele. Am crezut că mi se pare numai, poate am privit prea mult cu încordare și mi s'au obosit ochii.

Când m'am uitat din nou însă, de data asta căutând cu adevărat fundul, l'am văzut cum ai vedea la munte prundul unui râu ce n'are mai mult de 1 m. adâncime. Și aici, trebuie că erau mai mulți metri, căci colosalele transatlantice spintecă fără frică valurile Kategatului.

Și iată de ce zisesem că de aici de pe Langelinie, vezi malul Suediei scăldat în apa cristalină a Kategatului.

Ași mai fi stat să admir frumosul peisagiu ce se deschidea ochilor de pe această încântătoare promenadă a Copenhagei, dar cu parada gărzi și cu această „Langelinie“ o lungisem prea mult, uitând că și când ești în călătorie ora mesei rămâne aceeași.

După amiază am rătăcit prin aleile frumosului park „Frederiksberg“ și de aici am trecut în bogata și renumita grădină zoologică, cu atracția zilei, micul Kaspar, adică vorba vine micul, căci acum (deși numai de 1 an) e flăcău de intrat în horă! S'a făcut multă valvă în jurul lui fiindcă e primul pui de elefant născut din părinți în captivitate.

Il văzusem și când era neîntărcat, ba am avut fericirea să-l aud și... plângând, dacă stridentele lui țipete merita acest nume. Intre altele e o frumoasă fotografie... din tinerețe, luată în momentul când măsura il ajută cu trompa să iasă din bazenul în care căzuse sau intrase cu voie.

Mai aveam numai 3 sferturi de zi și voiam să mai văd ceva, dar neștiind ce anume, m'am hotărât să vizitez piața, deși acest lucru cerea o sculare mai matinală. Dar am făcut acest sacrificiu bucuros, căci am văzut ceva danezesc care se aseamănă cu ce e pe la noi.

În adevăr piața florilor și fructelor, de la picioarele statuei marelui danez Absalon, care a fost în același timp episcop și războinic și de a cărei epocă se leagă și începuturile Copenhagei, pe care regele Waldemar i-a dat-o în dar, are multă asemănare cu piețele noastre, mai ales cu târgul de Vineri din piața bisericii Negre din Brașov, căci și aici ca și acolo fiecare negustor-reasă vine cu cărucioara cu marfă, pe care și-o așează cât mai artistic pe tarabă spre a atrage astfel atenția sutelor de trecători, din cari un mare număr erau cumpărători.

Și din toate felurile mărfuri ce erau acolo, alegășe vrea să vorbească numai de câte-va.

Strugurii, frumoși dar fără gust, veniți cine știe de unde, ating prețuri

destul de mari; pe un ciorchine cu boabe negre, mari, mi-a cerut un așa preț că revenea 6 fr. kgr.!

Pătlașele roșii — tomaten — cari constituie una din „delicatesele” daneze, pleacă verzi din Italia — cum îmi spunea un negustor — și ajung coapte în Danemarca. Iar ceapa! se vinde cu fundul. Am văzut prăvălii de fructe în ale căror rafuturi ceapa sedea alături de portocale și struguri, în aceleași cutii fine, doar hârtie de mătase îi mai lipsea.

Și de la fructe, dealungul canalului treci la pește. Aici te interesează un lucru. Toți peștii sunt vii, de altfel așa și trebuie să fie, căci danezii nu cum-pără pește mort.

Fiecare negustor vine cu barca pe canal, iar chiar în barcă, sau legată de barcă e un fel de ladă de lemn cu găurele spre a permite circulația apei, și în aceste cutii sunt peștii. De aici sunt scoși și puși în mici bazenuri pe mal spre a fi vânduți. Cel mai efin pește și cel mai mult e un fel de pește lat căruia negustoresle — cu originalele lor bonete-pălării — îi taie capul și îi curăță pielea încă viu fiind. Imediat ce a-răți pe care anume îl vrei, negustorea-sa cu o mare abilitate îi taie capul și din 2 mișcări întregul înveliș solz e curățat de pe peștele ce încă mai mișcă.

Și de la această piață — cam origina-lă — a peștilor, am luat-o spre „Kjbmagergade”, stradă pe care se află tur-nul rotund, ridicat de regele Chris-tian IV, cel mai mare rege construc-tor al Danemarcei, de la care au ră-mas încă, cu toate colosalele incendii ce au încercat așa de greu Copenhaga, castelul Rosenborg, Bursa, Biserica Holmen și turnul Nikolaj, pe care-l restaurează acum Iacobsen, cel care a clădit Glyptotheka.

În turnul rotund, țarul Petru, cel mare s'a suit cu o trăsură trasă de 4 cai, și nu e lucru de mirare, căci pla-nul inclinat după care se răsucește drumul în formă de spirală, nu are un unghișu prea aspru, și loc e destul pentru o trăsură cu 4 cai, ceea ce e mai greu... cum au întors-o sus? căci de întors nu prea e loc!

Și de la turnul rotund, cu regret m'am văzut silit să-mi iau drumul spre casă, spre a mă pregăti de plecare, căci mi se isprăvisse... concediul ce-mi acordasem pentru Copenhaga, cu toate că mai aveam încă atâtea de văzut, mai ales coasta nordică a Sjellandei până la Delsingör, cu multele stațiuni climaterice și băi de mare, între cari Marienlyst, una din cele mai frumoase ale Nordului.

Și tocmai acum la încheere, mi-adu-sei aminte că între multele lucruri cu voe sau fără voe uitate, e unul pe care nu trebuie să-l trec cu vederea, fiind tocmai una din notele originale ale Copenhagei.

Sunt așa numitele „Lysenätter” (nop-țile luminoase). Fenomenul acesta nordic se întâmplă prin Iunie-Iulie și atunci noaptea e numai de 2—3 ore, și propriu zis nu e noapte, căci dom-nește un clar-obscur destul de clar. Am văzut la expoziția de fotografii a amatorilor, un clișeu luat la 12 noap-

tea după 3 minute de expunere și era cum nu se poate mai bine reușit.

Îți făcea impresia unei fotografii luate la noi într'un oraș, cu câte-va minute înainte de începutul unei fur-tuni de vară. Acelaș întuneric, acelaș pustiș pe strade.

Copenhaga 1910. G. G. Scutaru.

O școală într'un vagon

În Franța s'a înființat o școală pentru copii artiștilor ambulanți, a căror ins-trucțiune a fost neglijată până acum.

Localul acestei școli originale este un vagon pe roate, care este purtat cu artiști de la un bălciș la altul.

PEIREA PAMÂNTULUI

— Povestiri din lumea timpurilor viitoare —

— de I. H. ROSNY —

— Urmare —

Mult timp rămase ast-fel, nemișcat. Nu se putea hotări să plece. Din când în când plimba lumina palidă a lămpii sale de jur împrejur, în speranța că poate va descoperi ceva neobservat până atunci. În cele din urmă se ridică, și disperat, începu să bată zidul cu putere.

De-odată inima începu să-i bată cu putere; într'un loc zidul se mișcase.

Targ atacă din nou piatra, de astă dată cu toată vigoarea mușchilor săi.

După oare-care împotrivire, stinca cedă, și apără o deschizătură de formă triunghiulară. Așa dar aventura nu era sârșită încă.

Targ descoperi o nouă cale practica-bilă, și după ce mai înaintă vre-o două-zeci de metri fu cuprins de o senzație bizară. Își scoase repede higriscopul și-l întinse de-asupra abisului.

Atunci căpătă siguranța că în aer pluteau vapori de apă.

Targ nu-și putu stăpâni un strigăt de triumf; un moment trebui să se oprească în loc, paralizat de bucuria victoriei. Apoi, nesiguranța îl cuprinsese din nou. Fără îndoială, lichidul dătător de viață era acolo și trebuia să apară; dar cât de mare avea să fie decepția dacă în locul unei cătimii mai însemnate, avea să apară numai o șuviță subțire, lipsită de însemnătate! Cu pași înceți temător, cercetătorul pași înainte. Cu cât înainta, dovezile prezenței apei deveneau tot mai numeroase. De-odată, pe când Targ voia să facă ocolul unei stânci, apa se arată, limpede și răcoroasă.

VI

FEROMAGNETELE

Cu puțin înainte de ivirea zorilor, Targ se regăsi în câmpie, chiar în punctul de unde își începuse emoționanta-i călătorie în lumea umbrelor. Peste măsură de obosit, se oprise în loc, și cu oare-care religiozitate, contempla luna.

Dar în curînd luna dispăru, și în noaptea nemărginită, stelele se însuflețiră.

Atunci paznicul voi să pornească din nou la drum. Dar picioarele și întreg corpul îi atârnau atât de greu, în cât, fără de voe, se lăsă să cadă pe un bloc de piatră.

Cu ochii pe jumătate închiși trăi din nou orele teribile pe care le petrecuse în abis. Mai cu seamă reîntoarcerea fusese spăimântătoare. Cu toate că pentru a putea regăsi drumul lăsase în toate părțile urmele trecerii sale, se rătăcise. De mai multe ori fusese aproape să leșine, iar timpul i se păruse ne mai sfârșit de lung. Targ era ca un minier care ar fi petrecut luni întregi într-o mină prăbușită, în fundul pământului.

Și totuși reușise să se întoarcă la suprafață, acolo unde trăiau frații săi. Revăzuse luna și stelele și acum avea să revadă zorii.

Tinărul întinse brațele spre răsărit, într-un gest de extaz. Apoi, închise ochii, și fără să-și dea bine seamă de cele ce face, se întinse la pământ.

...O lumină puternică îl deșteptă. Ridicând cu greutate pleoapele, văzu că soarele era sus pe cer.

— E timpul să mă scol, murmură dinsul.

Dar o toropeală de neînving il ținea ținut la pământ. Era să adoarmă din nou când simți niște înțepături ușoare pe tot cuprinsul epidermii.

— Feromagnetete! murmură tinărul. *Îmi beau viața.*

Așa obosit cum era, această nouă aventură nu-l înspăimântă de loc.

Era ca ceva îndepărtat, bizar, aproape simbolic. Nu numai că nu simțea nici o suferință, dar senzația aceasta nouă îi era oare-cum plăcută. Era un fel de amețeală, un fel de îmbătăre ușoară.

De-odată însă, Era și Arva îi stăbătură mintea cu imaginile lor.

Atunci avu o tresărire de energie:

— Nu voesc să mor! gemu dânsul. Nu voesc.

Și retrăi din nou lupta pe care a duse, își retrăi suferințele, își revăzu victoria. Nu, nu voia să moară; viața mai putea să aibă încă mult farmec pentru dânsul. Putea acum încerca să combată forțele misterioase care distrugău omenirea.

Și concentrându-și toată puterea de voință, cu o sforțare supremă încercă să se ridice.

VII

A P A

Dimineața, când se sculă, Arva nu bănuia de loc lipsa lui Targ. Știa că tinărul se obosise, și fără îndoială, acum dormea până mai târziu. Totuși, după două ore de așteptare, Arva începu să se mire. În cele din urmă, se duse să bată la ușă. Dar nimeni nu-i răspunse.

Poate că Targ eșise pe când ea dormea încă. Bătu din nou și neprimind nici de astă-dată răspuns deschise ușa. Camera era goală.

Arva intră și găsi toate lucrurile, toate obiectele de toaletă în cea mai bună ordine. Nimic nu trăda prezența tinărului; atunci Arva începu să fie neliniștită.

Se duse să găsească pe Mano. Amândouă întrebă pasările și oamenii, dar nimeni nu știu să le dea un răspuns mulțumitor. Lipsa lui Targ devenea din ce în ce mai neliniștitoare. Oaza, după cutremurul de pământ, era plină de curse. Foarte lesne s'ar fi putut întâmpla ca tinărul să fi căzut în vre-o deschizătură.

— Poate că a plecat unde-va de dimineață, zise Mano; și cum e om de ordine, își va fi orânduit camera înainte de plecare. Să-i eșim înainte.

Arva rămânea însă mereu neliniștită. Cercetările se făceau cu greu, desi pasările dădeau un ajutor prețios. Pe la amiază biata fată rătăcea tot așa de tristă printre dărâmături. Iată însă că de odată un stol de pasări apărură strigăte asurzitoare: Targ fusese regăsit!

În adevăr, Arva îl zări, departe încă, înaintând cu un pas greu.

Hainele îi erau sfâșiate; tot corpul său trăda oboseală; numai privirea tinărului mai păstra încă oare-care limpezime.

— De unde vii?—îi strigă Arva.

— Din adâncurile pământului, răspunse Targ.

— Și nu voi să dea mai multe lămuriri.

Zgomotul reîntoarcerii sale se răspândi repede.

Mai mulți tovarăși de drum îi impună întârzierea.

— Nu-mi mai faceți nici-o imputare, zise Targ, căci aduc știri mari.

Toți fură mirați de acest răspuns. Cum se putea ca un om să aducă știri care nu erau cunoscute de ceilalți oameni? Cuvintele acestea puteau avea înțeles odinioară, când pământul era necunoscut și plin de tot felul de surprize, când *hazardul* juca rolul cel mai principal în omenire, punându-se în calea tuturor operilor pământenilor. Dar acum, când planeta era așa de bine cunoscută, când oamenii nu mai puteau să se lupte între ei, când ori-ce lucru era hotărât mai dinainte prin legi care nu puteau fi schimbate,—în asemenea împrejurări, ce rost mai puteau avea cuvintele lui Targ? — Știri importante! repetă unul; oare ai început să nu mai știi ce vorbești, tinere?

— Veți vedea îndată dacă știu sau nu ce vorbesc. Si mergem înaintea consiliului «Țărilor Roșii».

Consiliul ne așteaptă.

Targ nu mai răspunse, ci întorcându-se spre sora sa, îi zise:

— Du-te de adu fata pe care am salvat-o eri. Prezența ei este necesară.

Marele consiliu era întrunit în centrul oazei. Nu era complet, pentru că mai mulți dintre membrii săi decedaseră în timpul dezastrului. Nimic însă în atitudinea celor prezenți, nu trăda durerea. Fatalitatea era pentru ei un cuvânt hotărâtor, care le apăsa viața fără încetare.

Cei nouă trimiși ai oazei prietene fură primiți cu nepăsare. Cîmor care îi prezida, luă cuvîntul:

— Ne aduceți ajutorul oazei voastre, dar oaza voastră a fost la rîndul ei lovită. Sfârșitul oamenilor pare acum foarte apropiat. Oazele nici nu mai știu acum din care parte vor putea primi ajutor la vreme de nevoie.

Ba chiar nici nu trebuie să se mai ajute, adăugă Rem, unul dintre șefi. Legea ne oprește. După ce apele au început să dispară aproape cu totul, fiecară oază trebuie să iasă din încurcătură cum va putea.

Targ făcu un pas înaintea consiliului și afirmă cu hotărîre:

— Apele se pot ivi din nou.

Rem îl privi cu un dispreț suveran:

— Ori ce lucru se mai poate ivi, după ce a dispărut, tinere. Dar vorba e că nu se ivește.

Atunci, paznicul, după ce aruncase o privire în fundul sălii, pentru a mai zări odată părul blond plin de raze luminoase, continuă, cu aceeași hotărîre.

— Pentru «Pămînturile Roșii» apele vor reapare din nou.

Toată lumea rămase tăcută.

— Se vor ivi din nou!—repetă Targ cu o putere crescând. O afirm eu, pentru că le-am văzut.

De astădată o emoție slabă, născută din singura imagine care mai putea mișca încă sufletele ultimilor oameni, trecu prin toate rîndurile asistenței.

VIII

Singurii supraviețuitori

În anii următori pământul nu mai avu de suferit de cât slabe zguduirii. Dar ultima catastrofă fusese îndestulătoare pentru ca toate oazele să fie lovite de vîntul peirei. Acelea cari văzuseră dispărînd toată cantitatea de apă pe care o posedau, nu o mai putuseră căpăta. În oaza izvoarelor înalte apa mai durase vre-o opt-spre-zece luni, apoi dispăruse în adâncimi de nepătruns.

Numai locuitorii pământurilor roșii mai putuseră spera o bucată de vreme.

Isvorul descoperit de Targ dădea o apă abundentă și mult mai curată de cât cea a izvoarelor dispărute.

Apa ajungea nu numai pentru întreținerea tuturor locuitorilor, dar mai putuse fi primit și un grup care fugise din oaza «Devastațiunei».

De asemenea fură primiți și mulți locuitori ai Izvoarelor de sus.

Ajutoarele însă nu puteau merge mai departe. O ereditate de cinci-zece mii de ani deprinsese omenirea cu niște legi inexorabile.

Ultimii oameni judecâu fără revoltă judecata Destinului. Nu fu prin urmare nici un război. Abia dacă căți-va indivizi încercară să calce regula și veniră să se roage ca să capete azil în Pământurile roșii. Dar nu puteau fi primiți; mila față de unii ar fi fost o mare nedreptate față de cei-alți.

Pe măsură ce se sfârșeau proviziile, fie-care oază alegea locuitorii cari trebuiau să moară.

Fură sacrificaiți mai întâi bătrânii, apoi copiii; fură păstrați numai foarte puțini pentru cazul când viața ar fi început din nou să înflorească pe planetă.

Apoi veri rîndul celor cari erau rău conformați fizicește.

Moartea se provoca printr-o stradă care ucidea prin adormire; era un fel de extaz dulce, o moarte plăcută.

În curînd începu să bîntue epidemia sinuciderilor. În oazele ecuatoriale, oamenii nici nu mai așteptară să se sfârșească proviziile. Mai era încă o cantitate destul de mare de apă în rezervoare și nici un om nu mai dănuia.

Trebuia patru ani pentru ca viața să se stingă și în Izvoarele de sus.

Atunci pustiul cel mai complet începu să domnească pe cuprinsul tuturor oazelor; iar feromagnetetele luară locul oamenilor.

După descoperirea lui Targ viața începu din nou să prospereze în Pământurile roșii. Oaza fusese reconstituită spre Est într'un teritoriu unde raritatea feromagnetelor făcea lupta contra lor cât se poate de ușoară.

Toate noile construcții pentru captarea apelor se făcure în mai puțin de șase luni. Prima recoltă fu cât se poate de frumoasă; a doua recoltă fu minunată.

Cu toate că oamenii din cele-lalte oaze dispăruseră, locuitorii Pământurilor Roșii sperau.

Nu constituiau dănsii oare o populație aleasă, o populație în favoarea căreia de sute de secole, acum pentru întâia oară, niște legi fixe își schimbaseră mersul?

Targ se silea să întreție mereu speranța insufletită oamenilor. Influența sa era acum foarte mare. Dănsul avea puterea tuturor triumfătorilor, avea prestigiul lor simbolic.

Targ era el însuși foarte impresionat de izbînda pe care o câștigase. Spiritul său de aventură îl făcea să aibă niște visuri asemănătoare cu acele ale străbunilor din timpurile eroice. Dar nu îndrăzne să vorbească cu nimeni despre aceste visuri, de cât doar cu soția sa Eva, și cu sora sa Arva; de altfel, ceilalți oameni nici nu l'ar fi înțeles.

Nici chiar Mano nu cunoștea frigurile unor asemenea speranțe. Dănsul nu se gîndea de loc la trecut, și mai puțin încă la viitor.

Gusta dulceața uniformă a zilelor, trăind lângă soția sa Arva o viață nepăsătoare, întocmai ca păsările cari planau de-asupra oazei.

Cum copiii săi, din cauza frumoasei lor conformații fizice fuseseră primiți printre emigranți, abia dacă îl cuprîdea din când în când o ușoară melancolie când se gîndea la peirea «Izvoarelor de sus», oaza sa natală.

Targ însă era chinuit neîncetat. De multe ori se îndreptase cu «planosul» său spre oaza natală. Caută apa cu înverșunare, îndepărtându-se de drumurile umblate, expunându-se celor mai mari primejdii. Desi toate cercetările sale erau fără rezultat, Targ nu se descuraja.

Dănsul știa bine că pentru a ajunge la izbîndă, trebuia muncă grea și neîntreruptă.

CAP. IX

Apa fugară

Intr-o zi, pe când se întorcea dintr-o asemenea explorare, Targ, din înălțimea «planosului» său, deosebi o mare mulțime lângă rezervoriul cel mare. Cu ajutorul telescopului putu recunoaște pe șefii «Apelor» și pe membrii «marelui Consiliu». Cîteva păsări veniră într-o întâmpinare a aviatorului. De la ele află Targ că izvorul era în primejdie. Iodată după aterisare mulțimea îl înconjură, punându-și toate speranțele într'insul.

Și tînarul simți cum singele îi îngheață în vine, când Mano îi zise:

— Nivelul apelor a scăzut.

Toate vocile îi confirmară această tristă știre.

Targ se apropie de Rem, șeful apelor; dar și acesta îi răspunse:

— Nivelul a fost verificat cu îngrijire. A scăzut cu șase metri.

Tonul lui Targ, sincer și vehement, făcu aproape să se nască o speranță.

Dar îndoaia reveni aproape îndată. Targ avea hainele în dezordine, aproape rupte și ochii prea fosforescenți. Deși «nebunii» dispăruseră aproape cu totul de pe pământ, tot se mai ivea din când în când câte un caz.

Cimor făcu un semn. Căți-va oameni se apropiară și paznicul fu oare cum înconjurat. Targ văzu această mișcare și-i înțelese îndată rostul. Cu toate acestea, fără să se turbure, își desfăcu sacul cu instrumente și scoase un aparat cromo-grafic, cu ajutorul căruia putu scoate la iveală dovezile pe cari le adunase în măruntăele pământului.

Erau niște imagini cât se poate de lămurite: realitatea însăși. Îndată ce oamenii le priviră, exclamațiile începură să se încrucișeze. Întreaga asistență fu cuprinsă de o adevărată exaltare, căci toți recunoșteau urmele lichidului sfânt.

Mano, mai impresionabil decît ceilalți, striga cât îl lua gura.

Sunetele fură repercutate până departe de aparatele ondifere și mulțimea începu să se adune afară. Era singura emoție care mai putea însufleși pe ultimii oameni.

Targ era transfigurat. Mulțimea îl privea aproape ca pe un zeu. O speranță nemăsurată rupsesă atavismul lungilor secole de resemnare. Membrii marelui consiliu se amestecaseră și ei în mulțime, uitându-și de demnitatea pe care le-o cerea legea.

Numai Targ singur mai putea obține tăcerea. El făcu semn mulțimii că voia să vorbească; atunci toate murmurele încetară, și lumea ascultă cu o atenție arzătoare.

Cercetătorul se întoarse repede spre Era și declară solemn:

— Popor al pământurilor-roșii, apa pe care am descoperit-o este pe teritoriul vostru; prin urmare, vă aparține. Dar legile omenești îmi dase și mie un drept asupra ei; înainte de a v-o ceda vă reclam însă un privilegiu.

— Veți fi cel dintîi printre noi, răspunse Cimor. Așa este regula.

— Dar eu nu vă cer lucrul acesta, răspunse Targ cu blîndețe.

Făcu semn mulțimii să i se lase loc liber. Apoi se îndreptă spre Era. Când fu lângă ea, se înclină și cu vocea arzătoare, zise:

În mâinile d-tale, stăpîna destinului meu, pun apele! Numai d-ta singură îmi poți da adevărata răsplată.

Ea ascultă, surprinsă, palpitînd. Nu mai auzise nici odată asemenea cuvinte. În alte momente abia dacă le-ar fi înțeles. Dar acum, în mijlocul exaltării inimilor, și cu vedenia feerică a surseilor subterane, toată ființa sa se turbură. Emoția de care era agitat tînarul cercetător, se reflectă și pe fața candidă a fecioarei.

Fața lui Rem rămânea nemișcată. Bucuria, tristețea, teama, dorința nu apăreau de loc pe buzele sale reci, nici în ochii săi, asemănători cu două bucăți de bronz. Știința sa însă era perfectă. Cunoștea întreaga tradiție a cercetătorilor de izvoare.

— Dar apa aceasta a fost totdeauna schimbătoare, observă Targ.

— E drept. Dar scăderile normale n'au trecut niciodată de două metri și nici una nu s'a făcut într'un mod brusc.

— Și acum știi cu siguranță că s'a făcut în mod brusc?

— Da. Inregistratoarele au fost verificate. Mersul lor a fost găsit normal. Scoborârea nivelului a început abia pe la amiază, așa încât a fost mai mult decât un metru și jumătate pe oră.

Ochii săi minerali rămăneau fixi; mâna sa n'avea nici un gest; mișcările buzelor abia se zăreau.

În schimb, ochii lui Targ palpitau, ca și inima sa tânără.

— După spusa scufundătorilor, continuă Rem, nici o spărtură nouă nu s'a produs în albia lacului. Prin urmare tot răul provine de la izvoare. Se pot face trei ipoteze principale: fie că izvoarele au fost astupate, fie că și-au schimbat calea, fie că au secat. Tot mai avem însă o speranță.

În gura sa cuvântul speranță părea ca un bloc de gheață.

(Va urm.).

PRIN MUNȚII STÂNCOȘI

O VÂNĂTOARE DE COYOȚI

Cititorii noștri știu ce se înțelege prin „coyot“, termen pe care americanii de la Nord l'au împrumutat de la Pieile-Roșii: slujește a desemna o specie de carnivori mici, cari pot fi puși între șacalul african și lupul din Europa.

Dacă nu au puterea celui din urmă, n'au însă nimic de invidiat vulpei ca inteligență și pătrundere. Crescătorii din Far-West au învățat să se teamă de șiretul hot, care de multe ori mușcă de moarte pe vițelii tineri.

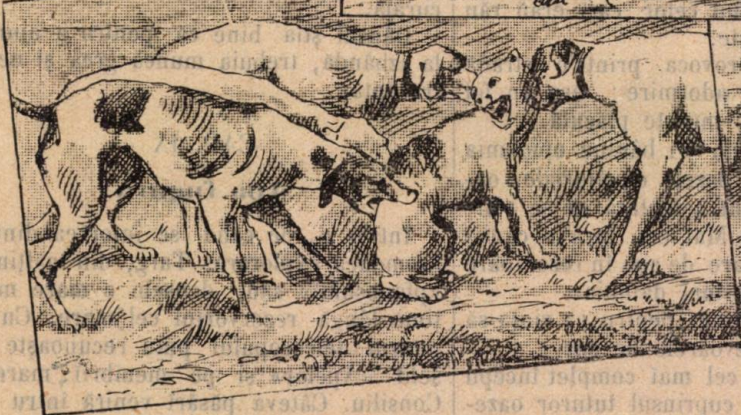
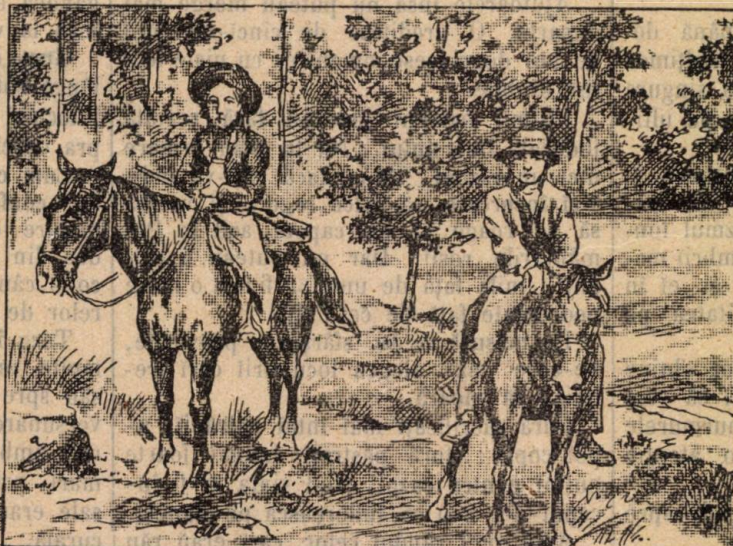
Capul său e pus la preț pe toată întinderea Far-Westului, adică între Mississippi și Munții Stâncoși. În cutare Stat, vânătorul care voeste să ia premiul, trebuie să prezinte autorităților coada coyotului, pe când autori-

de arată cozile, și merg de iaș al doilea premiu, în Montana arătând labele!

Astfel cu un singur animal, pot să

Insă procedeul acesta e adesea primejdios căci se întâmplă ca vre-o pasăre domestică sau un câine să vie să pue gura sașu ciocul și cad trăznite. Cow-

boy-lor le place să vâneze coyotul urmărindu-l pe cai pînă la completa lui istovire. Dar trebuie să te ții foarte bine pentru ca să triumfezi față de șireturile îndemnatice ale carnivorului, care excelează în a trage piste false descriind în fuga lui serii întregi de 8. Apoi au grija să străbată locuri acoperite de gropi făcute de sobolii americani și în cari caii riscă să și rupă picioarele. Unii cowboy au ajuns maeștri ai acestui sport. Obosesc într'atâta coyotul, încât acesta se lasă singur să fie prins.

tațiile din Statul vecin pretind prezentarea unei perechi de labe. Aiurea pielea de pe corp, sau capul, care va slui de dovadă.

Alți vânători, mai mult inventivi decât conștiincioși nu au întârziat să tragă foloase din lipsa de înțelegere între feluritele guvernăminte. Infățișează fe-gentiolr din Wyoming capetele coyotilor uciși, luând un premiu de 10 panî până la doisprezece franci de vic-timă. Trec frontiera de la Colorado un-

câștigate patruzeci de lei, fără să mai vorbim de premiile plătite direct de crescătorii cei mari.

Se înțelege foarte bine că numeroși vânători s'au gândit să-și formeze rente, declarând lupilor acestora un război crâncen.

Mijloace de a-i vâna, sunt mai multe.

Unul din cele mai întrebuintate constă în a umple cu stricnină un schelet de oae sau cadavrul unei găini.

Întrebuințarea ogarilor mari dresati într'adins, s'a răspândit de vr'o câți-va ani în Far-West.

Ilustrațiile noastre vor să arate procedeul acesta de vânătoare. Una arată două călăuze indiane (scuți), păstrând în crupă coyoti prinși. A doua arată un hallali sângeros, când nenorocitul lup, înconjurat de ogari e sfâșiat în bucăți, iar a 3-a un grup de coyoti mici la intrarea viziunei familiare.

Mig.

DIN VIAȚA LUI NAPOLEON I

Ultima dorință. — Acum câți-va ani muri generalul francez Schramm într-o vârstă foarte înaintată. Era alsacian și la etatea de 97 ani luă parte la înmormântarea lui Napoleon al III-lea.

Avansarea lui e legată de o întâmplare foarte curioasă. Era în timpul luptei de la Friedland (1807). Napoleon I era ocupat cu inspectarea lagărului și găsi pe Schramm, care tocmai atunci fusese înaintat la gradul de locotenent, grav rănit și părând că ultimul ceas îi sunase.

Împăratul se dete jos de pe cal, se apropie de rănit și observă că plânge.

— Cum poate un soldat să plângă? zise Napoleon sever. De ce plângi?

— Pentru că trebuie să mor fără a fi ajuns căpitan, răspunse iute Schramm.

Împăratul observă pe rănit și spre a-i indulci ultimele momente, îl înaintă pe loc la gradul de căpitan. Rănitul fu dus în urmă în lazaret, unde se însănătoși foarte iute și după scurt timp putu lua parte iarăși la luptă, de astă-dată însă cu gradul de capitan.

Napoleon și Gros. — După lupta de la Wagram, Napoleon trecu în revistă prăzile de război, în special tunurile cucerite. La un moment dat observă pe un car cu muniții un tablou, pictat din câteva trăsături, care reprezenta semnalul de atac.

— Cine a făcut acest tablou? — întrebă Napoleon mirat.

— Atunci se înfățișă înaintea lui un sergent care declară că el a pictat tabloul.

— Ai învățat pictura?

— Da, am reușit al patrulea între concurenții la marele premiu, răspunse sergentul.

— Cum te cheamă?

— Gros, — fu răspunsul.

— Să-i se dea numai decât certificat de liberare! — ordonă împăratul; Franța are tot atât de mare trebuință de pictori ca și de soldați.

Antoine Jean Gros (1771—18935) se întoarse la Paris, unde deveni, sub protecția împăratului, unul din cei mai mari pictori de lupte.

Napoleon și grenadierul Berton. — Napoleon nu era nici odată mai dispus, decât când se afla între soldații săi.

La o inspecție pe care o făcu la Anvers, se depărta de statul său major și ducându-se în fața frontului fie-cărui regiment, vorbi cu unii și cu alții despre diferite lucruri, din care cauză vitejii săi soldați crezură că sunt cunoscuți personal de către împărat.

Dar când trecu pe lângă un sergent bătrân, care avea trei ordine și crucea Legiunii de onoare, se uită o clipă la el și trecu înainte. Po te că nu-i venise în minte numele sergentului, și lui Na-

poleon nu-i plăcea să-l părăsească memoria față cu bătrânii lui soldați.

Sergentul însă nu mai putuse de bucurie când se opri împăratul înaintea lui, dar când acesta se depărta fără să-i vorbească, bătrânul soldat nu se putu opri de a nu suspina: «Nu mă cunoaște».

După ce sfârși inspecția, așeză trupele în carcu.

În timpul acesta sau își adusesese amine numele soldatului sau întrebă pe colonel despre acesta, căci el strigă privind către sergent:

— Berton, înaintează!

Sergentul merse înaintea împăratului.

— Îți aduci aminte, îi zise acesta, când ai omorât la Abukir pe mamelucul care voia să tragă asupra mea?

— Da, majestate.

— La Abukir eram numai general și te făcusem sergent. Acum sunt împărat, este natural ca să avansezi și tu; te fac locotenent în regimentul în care te-ai distins așa de vitejește.

— Nu așa; majestate.

— De ce?

— Pentru că regimentul meu zace îngropat în țările Flandrei. Faceți-mă grenadier în garda Voastră și Berton e mulțumit ca un rege.

— Ce-am hotărât e hotărât; te-am avansat la gradul de locotenent și pentru că tu vrei să-ți faci serviciul în gardă, te numesc în al doilea regiment de vânători al gardei mele.

Camarazii felicită pe viteazul sergent, iar ofițerii îi strânsă cu căldură mâna.

Din toată lumea

Cambrai, orașul natal al aviatorului Blériot a sărbătorit de curând gloria fiului său, înălțându-i un monument.

Cu acest prilej s'a povestit multe incidente și anecdote din viața celebrului aviator.

Iată una:

După trecerea canalului Mancei, abia debarcat la Duvres, Blériot primi vizita șefului vămii.

— N'aveți nimic de declarat? îl întrebă acesta. N'aveți nici-o marfă, nici un bolnav contagios pe bord?

După aceste întrebări de rigoare dădu aviatorului certificatul de liberă trecere, al căruia cuprins este următorul:

«Subsemnatul certifică că am examinat pe Louis Blériot, stăpânul unui vapor (monoplan) sosit din Callais, și constatând că n'a avut nici-o boală infecțioasă pe bord, îi dau liberă trecere pentru continuarea călătoriei.»

Acesta este un formular imprimat, la care se mai adaugă numele vasului și al stăpânului. După cum se

vede funcționarul a fost nevoit să adauge și cuvântul *monoplan*. Această nouă specie de vas nu fusese prevăzută.

Scafandre. — Ultimele nenorociri întâmplăte pe Mare, și mai ales grozava catastrofă a submarinului francez *Pluviose*, au condus forțat la perfecționarea instrumentelor de salvare. Mai mulți ingineri, tehnicieni de valoare s'au ocupat cu o stăruință arzătoare de scafandre, și în cele din urmă unul dintre ei a reușit să aducă reale îmbunătățiri acestui indispensabil aparat de salvare.

Scafandierul va putea de acum înaintea să se coboare fără grijă până la adâncimile celei mai mari, unde va putea rămâne o vreme destul de îndelungată pentru ca cercetările sale să aibă efect.

S'au înființat, de asemenea, în Franța, și câte-va școli speciale pentru scafandrieri.

O căsătorie în celulă. — Multe căsătorii bizare au fost celebrate în America. Preoții se pun la dispoziția tinerelor perechi cu cea mai mare bună-voință ori unde: în automobile, în tramvae, în trenuri, etc.

Iată acum o căsătorie și mai nostimă, celebrată în Canada:

Profesorul H. Albert s'a căsătorit cu d-ra Grația Hadrel, în închisoare, unde tinărul fusese internat ca nebun, în urma cererii tatălui său, care era împotriva căsătoriei cu d-ra Grația.

Curajoasa fată se prezintă în timpul nopții împreună cu preotul care trebuia să celebreze căsătoria, și ceru să intre. Dar gardianul se împotrivi. Atunci preotul și cu fata se apropiară de fereastra celei, și aici se desfășură ceremonia.

În urmă fata plecă acasă la ei, iar soțul rămase în închisoare.

Statistica crimelor. — Statele-Unite din America de Nord numărau acum două-zeci de ani 1500 de crime anuale. A'um această cifră s'a urcat la 8000 anual.

După cum se vede, plin progres!

Poliglot. — Noul comandant-șef al trupelor engleze din India, cunoaște nu mai puțin de 15 dialecte.

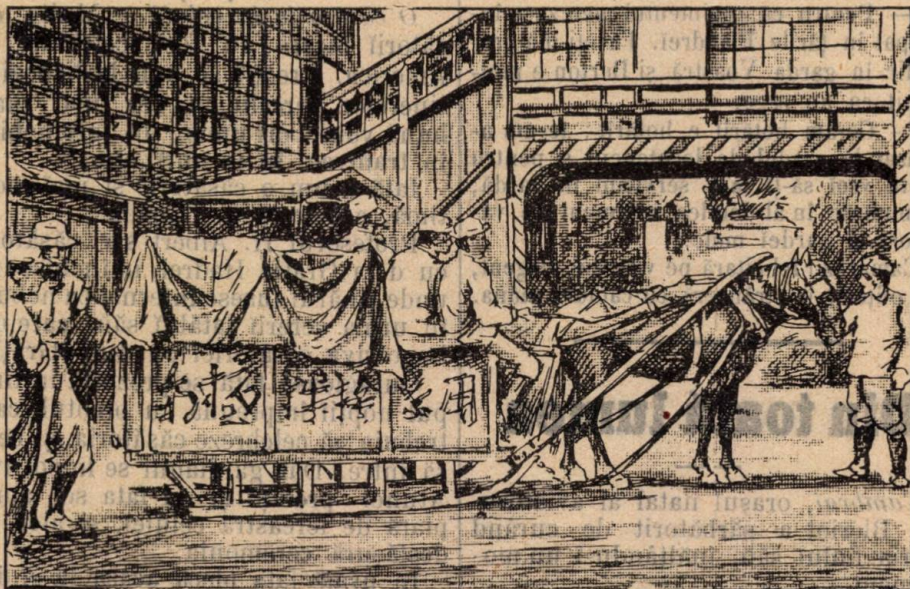
Mulțumită acestui privilegiu, sir O'Moore Creagh este ca la dînsul acasă în orice parte a Indiei și toate populațiile îl stimează și-l iubesc.

În adevăr, se poate lesne închipui ce efect trebuie să producă asupra unor oameni pe jumătate sălbateci, graiul lor, auzit în gura unui alb. Trupele indigene au dat savantului poliglot titlul de Cipahi-ka-dorht.

O EXPEDIȚIE LA POLUL SUD

Le trebuia japonezilor toate gloriile. Laurii lui Shackleton și ai lui Peary nu-i lăsa să doarmă: astfel, pe cât mai e timp, vor să le răpească cinstea descoperirii Polului Sud pentru a arăta lumii întregi că sunt tot atât de rezistenți ca și albi, expediția lor n'are altă țintă decât satisfacția unui simțământ de amor propriu și o bucurie ascunsă de a-și umili protivnicii. Aici, expediția se cunoaște că e... japoneză.

Cel care a conceput-o, locotenentul în rezervă Shirasé e un om foarte cum se cade, absolut necunoscut pînă în timpul de față și care nici nu s'a gândit vre-odată că ar putea întreprinde o expediție... și încă la Polul Sud. Toată afacerea asta se trage dintr'o ședere în Kamciatka și în insulele Alcutine.

Toți tovarășii lui în număr de douăspre-zece, au încă și mai puțină chemare pentru o astfel de expediție.

Singurul membru care are o valoare științifică, este profesorul Takeda. Pentru ca nimeni să nu rămână în necunoștință de ținta acestei curse la Pol, publicul a fost înștiințat numai decât. La marele meeting ținut la începutul lui Iulie, sub președinția marelui șovinist japonez, contele Okuma, cea mai mare parte din oratori mărturisiră cu naivitate și sinceritate:

«Ținta noastră nu-i științifică. Noi vrem numai să ajungem cei dintâi la Polul Sud, să înfigem acolo steagul național și să strigăm de trei ori «banzai», înaintea orî căror voci omenești, și în cinstea Suveranului.

«Disponând de mijloace cu mult mai inferioare decât ale concurenți-

lor noștri, dacă vom izbuti, vom arăta lumii că suntem nu numai egali, dar chiar superiori rasei albe, etc., etc.».

Pentru ca expediția să aibă mai multe șanse de reușită, un mare ziar din Tokio a deschis a o listă de subscripție.

Pînă astăzi s'au subscris 50.000 de yen, adică 125.000 de fr.

Locotenentul Shirasé pretinde însă ca suma aceasta îi ajunge. E de altfel sigur că toate merindele trebuincioase pentru timpul expediției îi sunt oferite gratis. Corabia lui e o canonică veche de lemn, dezarmată, pe care ministerul de marină trebuie să i-o fi dat pe nimic, are 600 de tone și e înzestrată cu o mașină cu aburi putând să dea 6 sau 7 noduri. Cu toate acestea Japonia oficială își spală frumusețea mâinilor de întreprinderea aceasta, poate pentru că nu a fost consultată și că se teme

lui Noembrie, pentru a merge în Musdo. Acolo, se va debarca tot și expediția se împărți în două: primul grup va pleca înainte, al doilea îi va purta de grijă. Ei trag nădejde să planteze drapelul lui «Soare-Răsare» la Polul Sud, la 11 Februarie, aniversarea înființării imperiului și proclamarea Constituției. În cazul acesta, se vor întoarce în Japonia către luna lui Iulie 1911.

Cu atât mai bine! Iată ce va să zică să prevezi de departe și cu exactitate. Rămâne acum să vedem execuția acestui mirific proiect.

Jung. Mig.

BIBLIOTECI VII

La oamenii din primele vârste memoria a jucat un rol foarte important. Înainte de a se inventa «scrierea», numai memoriei îi erau încredințate toate tradițiile naționale și religioase, toate legile și toate obiceiurile, toată poezia.

Astăzi arta memoriei este pierdută; se mai bucură de considerație numai la unele religii.

Cărțile sfinte ale budhiștilor sunt numărate; cu toate acestea există un fel de enciclopedie tibetană, cunoscută sub numele de «Lumina», pe care ori-ce budhist o știe pe dinafară.

Orî-ce om de litere chinez, demn de acest nume, cunoaște bine cele cinci cărți ale lui Confucius împreună cu comentariile lui Mencius; un chinez consideră că-i faci cea mai mare injurie când, vorbind despre vre-un capitol din aceste cărți, citezi mai mult decât două-trei cuvinte.

Printre cărțile sfinte ale Indiei, «Rig-veda» este cea mai veche și sunt mii de chinezi cari știu pe de rost cele zece mii de versuri cari o compun.

Biblia este iarăși cunoscută. Sunt multe persoane cari știu pe de rost capitole întregi. Se citează în această privință numele unei domnișoare americane, May Williams, care a eșit cea dintâi la un concurs organizat de un preot, recitând 12236 de versete.

Istoria ne mai furnizează și alte exemple de memorii celebre. Librarul Migliabechi din Florența, care a trăit prin veacul al XVII-lea, a uimit lumea timpului său prin prodigioasa-i memorie. Dănsul ținea minte toate lucrurile pînă în cele mai mici amănunte.

Într-o zi marce duce al Florenței cerându-i o lucrare, librarul îi răspunse:

— Monsenior, imi este cu neputință, de vreme ce nu există decât un singur exemplar din această lucrare. Exemplarul acesta se află în posesia sultanului, la Constantinopol. Il veți putea vedea în marea bibliotecă a palatului; e a șaptea carte din al cincilea rang, în dreapta, cum intri.